delegaţiilor americane şi israeliene la tratative, punctele de acord realizate în urma convorbirilor ar fi următoarele : a) validitatea tratatului de pace egipteano-israelian, în raport cu angajamentele interarabe ale Egiptului (art. 6, paragraful 5) ; b) Israelul ar fi acceptat că tratatul de pace n-are prioritate asupra angajamentelor anterioare ale Egiptului (este vorba, îndeosebi, de pactele militare cu ţările arabe) ; c) legătura juridică între tratat şi aplicarea regimului de autonomie în Cisiordania şi Gaza (art. 6, paragraful 2) în ce priveşte autonomia palestiniană : Israelul ar fi acceptat ca negocierile pe această problemă să înceapă imediat după semnarea tratatului, urmînd ca, într-un an, locuitorii teritoriilor ocupate să-şi poată alege o administraţie civilă autonomă ; d) schimbul de ambasadori între Egipt şi Israel va surveni la sfîrşitul primei etape a retragerii israeliene din Sinai, adică într-un interval de nouă luni.

În ceea ce priveşte punctele în dezacord, conform tot relatărilor agenţiei „France Presse", ele ar fi următoarele : Israelul ar accepta propunerea egipteană de a pune în funcţiune o administraţie autonomă palestiniană mai întîi în Gaza, dar ar refuza să recunoască Egiptului vreun statut în acest teritoriu sau de a-i permite să deschidă aici un birou de legătură ; Israelul continuă să ceară ca Egiptul să se angajeze, prin textul tratatului de pace, să-i vîndă, la preţul pieţei, o parte din petrolul provenit din forajele făcute în Sinai.

De la Cairo, agenţia „Associated Press" transmitea, la sfîrşitul escalei preşedintelui Carter în drum spre Washington, că partea egipteană s-ar fi declarat de acord cu propunerile americane, rămînînd încă în suspensie o acceptare completă şi de către Israel.

După întrevederea de la Cairo, preşedintele S.U.A. a declarat că, în prezent, dispune de „toate elementele importante ale unui tratat dintre Egipt şi Israel". În declaraţia sa, preşedintele american a precizat că l-a informat pe preşedintele Sadat asupra negocierilor pe care le-a avut în Israel şi că „S.U.A. au formulat propuneri pentru rezolvarea unui număr de probleme în suspensie". Preşedintele Carter a informat, de asemenea, că i-a prezentat preşedintelui Sadat şi premierului Begin propuneri „pentru soluţionarea puţinelor probleme rămase în suspensie". El a afirmat că Begin a „consimţit să prezinte aceste probleme cabinetului israelian pentru a le lua de urgenţă în consideraţie", iar Sadat „a acceptat aceleaşi propuneri". Preşedintele S.U.A. a spus că l-a informat pe Begin prin telefon — din Cairo — despre decizia lui Sadat de a accepta propunerile americane.

Călătoria preşedintelui Carter în Orientul Mijlociu este apreciată de observatorii politici din zonă în contextul eforturilor generale întreprinse în vederea depistării unor căi valabile spre soluţionarea politică a stării conflictuale din această parte a lumii.

O astfel de reglementare presupune abordarea problemei pornindu-se de la necesitatea retragerii Israelului din teritoriile arabe ocupate în 1967, soluţionarea drepturilor legitime ale poporului palestinian, inclusiv crearea unui stat propriu independent, asigurarea securităţii, a suveranităţii naţionale a tuturor statelor în zonă.

Desigur, o reglementare durabilă şi completă a situaţiei are în vedere mai mulţi factori, şi, în primul rînd, ea trebuie să fie globală, aducînd o rezolvare a situaţiei din Orientul Mijlociu în întregul său. Orice pas pozitiv făcut în această direcţie este de apreciat, el trebuind să fie, însă, urmat de alţi paşi, de alte acţiuni, care să conducă la instaurarea unei păci juste şi trainice, cu participarea tuturor părţilor interesate.

Crăciun Ionescu

PIAŢA COMUNĂ

„Trenul monetar" a pornit...

La Paris, s-a desfăşurat reuniunea la nivel înalt a Pieţei comune, o reuniune înscrisă în calendarul tradiţional şi care confirmă soluţionarea prealabilă a unui complicat dosar : crearea unei zone de stabilitate monetară, cu opt membri, deoarece Londra păstrează distanţa.

Al 13-lea Consiliu vest-european a ales a 13-a zi din martie pentru a lansa noul sistem monetar (S.M.E.) pregătit din decembrie, programat spre a intra în funcţiune în ianuarie, dar întîrziat datorită dezacordurilor intervenite între iniţiatorii săi. Fără a intra în jocul superstiţiilor, membrii C.E.E. au ratificat o înţelegere în care raţiunile politice au prevalat asupra calculelor economice. Prelungirea blocajului risca să deterioreze perspectivele de ansamblu ale politicii comunitare, punînd sub semnul întrebării credibilitatea ei şi lăsînd spaţiu acumulării nemulţumirilor. Căutarea unui compromis în diferendul agricol care opunea Bonnul şi Parisul (adică tocmai „părinţii" S.M.E.) s-a dovedit dificilă. Şi, totuşi, „imposibilul" s-a realizat pentru că nici pe malurile Senei şi nici pe cele ale Rinului nu se subapreciau consecinţele impasului.

S.M.E., evocat în aprilie 1978 la Copenhaga, elaborat în iulie 1978 cu prilejul unei reuniuni la nivel înalt a „celor nouă" desfăşurată la Bremen, definitivat, în condiţii de ambiguitate, în decembrie, la Bruxelles, îşi propune să asigure „disciplina monetară", controlînd şi limitînd fluctuaţiile monedelor ţărilor participante (membrii C.E.E., minus Marea Britanie). Elementul nou îl reprezintă apariţia E.C.U. (prescurtarea denumirii în engleză, deşi insularii n-au intrat în S.M.E. : European Currency Unit), o monedă de referinţă, a cărei valoare este calculată prin adiţionarea valorii monedelor participante la S.M.E şi ale căror parităţi nu vor putea să depăşească, în urcările şi căderile lor, un anumit „plafon" şi un punct minim (2,25 la sută plus sau minus, cu excepţia Italiei şi Irlandei pentru care se permite o marjă de 6 la sută). Fireşte, E.C.U. este, deocamdată, ceea ce „France Presse" denumea „o monedă fictivă", destinată raporturilor între băncile centrale vest-europene şi pe care unii o concep drept embrionul unei ipotetice monede a „celor nouă". Pentru moment, E.C.U. rămîne un instrument de calcul destinat specialiştilor. Existenţa sa se bazează pe un fond de intervenţie de 25 miliarde E.C.U., dintre care 14 miliarde pentru sprijin monetar pe termen scurt şi 11 miliarde pentru o susţinere pe o durată medie. „Le Figaro" îngăduie noii creaţii să viseze „un mare viitor", pe cînd „L'Humanité" vede în E.C.U. „umbra mărcii vest-germane". S-a remarcat grija de a atrage atenţia că nici S.M.E., nici E.C.U. n-au o orientare „antidolar" („Les Echos").

„Guardian", făcîndu-se ecoul reticenţelor britanice, pretindea că „imediata consecinţă" a intrării în funcţiune a S.M.E. va fi „restaurarea antantei politice dintre Paris şi Bonn". Britanicii, care au rămas în afara noului sistem, continuă să aibă o viziune critică, după cum a dovedit-o James Callaghan la Paris. Agenţia „France Presse" apreciază că şeful guvernului de la Londra a lăsat să se înţeleagă că Marea Britanie ar putea cere „o nouă renegociere a condiţiilor de aderare la C.E.E.". Insularii solicită o reformă radicală a politicii agricole comunitare şi îşi afişează regretul că n-au obţinut satisfacţie în privinţa transferului de resurse din ţările mai bogate ale C.E.E. către regiuni defavorizate de soartă din interiorul comunităţii (Scoţia). Comentatorii au observat că britanicii au avut ca „aliaţi obiectivi" pe italieni. „France Presse" constata că „Marea Britanie a sprijinit, într-o manieră neaşteptată, revendicările italiene în materie de politică agricolă mediteraneană, în timp ce, în revanşă, Italia a susţinut cererile engleze privind transferul de resurse".

Apariţia „zonei de stabilitate monetară" nu poate fi luată în considerare fără o strategie de ansamblu destinată să conducă spre însănătoşirea economică. Armonizarea poziţiilor în problemele spinoase ale prezentului rămîne un obiectiv destul de greu de atins. Preşedintele Valéry Giscard d'Estaing a prezentat un tablou al conjuncturii economice şi politice, subliniind înmulţirea factorilor de tensiune. Subiectele de îngrijorare pentru „cei nouă" sînt diverse : de la penuria de energie şi costul facturii petroliere la starea serioasă a utilizării forţei de muncă (6 500 000 şomeri). Unele sectoare cunosc o criză acută, cel mai grav afectat fiind siderurgia. Cei 280 000 000 locuitori ai ţărilor Pieţei comune sînt confruntaţi cu probleme îngrijorătoare, ceea ce a impus în dezbaterea de la Paris trei teme prioritare : energia, slujbele şi evoluţia economică în C.E.E. Găsirea unor noi surse de energie care să înlocuiască petrolul, diminuarea şomajului, asigurarea unei autentice relansări economice au preocupat pe cei nouă oameni de stat care, luni şi marţi, au examinat dosarele de interes comun. Declaraţii de bune intenţii au servit drept concluzie. Pot ele înlocui măsuri practice ? Singura cerinţă mai precisă este cea adresată „celor nouă" de a încerca să reducă consumul lor de petrol, în 1979, cu 25 milioane tone. „Recomandările" în materie de şomaj sînt vagi, lipsite de o consistenţă reală.

Acest Consiliu vest-european — primul găzduit de Paris după decembrie 1974 — a putut, totuşi, să justifice satisfacţia pe care protagoniştii au exprimat-o în faţa ziariştilor. Intrarea în funcţiune a S.M.E. înseamnă o speranţă, chiar dacă nimeni nu poate prevedea sfîrşitul cursei în care s-a angajat „trenul monetar".

E. O.

BRASILIA

Început de mandat prezidențial

La ora cînd apar aceste rînduri, tînăra capitală braziliană trăiește momentele solemne prilejuite de ceremonia instalării unui nou președinte : Joao Baptista Figueiredo, general în vîrstă de 60 de ani, care a fost ales, de acord cu normele electorale, în vigoare, în octombrie, anul trecut. El îi succede generalului Ernesto Geisel, mandatul său prezidențial extinzîndu-se pînă la 15 martie 1985.

Reformele politice adoptate în toamna anului 1978, la propunerea guvernului Geisel, „pentru a îndrepta Brazilia pe calea normalizării democrației" au marcat renunțarea la legislația excepțională de care au dispus ceilalți patru președinți militari (armata a preluat puterea în 1964), fiind vorba în special de „Actul Instituțional nr. 5", instrumentul principal pentru rezolvarea „situațiilor extreme". Prevederile acelui „Act", promulgat în perioada guvernului Costa e Silva, permiteau, între altele, suspendarea activității Congresului, a adunărilor legislative ale statelor și municipiilor, înlocuirea guvernatorilor, casarea mandatelor deputaților și senatorilor, demiterea funcționarilor de stat și a ofițerilor, privarea de drepturi politice pe timp de zece ani și de garanții juridice, confiscarea bunurilor.

Azi, reformele adoptate înlesnesc crearea de noi partide politice, al căror număr a fost limitat pînă acum la două legale — „Alianța Renovatoare Națională" (ARENA) de guvernămînt, și „Mișcarea Democratică Braziliană" (MDB), în opoziție, restabilindu-se, de asemenea, principiul inviolabilității parlamentarilor, autonomia puterii legislative și a celei judiciare, garanții pentru persoanele acuzate de delicte politice, și altele. Toate aceste reforme au intrat în vigoare la 1 ianuarie 1979 și, împreună cu alte date ale vieții naționale — politice, economice și sociale —, alcătuiesc cadrul în care are loc asumarea prerogativelor prezidențiale de către generalul Joao Baptista Figueiredo. Un cadru care face pe mulți observatori — pe „brazilienișți", cum li se spune adesea analiștilor vieții politico-economice a întinsului stat sud-american — să aprecieze că ceremoniile ce au loc astăzi, la Brasilia, înseamnă mult mai mult decît un simplu transfer de putere în limitele aceluiași regim — „unui general îi va urma un general". Majoritatea comentatorilor consideră că cel de al cincilea președinte al regimului militar brazilian, începîndu-și mandatul, se va afla în fața unor opțiuni importante pentru viitorul mai apropiat și mai îndepărtat al acestei țări, al cărui potențial industrial o situează deocamdată pe locul zece în ierarhia mondială, dar ale cărei resurse materiale și umane, precum și programele guvernamentale ale conducătorilor săi o îndreaptă spre dimensiunile unei mari puteri economice.

A devenit un lucru comun să spui că Brazilia este o țară a contrastelor, dar faptul nu poate fi evitat, cu atît mai mult, cu cît starea de contrast nu se aplică doar de la individ la individ, sau de la o clasă socială la alta, ci chiar și la scara unor întinse regiuni ale țării. Brazilia este în realitate o țară formată din trei Brazilii : una în sud — pămîntul progresului, alta în nord-est — cea a bogăției pierdute, și a „largilor pungi ale subdezvoltării" și o a treia în vest — o frontieră de nedomesticit. Sudul este teritoriul bogat și atractiv, unde trăiește majoritatea populației țării. Aici, cele două metropole, São Paulo și Rio de Janeiro, au fost — cum scria un „brazilienist" — epicentrul unui cutremur comercial și industrial, monopolizînd împreună cu Minas Gerais (Belo Horizonte) două treimi din parcul industrial național și contribuind cu 80 la sută la produsul

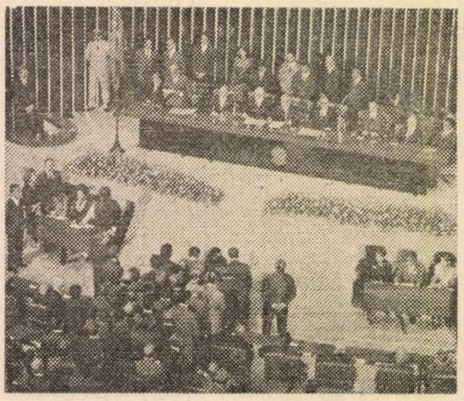

Congresul Național din Brasilia, clădit după planurile celebrului arhitect Oscar Niemeyer, este locul unde se desfășoară ceremonia oficială de învestitură a noului președinte al țării

național brut. Agricultura de înaltă productivitate este concentrată, de asemenea, în sud-vest și Rio Grande do Sul.

Cafeaua și industria au furnizat „combustibilul" pentru impulsul puternic dat dezvoltării în ultimele decenii. Acest impuls n-a atins, însă, regiunea mai întinsă din nord-est, care, cu toate eforturile de dată mai recentă, a rămas în urmă. Unii atribuie aceste pregnante contraste „accidentului istoric" : terenurile din nord-est au fost printre primele ocupate de coloniști, care au cultivat aici trestia de zahăr. Trestia a distrus pămînturile, iar profiturile și întreprinzătorii au plecat spre sud și sud-vest. Banii storși din trestie și, mai ales, din truda muncitorilor au fost mai întîi investiți în minele din Minas Gerais și mai apoi în plantațiile de cafea. Iar cafeaua a dat capitalurile pentru industrie, în São Paulo și Rio de Janeiro.

Spațiul amazonic reprezintă aproape două treimi din suprafața țării, dar este locuit doar de zece la sută din populație. Nord-estul acoperă mai puțin de a cincea parte din „continentul brazilian", dar este locuit de aproape o treime din populație. Ceilalți 60 la sută dintre brazilieni trăiesc în sud, ocupînd 18 la sută din teritoriu, dar asumîndu-și patru cincimi din venitul național. Nord-estului îi revin abia 14 la sută, iar oamenilor din imensul spațiu din interior doar 5 la sută. Accelerarea procesului de dezvoltare în care se află angajată țara a evidențiat pericolul creșterii dezechilibrate, aprofundarea inegalităților între nivelurile economice ale celor trei Brazilii, accentuînd distorsiunile din economia națională și implicațiile din sfera socială. Elaborarea unei strategii de dezvoltare globală, care să ducă la integrarea în circuitul vieții economice naționale a tuturor regiunilor țării s-a impus ca o necesitate prioritară pentru atenuarea disparităților și a problemelor de ordin social. Sub acest unghi, au fost create o serie de organisme la nivel federal sau regional, au fost lansate programe, pe termen mediu sau lung, cum ar fi „Poloamazonia", „Polonoroeste" sau „Polocentro", așa-numite „marile proiecte braziliene".

Economia braziliană s-a dezvoltat rapid în ultimul deceniu și jumătate, dar — cum scria ziarul britanic „The Times" — a făcut-o în maniera în care le place brazilienilor să-și conducă automobilul : adică, în cea mai mare viteză, disprețuind orice se mai află pe șosea, evitînd accidentele în ultimă instanță și fără a se mai opri pentru a vedea dacă pasagerii săi se mai află pe banca din spate. Rata medie anuală a fost (pînă în 1974) de peste 10 la sută, cu o balanță de plăți excedentară, cu rezerve în devize libere de peste șase miliarde de dolari și un comerț exterior în plină expansiune ; exporturile, de pildă, au crescut de la 1,5 miliarde de dolari în 1965, la peste 12 miliarde, în prezent. Structura economiei braziliene, dependentă de energie importată, cît și de recesiunea economică occidentală și, îndeosebi, criza energetică, cauzată, între altele de creșterile succesive ale prețului petrolului, au fost, însă, resimțite pe cele mai diverse planuri. Stabilirea unor noi orientări par să o pună la adăpost pe viitor de asemenea șocuri.

Sintetizînd, se poate arăta că aceste noi orientări, în funcție de situația dată, au atras o atenție deosebită pentru valorificarea resurselor energetice de care dispune țara, cu precădere, uriașul potențial hidroenergetic, dar și construirea unei serii de centrale atomoelectrice, dezvoltarea industriei grele, cu accent pe industria construcțiilor de mașini, pentru substituirea importurilor din acest sector, ca și din altele, lansarea unui amplu program de dezvoltare a transporturilor feroviare și a altuia de aceeași mărime în aria tehnologiei, măsuri pentru asigurarea expansiunii și modernizării agriculturii.

Continuarea în planul relațiilor externe a acestor preocupări s-a concretizat într-o politică de diversificare a partenerilor comerciali, pentru eliminarea dependenței de o singură piață (S.U.A.) ; în prezent, pe primul loc se află țările Pieței comune vest-europene — 34 la sută din exporturi, S.U.A. trecînd pe locul al doilea, cu 22 la sută. Totodată, a fost înregistrată o amplificare a schimburilor comerciale și economice cu celelalte țări latino-americane, cu țările socialiste, cu țările arabe, cu tinerele state independente din Africa.

Începînd din 1976, situația a început să se amelioreze treptat, în 1978 balanța comercială echilibrîndu-se datorită încasărilor rezultate din vînzarea unor produse cum ar fi cafeaua, soia, sucul de portocale, tutunul și cacaoa, dar și a unor produse manufacturate, ce reprezintă acum peste 30 la sută din exporturile țării. Brazilia este al doilea exportator mondial de produse agricole, după Statele Unite, oficialitățile relevînd că mai puțin de 25 la sută din terenul arabil al țării este cultivat. Potrivit acestora, Brazilia poate înlocui S.U.A. în anii '80, devenind principalul exportator de produse alimentare al lumii. Ea deține deja primul loc în producția de cafea, trestie de zahăr și tapioca, locul al doilea în producția de soia și cacao ; este unul dintre cei mai mari producători de porumb, carne, orez, tutun, citrice și mirodenii. Toate acestea, plus importantele bogății minerale de care dispune, ca și parcul industrial în plină dezvoltare, fac pe experți să aprecieze că economia Braziliei va putea crește într-un ritm de 7 pînă la 10 la sută, de la începutul anilor '80 și pînă la sfîrșitul secolului. Ar putea fi asigurate astfel cele 1,5 milioane de noi locuri de muncă, necesare anual pentru menținerea șomajului la un nivel acceptabil, contribuind, astfel, la slăbirea tensiunilor politice și sociale, ce s-au manifestat cu deosebire în finalul mandatului generalului Geisel. Pentru că, în pofida măsurilor cu caracter social luate de guvernul Geisel, problema unei mai bune redistribuiri a venitului național rămîne deschisă, multe speranțe legîndu-se, din acest punct de ve-

dere, şi de continuarea procesului de deschidere politică iniţiat. De altfel, noul şef al statului, referindu-se la aceasta, declara : „Reformele reprezintă un proces dinamic, ce nu se poate reduce la o singură etapă, la un singur act. În orice caz, ele dau un conţinut concret angajamentului de a asigura Braziliei un guvern democratic".

După ceremonia de învestire ce se desfăşoară astăzi la Palatul Congresului şi apoi la sediul prezidenţial, Palatul Planalto, noul şef al statului va prezenta guvernul său şi, cum este tradiţia, va rosti şi un scurt discurs-sinteză a opţiunilor sale de guvernare.

Valentin Păunescu

HELSINKI

Alegerile parlamentare

In ultimul an, Finlanda a fost guvernată de o coaliţie formată din patru grupări politice : partidul social-democrat, uniunea democratică a poporului finlandez, partidul de centru şi partidul popular liberal. Deţineau, împreună, 143 de mandate din totalul de 200. Se întrevăd modificări importante după alegerile parlamentare din 18—19 martie ?

Înainte de orice încercare de analiză, se poate constata că, în întregul ei, campania electorală s-a desfăşurat sub trei dominante, de răspunsurile partidelor la acestea depinzînd şi rezultatele alegerilor : starea economică generală, descentralizarea industrială, energia. Se mai poate, însă, constata un fapt, imposibil de trecut cu vederea în politica finlandeză a ultimelor decenii. Anume, relativa fărîmiţare a opţiunilor electoratului între mai multe partide — în prezent sînt reprezentate în parlament nouă grupări politice — încît, practic, nu poate fi format un guvern monocolor majoritar.

Economia finlandeză a ultimului an a fost marcată de sfîrşitul unei lungi perioade (începută în 1974 sau chiar mai înainte) caracterizate de un decalaj persistent între previziuni optimiste şi realitate economică înrăutăţită. Cu toate că dificultăţile, în întregul lor, n-au fost depăşite, iar responsabilii politici şi observatorii politici vorbesc încă de existenţa unei crize, diminuate, nu pot fi eludate anumite reuşite ale coaliţiei guvernamentale care grupează forţe politice diverse. În primul rînd, s-ar situa încetinirea ritmului inflaţiei. În al doilea rînd — redresarea balanţei de plăţi ; anul 1978 s-a încheiat cu un excedent de 2,9 miliarde mărci, după ce, pînă în 1977, se înregistrase un deficit permanent, ce atinsese 7,5 miliarde mărci în 1975. Faptul acesta pare să aibă ca fundament, între altele, o mai sporită competitivitate a întreprinderilor — proces socotit, şi el, o altă reuşită a politicii economice a guvernului. Pentru 1979, previziunile indică o rată a creşterii produsului naţional brut de 3—3,5 la sută. Ulf Sundqvist, secretarul partidului social-democrat, declara că „societatea finlandeză a trecut prin cel mai dificil timp economic". Dar, dacă datele economice nu mai sînt atît de sumbre pe cît erau în urmă cu cîţiva ani, nu se poate vorbi încă de o redresare deplină. Şomajul rămîne încă ridicat, aproape 8 la sută, iar experţii susţin că va rămîne ridicat şi la începutul deceniului '80. Mare parte din cei care sînt atinşi de acest flagel economic sînt tineri şi nemulţumirea lor se poate traduce, la alegeri, în voturi acordate conservatorilor, după cum indicau mai multe sondaje de opinie care descopereau o tendinţă în acest sens. Pe de altă parte, multe programe economice întîrzie să fie aplicate sau eşuează, determinînd alte nemulţumiri. De aceea, tot Ulf Sundqvist era de părere că problemele economice au fost esenţiale în campania electorală şi vor fi esenţiale şi în alegeri.

A doua dezbatere importantă, care a privit descentralizarea industrială, deţine o particularitate specială în Finlanda, cu raţiuni istorice. Industria s-a dezvoltat relativ tîrziu în Finlanda, în comparaţie cu alte ţări ale lumii occidentale, abia după sfîrşitul ultimului război mondial. Mai înainte, economia finlandeză se baza în mod esenţial pe agricultură şi pe exploatarea uriaşelor păduri ale teritoriului puţin populat al ţării. Dezvoltată rapid, în foarte scurt timp, şi chiar diversificat, industria s-a concentrat în oraşele mari şi, în special, în sudul statului. Cu timpul, au apărut probleme de ordin social foarte serioase, referitoare mai ales la dezvoltarea economică a altor regiuni şi la mîna de lucru pentru populaţia locuind în alte părţi decît marile centre urbane. Principalul susţinător al descentralizării industriale este partidul de centru (fost agrarian), purtător de cuvînt al populaţiei agrare, al cărui secretar Mikko Immonen s-a pronunţat pentru dezvoltarea comunităţilor rurale şi, în jurul acestora, a unor centre industriale. În acest fel, s-ar atinge două obiective : pe de o parte, s-ar opri sporirea nemăsurată a aglomerărilor urbane şi s-ar trece la descongestionarea oraşelor ; pe de altă parte, s-ar impulsiona dezvoltarea economică a altor regiuni, mai ales din centrul şi nordul ţării, dezvoltare pe care şi-au propus-o şi pentru care au insistat mai multe guverne succesive.

În sfîrşit, a treia dezbatere esenţială a privit energia. Economia Finlandei depinde în mare măsură de importuri de hidrocarburi ; impactul sporirii preţurilor din ultimul timp s-a manifestat prin nu puţine dificultăţi în realizarea obiectivelor propuse. Finlanda importă însă şi alte numeroase materii prime pe care le utilizează la produsele sale înalt competitive. Pe de altă parte, Finlanda dispune de multe resurse naturale proprii — este unul dintre primii producători din Europa şi din lume de cobalt, vanadiu şi nichel, are uriaşe rezerve forestiere (locul al doilea în Europa) şi de turbă. Dezbaterea energetică are în vedere, pe de o parte, dezvoltarea exploatării resurselor proprii şi înalta lor industrializare, în aşa fel încît sumele obţinute să echilibreze preţurile sporite plătite pentru hidrocarburi, iar, pe de altă parte, reducerea cît mai drastic posibilă a dependenţei de importuri.

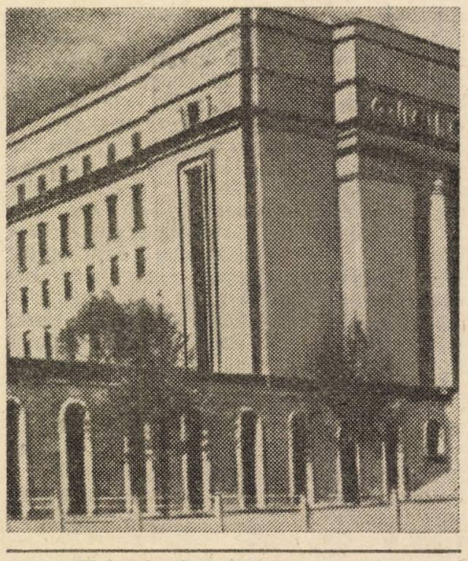

Helsinki. Sediul Parlamentului

Într-o măsură mai mare sau mai mică, insistînd asupra unui aspect sau asupra altuia, toate principalele partide au avut un punct de vedere în aceste dezbateri esenţiale. Observatorii politici prezenţi la Helsinki considerau, însă, dificile pronosticurile pentru alegeri. În afara unei relative tendinţe de care ar beneficia partidul conservator — socotit un partid al alternativei şi considerat o „dreaptă moderată" de preşedintele Urho Kekkonen (sondajele de astă-toamnă arătau că 21,3 la sută din electorat ar vota pentru acest partid) — toate celelalte partide par să-şi fi menţinut, în mare, simpatizanţii, astfel încît nu sînt de aşteptat răsturnări spectaculoase după despuierea urnelor. Faptul acesta nu a exclus însă explicări detaliate ale programelor, mai cu seamă că mulţi alegători se arătau deziluzionaţi de partidele pentru care votaseră, explicări care reluau multe din dezbaterile de anul trecut, an ce poate fi socotit „al congreselor".

Într-adevăr, în 1978, majoritatea grupărilor politice s-au întrunit în congrese în care au fost adoptate liniile directoare pentru următorii ani şi poziţia faţă de situaţia economică şi socială a ţării. Partidul comunist — care face parte din Uniunea democratică a poporului finlandez şi participă, astfel, la guvern (s-a considerat că deţinerea ministerului muncii de către un membru al acestui partid a asigurat pacea socială) — şi-a organizat congresul în iunie. Comuniştii sînt de părere că stînga finlandeză nu suferă datorită cooperării cu guvernul, iar această cooperare serveşte unor obiective pe termen lung. „Calea democratică spre socialism", susţin ei, nu se poate realiza decît în cadrul unei cooperări cu celelalte forţe progresiste. Congresul partidului social-democrat — al cărui preşedinte, Kalevi Sorsa, este şi prim-ministru — a stabilit sarcinile pentru anii '80 şi a dezbătut probleme de importanţă precum rolul statului în planificarea economiei, limitarea puterilor de care dispun băncile (toate particulare), prezenţa majoritară a reprezentanţilor guvernului în consiliile de administraţie ale băncilor şi companiilor de asigurări, sporirea puterilor parlamentului şi guvernului ş.a. Toate aceste probleme au revenit în campania pentru alegeri. Partidul de centru, considerat al doilea pilon al coaliţiei, a stabilit, la congresul său, că menţinerea colaborării cu forţele de stînga este singura alternativă posibilă, dar a insistat şi pentru o atenţie mai sporită acordată intereselor producătorilor agricoli. Partidul liberal nu şi-a modificat nici el poziţiile care i-au permis participarea la coaliţie.

De aceea, pare aproape cert că, în afara unor răsturnări neprevăzute de ultim moment, după 19 martie parlamentul finlandez va avea, cu aproximaţie, aceeaşi alcătuire, mandatele urmînd a fi împărţite între mai multe partide, fără posibilitatea ca vreunul să deţină majoritatea absolută. Indiferent dacă se va forma un guvern monocolor sau o coaliţie, viitorul cabinet va trebui să aibă pe agenda de lucru, ca probleme prioritare, concluziile dezbaterilor din timpul campaniei electorale. Şi, în primul rînd, redresarea economică.

Stelian Ţurlea

Clasa muncitoare

— afirmare, rol, forme de organizare —

În ansamblul profundelor mutații pe care le cunosc tinerele state africane, o coordonată esențială o reprezintă creșterea rolului maselor populare, al clasei muncitoare în plină afirmare, în vastul proces de consolidare a independenței și suveranității naționale, de înlăturare a consecințelor dominației coloniale, de făurire a unor noi structuri politice, economice și sociale, în concordanță cu năzuințele legitime de progres ale popoarelor lor. Crearea bazelor unor economii de sine stătătoare necesită conjugarea preocupărilor pentru modernizarea agriculturii — domeniu tradițional, în care lucrează majoritatea populației țărilor africane — cu eforturile în direcția promovării industriei naționale, pentru a asigura valorificarea resurselor naturale, în interesul statelor respective. Crearea unei industrii proprii reprezintă o condiție esențială pentru accelerarea dezvoltării — proces impus cu stringență de necesitatea lichidării dependenței și a gravelor decalaje economice. Opțiunea spre industrializare a tinerelor state africane este firească și justificată, fiind vorba, în esență, de lichidarea discrepanței între nivelul slab de dezvoltare economică al multor țări ale continentului și marile bogății naturale pe care le posedă, exploatate, ani de-a rîndul, de puterile coloniale și de monopolurile străine.

Progresele în domeniul industrializării, înregistrate de un număr tot mai mare de țări africane, au dus la creșterea contribuției industriei la făurirea produsului național brut — de la 15 la sută, în anii '60, la aproximativ 25 la sută, în prezent. Mutațiile intervenite în structura economică a tinerelor state africane au atras, în mod firesc, modificări în structura socială a populației, a diverselor categorii sociale. Astfel, deși populația rurală rămîne majoritară, se semnalează un proces de creștere susținută a forței de muncă industrială, determinată de intrarea în funcțiune a unor noi obiective economice, precum și creșterea numărului specialiștilor autohtoni. În contextul acestor mutații sociale — aflate în strînsă interdependență cu transformările profunde, politice și economice, trăite de tinerele state ale Africii — se relevă, ca o caracteristică fundamentală, creșterea ponderii și rolului clasei muncitoare în procesul complex al dezvoltării naționale independente.

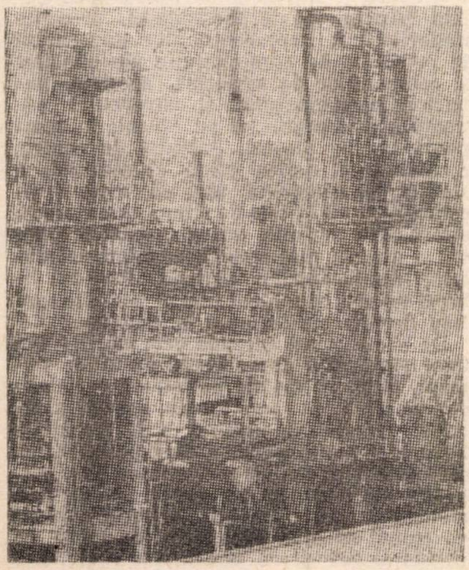

Instalații moderne ale întreprinderii naționale a petrolului din Mozambic — „Petromoc"

Clasa muncitoare se afirmă ca forță socială de bază, promotoare a independenței și progresului, fiind chemată să participe, în mod hotărîtor, atît la producția națională, cît și la înfăptuirea transformărilor structurale — politice, economice și sociale. Este o etapă complexă, calitativ nouă și deosebit de interesantă pentru evoluția clasei muncitoare din Africa, precum și pentru istoria mișcării muncitorești internaționale. Numărul muncitorilor industriali din țările africane, în continuă creștere, este apreciat, în prezent, la aproximativ 9 milioane. Desigur, afirmarea clasei muncitoare are loc într-o diversitate de condiții, în funcție de particularitățile istorice, naționale și sociale ale statelor africane, fiind în directă corelație cu transformările petrecute în anii independenței, cu dezvoltarea forțelor de producție, a industriei naționale, cu formele de organizare, orientările și ritmurile de creștere ale economiilor respective.

În țări ca Algeria, Egipt, Maroc, Nigeria, Tunisia, Tanzania, Zair, Zambia — unde procesul de industrializare este mai marcat, fiind întreprinse măsuri pentru valorificarea intensă, în interesul național, a resurselor naturale — se semnalează creșterea rapidă a ponderii muncitorilor industriali. În alte țări însă, ca Botswana, Ciad, Togo, Sierra Leone, clasa muncitoare se află într-o primă etapă a afirmării sale.

Un factor de importanță majoră în procesul de dezvoltare a clasei muncitoare africane îl constituie consolidarea și extinderea sectorului de stat, ce determină creșterea numărului muncitorilor angajați în întreprinderile de stat și, totodată, schimbări pozitive în situația socială a acestora. Experiența ultimelor două decenii a confirmat faptul că instituirea controlului statului asupra vieții economice creează premise importante pentru progresul tinerelor state africane, le permite să dispună, libere și suverane, de propriul destin economic, să-și folosească forțele productive și resursele pentru înfăptuirea unor transformări fundamentale, vizînd accelerarea dezvoltării lor economico-sociale. În acest sens, măsurile pentru extinderea rolului statului în toate domeniile de activitate, pentru făurirea unei economii de sine stătătoare — naționalizările, crearea societăților de stat în sectoarele-cheie ale economiei — reprezintă forme de continuare a luptei împotriva colonialismului și neocolonialismului, pentru o dezvoltare independentă.

Exemplele sînt numeroase. Sectorul de stat include, de pildă, în Algeria, totalitatea minelor, marile întreprinderi industriale și mijloacele de transport; în Egipt — peste 85 la sută din industrie, în Ghana — cea mai mare parte a industriilor extractivă, metalurgică, chimică, alimentară și textilă; în Republica Guineea — solul, minele de diamante, de aur. În Benin, R. P. Congo, Tanzania, statul deține controlul asupra celor mai importante mijloace de producție. Întreprinderile sectorului public din Somalia asigură 90 la sută din producția țării, în Zambia, întreaga activitate de extragere și comercializare a cuprului se află sub controlul statului. În Zair, bogățiile solului și subsolului se află în patrimoniul național; Angola a naționalizat industriile minieră, siderurgică, textilă, precum și 61 la sută din întreprinderile din industria de extracție și prelucrare a diamantelor. Imensele rezerve de petrol ale Libiei au trecut în patrimoniul național, iar, mai recent, Mozambicul și Guineea-Bissau au instituit controlul asupra resurselor lor de țiței, prin înființarea unor societăți petroliere naționale.

Asemenea măsuri — cu profunde implicații politice, economice, sociale — antrenează creșterea rîndurilor clasei muncitoare, a rolului său la scară națională. În același timp, are loc o nouă repartizare pe ramuri economice a clasei muncitoare. Este vorba atît de repartizarea muncitorilor în sectoare industriale recent create, cît și de importante mutații ce intervin între diverse ramuri economice. În primele decenii ale secolului al XX-lea, clasa muncitoare africană, aflată la începuturile istoriei sale, era ocupată îndeosebi în domeniile transporturilor, căilor ferate, în servicii portuare, mine și în întreprinderi textile. În prezent, concomitent cu diversificarea sectoarelor economice, se manifestă tendința de creștere a numărului muncitorilor ocupați în domeniile construcțiilor, în industriile petrolieră, chimică, metalurgică etc. Totodată, în condițiile specifice ale țărilor africane, o pondere importantă continuă să o dețină

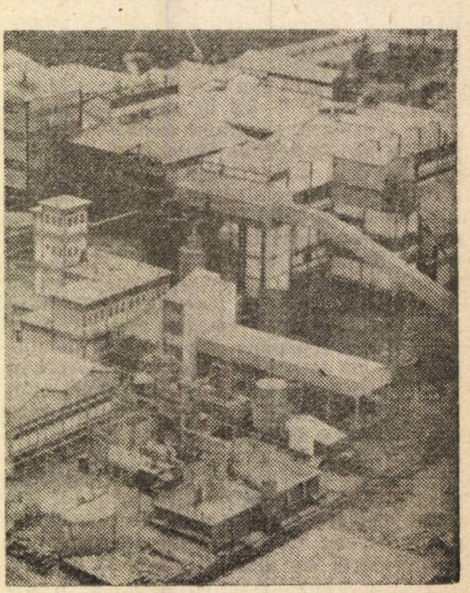

Angola: fabrica de hîrtie de la Alto Catumbela

muncitorii din atelierele meşteşugăreşti şi muncitorii agricoli. Repartiţia pe ramuri economice a clasei muncitoare diferă, de la ţară la ţară, în funcţie de sectoarele care s-au dezvoltat cu prioritate, pornind şi de la resursele naturale existente. Astfel, punerea în valoare, în cadrul industriilor naţionale, a resurselor de petrol — în Algeria, Libia, Nigeria, Egipt, Gabon, Angola, Mozambic — atrage creşterea rapidă a numărului muncitorilor în acest sector economic, ca şi în industria petrochimică. În Algeria, Egipt, Tunisia, Nigeria, Maroc, Zair, Ghana, Coasta de Fildeş, creşte numărul muncitorilor din industria siderurgică, aflată în plină dezvoltare, iar în Zambia, Zair, Kenya sporeşte ponderea muncitorilor din domeniul metalurgiei neferoase.

Se remarcă, de asemenea, creşterea gradului de pregătire şi a competenţei profesionale, specializarea tot mai accentuată a oamenilor muncii din industrie, în directă legătură cu cerinţele dezvoltării economiilor naţionale, cu introducerea noilor tehnologii. În acest sens, o importanţă deosebită revine eforturilor întreprinse de multe ţări africane pentru formarea cadrelor specializate autohtone, prin intermediul centrelor profesionale, care asigură calificarea nemijlocită a muncitorilor şi tehnicienilor, potrivit necesităţilor imediate şi de perspectivă ale producţiei.

Sînt de relevat, în acelaşi timp, conştientizarea crescîndă a clasei muncitoare africane, precum şi formele calitativ superioare de organizare a acesteia. Are loc un proces de activizare şi dezvoltare a organizaţiilor muncitoreşti, a mişcării sindicale, pentru promovarea drepturilor şi intereselor legitime ale oamenilor muncii, corespunzător aportului lor major la producţia naţională, pentru înfăptuirea transformărilor progresiste în viaţa ţărilor africane.

Un aspect de o însemnătate deosebită îl constituie crearea, într-o serie de ţări africane, a unor partide de avangardă ale muncitorilor şi ţăranilor, care şi-au proclamat voinţa de a se dezvolta pe baza principiilor socialismului ştiinţific, pornind de la aplicarea creatoare a concepţiei general-revoluţionare, din punct de vedere al condiţiilor concrete, particularităţilor istorice, specificităţii factorilor naţionali şi sociali, stadiilor respective de dezvoltare.

Evoluţii semnificative au loc în state ca Algeria, Guineea, Tanzania, Angola, Mozambic, Guineea-Bissau, Insulele Capului Verde, unde mişcările de eliberare naţională au devenit, după proclamarea independenţei, forţe conducătoare, partide de guvernămînt. Strîns legate de masele largi populare, în lupta plină de sacrificii pentru independenţa naţională, mişcările de eliberare au cunoscut o continuă dezvoltare politică, un proces de cristalizare ideologică şi organizatorică. Ele au evoluat de la organizaţii de conducere nemijlocită a luptei de eliberare la formaţiuni politice cu structuri organizatorice tot mai cuprinzătoare, cu amplă viziune asupra căilor dezvoltării sociale, asumîndu-şi, în noua calitate de partide de guvernămînt, responsabilitatea elaborării şi orientării politicii naţionale în toate domeniile.

O succintă trecere în revistă a acestor fenomene politice, în cîteva ţări, este semnificativă. Frontul de Eliberare Naţională din Algeria (FLN) este definit, în Carta Naţională — documentul fundamental ce proclamă opţiunea edificării socialiste a ţării — ca avangarda care uneşte toate forţele avînd drept ţel triumful revoluţiei. Forţele fundamentale ale revoluţiei algeriene — arată Carta Naţională — sînt „muncitorii (cu braţele şi cu mintea, manuali şi intelectuali), ţăranii, militarii, tineretul şi elementele patriotice revoluţionare". Hotărîrile adoptate recent de cel de-al patrulea Congres al Frontului de Eliberare Naţională din Algeria reprezintă o puternică expresie a voinţei poporului

Creşterea potenţialului energetic al Algeriei asigură o bază puternică pentru dezvoltarea economiei naţionale

algerian de a-şi consacra, în continuare, toate eforturile dezvoltării libere şi independente, progresului şi prosperităţii ţării, înaintării ferme a Algeriei pe drumul revoluţiei socialiste, potrivit Cartei Naţionale.

În Republica Guineea, Congresul al XI-lea al Partidului Democrat a reafirmat hotărîrea poporului guineez de a asigura deplina independenţă şi suveranitatea ţării, de a păşi cu fermitate pe calea socialismului, subliniind că, în actuala etapă a „democraţiei revoluţionare dezvoltate", este necesară atragerea celor mai largi pături ale oamenilor muncii la conducerea treburilor de stat.

Mişcarea Populară pentru Eliberarea Angolei (MPLA) subliniază că obiectivul principal, înscris în Constituţia ţării, îl reprezintă eliberarea deplină a poporului angolez de urmările colonialismului şi edificarea societăţii socialiste. Documentele primului Congres al Mişcării Populare pentru Eliberarea Angolei — menit să consacre constituirea acestei mişcări într-un partid bazat pe opţiunile socialiste ale poporului angolez, MPLA-Partidul Muncii — evidenţiază că „o asemenea organizaţie, creată în conformitate cu principiile marxist-leniniste, va fi noul partid de avangardă al clasei muncitoare".

Definind caracteristicile etapei revoluţionare democrat-populare în Republica Populară Mozambic, programul adoptat de cel de-al III-lea Congres al Frontului de Eliberare din Mozambic (FRELIMO) relevă că, în prezent, se adînceşte procesul de eliminare a tuturor rămăşiţelor tradiţional-feudale şi colonial-capitaliste, se extind şi consolidează din ce în ce mai mult structurile popular-democratice, ţinzîndu-se spre instaurarea unei noi ordini sociale, bazate pe interesele maselor largi ale poporului. S-a subliniat, de asemenea, că, în actuala etapă de dezvoltare, de făurire a democraţiei populare, principalul obiectiv îl constituie consolidarea independenţei naţionale şi a puterii populare, crearea bazelor politico-ideologice şi social-economice ale socialismului.

Statutul Partidului Revoluţiei din Tanzania, creat în 1977, ca rezultat al fuziunii dintre Uniunea Naţională Africană din Tanganika şi Partidul Afro-Shirazi, din Zanzibar, care au condus lupta de eliberare în cele două teritorii ce au format Republica Unită Tanzania, subliniază necesitatea asigurării unei conduceri efective a treburilor publice în interesul muncitorilor şi ţăranilor, potrivit sarcinilor construcţiei socialiste.

Se impune tot mai mult ideea că soluţionarea problemelor complexe cu care sînt confruntate tinerele state africane necesită unitatea tuturor forţelor naţionale, mobilizarea întregului popor la dezvoltarea politică, economică şi socială. Unitatea politică este nemijlocit legată de partidul unic, de tip revoluţionar, progresist şi democratic — factor dinamizator, implicînd colaborarea diverselor componente sociale, opţiune pe care o îmbrăţişează un număr tot mai mare de ţări de pe continentul african.

În mod semnificativ, lupta pentru o dezvoltare independentă este conceputâ, în tot mai multe state africane, în strînsă legătură cu afirmarea şi promovarea opţiunii de făurire a unei societăţi noi, democratice, care să ducă spre socialism. De pildă, Partidul Congolez al Muncii din Republica Populară Congo îşi afirmă angajamentul de a acţiona în vederea construirii unei societăţi socialiste în Congo şi fidelitatea sa faţă de socialismul ştiinţific, ca ghid al activităţii sale. Lucrările recentei sesiuni a Comitetului Central al Partidului Congolez al Muncii, precum şi hotărîrile adoptate cu acest prilej au conferit partidului, după cum s-a evidenţiat, rolul de forţă politică de avangardă a R. P. Congo. Partidul Socialist Revoluţionar Somalez — partid unic, creat în 1976, a cărui ideologie este socialismul ştiinţific — îşi propune obiectivul de a face să crească constant participarea forţelor muncitoare şi a diverselor pături sociale la elaborarea politicii generale a ţării şi la impulsionarea edificării societăţii noi, socialiste. Partidul Revoluţiei Populare a Beninului — partid unic, de guvernămînt — este una dintre cele mai tinere formaţiuni politice progresiste apărute pe continent. În statutul său, se precizează că acesta este partidul de avangardă al revoluţiei socialiste din Republica Populară Benin, forma superioară de organizare a poporului beninez, în lupta sa pentru a se elibera total şi definitiv de dominaţia străină, de orice formă de exploatare a omului de către om şi pentru edificarea unei societăţi socialiste, pe baza principiilor marxism-leninismului. În Etiopia — ţară care şi-a proclamat, de asemenea, opţiunea socialistă — Consiliul Militar Administrativ Provizoriu a anunţat că va sprijini crearea unui partid al clasei muncitoare, care să devină avangarda maselor populare.

Desigur, problema existenţei şi acţiunii unui singur partid sau a mai multor partide politice progresiste în lupta pentru transformări democratice este un fenomen obiectiv, generat de condiţiile concret-istorice din fiecare ţară, forţele progresiste urmînd să aplice, în mod creator, concepţiile revoluţionare, potrivit specificităţii factorilor istorici, naţionali şi sociali.

Experienţa partidelor progresiste africane se încadrează în ansamblul prefacerilor democratice pe care le trăieşte continentul. Definirea profilului partidelor progresiste africane, structurile şi programele lor politice constituie noi ilustrări ale diversităţii de forme şi căi pe care le îmbracă procesul revoluţionar, evoluţia transformărilor sociale progresiste.

Faptul că tot mai multe popoare ale Africii îşi proclamă dorinţa de a păşi pe calea necapitalistă, socialistă, pornind de la convingerea că numai astfel pot înlătura, într-un timp cît mai scurt, rînduielile profund inechitabile, gravele sechele moştenite din perioada asupririi colonialiste, pot să-şi asigure dezvoltarea economico-socială independentă şi să soluţioneze problemele fundamentale de viaţă ale maselor, constituie unul din cele mai semnificative aspecte ale procesului revoluţionar mondial. Sînt evoluţii revelatorii pentru procesele înnoitoare ce se manifestă tot mai pregnant pe continentul african, expresii ale profundelor mutaţii caracteristice dezvoltării sociale contemporane.

Sabina Diaconu

REPORTAJ PE GLOB

ATENA — imagini contemporane

Venera Anghel

Atena modernă se dezvoltă vertiginos

Orice drum către Atena își are istoria lui. La început a fost legenda. O lume ciudată și tulburătoare... Pe urmă a fost marea. Și mai la urmă — aeroportul. Fluvii scînteietoare de lumini ce sparg întunericul pînă în depărtări, ziduri luminoase de sticlă, scări rulante și zîmbete amabile. Legenda rămîne undeva, departe, poate în noi, coborîm din mit și pătrundem brusc în acest amurg al celui de-al XX-lea secol, nu fără o ușoară teamă că Atena contemporană ar putea contrazice imaginea pe care fiecare și-a făurit-o despre ceea ce este sau ce „ar trebui" să fie străvechiul „oraș al zeilor".

Inutilă teamă, după cum aveau s-o dovedească, neîntîrziat, zilele următoare. Atena de astăzi poartă pecetea vie a celor trei milenii și jumătate de istorie ce apasă pe umerii săi, dar, în același timp, se înalță cutezător pe verticala prezentului, creînd o lume nouă, de o frumusețe nebănuită, ce săvîrșește miracolul contopirii între „a fost" și „va fi".

...Bulevardul Venizelos străbate tot centrul capitalei. Clădirea impunătoare a Parlamentului : durată în contururi sobre, austere, ce contrastează cu liniile elegante și grațioase ale celorlalte construcții din preajmă. Piața Constituției : largă, spațioasă, asaltată de copii ce se joacă într-o hărmălaie de nedescris, și plină de porumbei — atît de blînzi și de prietenoși că-ți ating, uneori, obrazul cu aripa, ca într-o mîngîiere tăcută. Universitatea și clădirea Academiei, cu aula sa vegheată, de o parte și de cealaltă, ca într-o ceremonie solemnă, de Atena cu scut și Apollo cîntînd din liră — două statui înălțate pe ample coloane ionice, dominînd împrejurimile.

Se spune că orașul datează încă din epoca micenianâ. Pe atunci nu devenise încă o mare cetate : Argos și Micene îl întreceau cu mult. S-au păstrat, totuși, din acele vremuri uitate, urmele unui palat, ruinele unor importante fortificații și legenda despre Tezeu — unul din regii de atunci ai Atenei, care s-a împotrivit cu tărie dușmanilor năvălitori și, mai ales, Amazoanelor.

Și istoria curge mereu în zbaterea ei neostoită. Dracon și legile lui... Solon și Victoria de la Salamina... Pisistrate, în vremea căruia orașul a cunoscut o dezvoltare fără precedent. Se spune că, în acea epocă, a fost construită celebra fîntînă Caliroe (Kallirhoe), au fost create statuile denumite Kuroi, reliefuri, vase și panouri pictate, ale căror fragmente au fost scoase la iveală din pămîntul acelui inepuizabil tezaur istoric ce se numește Acropole...

...Soarele de toamnă se răsfrînge-n ferestrele Atenei și, sub razele sale, trupurile de marmură strălucesc cald, cu irizări aurii. O lumină intensă, păgînă, scaldă orașul, ca într-un tablou de Van Gogh și, deasupra lui, se răsfrînge cerul, ireal de profund și ireal de albastru. Pe bulevardul „Akademias", se prelinge un șuvoi nesfîrșit de mașini, un șarpe modern și sonor ce claxonează parcă dintr-o mie de guri ; în pomii de pe marginea șoselei, printre frunzele de un verde proaspăt, puternic, se arată obrazul rumen al mandarinelor strălucind, ici și colo, ca niște mici flăcări roșietice ; în colț — un vînzător de castane prăjite își laudă marfa caldă și aromitoare, iar, puțin mai departe, pe strada „Zalocosta", se întrezărește o schelă uriașă, semn al noilor prefaceri pe care le trăiește orașul.

...Pericle și epoca cea mai strălucită din viața Atenei. Pe Acropole se înalță ansamblul monumental sortit să-i poarte gloria pînă în zilele noastre ; e vremea de aur a tragediei și comediei. Războiul peloponeziac. Muzele tac, glăsuiesc acum armele. Niciodată Atena nu va mai cunoaște prestigiul din timpul lui Pericle. Căderea e lentă, dar aparent ireversibilă. După ofensiva lansată de Filip al Macedoniei, Atena e cucerită de fiul lui, Alexandru. Stăpînirea romană se instaurează asupra unei cetăți deja înrobite.

...Portul Pireu, prelungirea capitalei elene. Stîncă și apă, mare și rocă. Ici și colo, cîte un mănunchi de verdeață — neașteptat de săracă pe aceste meleaguri — sparge împărăția monotonă a stîncii. Apele somnolează ațipite la soare ; din cînd în cînd, cîte un val rătăcit se ridică spre plaja îngustă și moare răsfirîndu-se printre nisipul alb-argintiu. Casele mici, viu colorate, clipesc calm în lumina amiezii. Micile nave pescărești se aliniază cuminți lîngă țărm, ca niște soldați la paradă, și o liniște mare coboară parcă din înălțimi. Imposibil de imaginat flote ce se înfruntă și zăngănit de arme, istoria rămîne în cărți, în muzee, în amintire. Nu se aud decît apele ce-și cîntă melopeea lor monotonă, întreruptă din cînd în cînd de țipătul gutural al unui pescăruș ce desenează cercuri albe deasupra mării cu aripile lui pline de ploaie.

...1821—1823. Războiul de independență. Peste un deceniu, în 1834, Atena — pe atunci un oraș mic, îngropat în uitare, sub povara neegalată a propriei sale istorii — devine capitala Greciei independente. Numără, atunci, abia 5 000 de locuitori.

În istoria orașului se deschid file noi, ale biografiei sale moderne. Învingînd secolele, vechile tradiții de frumusețe și civilizație ale orașului milenar își găsesc înfăptuiri noi. Lîngă Plaka — cel mai vechi cartier al orașului, răsărit în jurul Acropolei și păstrat aproape intact — apar alte zone ce aveau să devină centrul Atenei contemporane. Orașul crește pe verticală și orizontală. Bulevarde largi, spațioase, mărginite de vegetația specific mediteraneană, clădiri somptuoase, durate după canoanele arhitecturii moderne, dar care păstrează, cumva, grația molatică a templelor de demult. Ici și colo, foarte rare însă, cîte un building ultramodern sporește, prin contrast, frumusețea acestui oraș căruia marmura, din belșug folosită, îi conferă o strălucire argintie.

...Însoțitoarea mea, Tasia, e neobosită. Atena, spune ea, începe și se sfîrșește cu Acropole. Este de neimaginat ca cineva să vină la Atena și să treacă nepăsător pe lîngă Acropole, adevărat leagăn al civilizației lumii.

Rătăcind printre coloanele de marmură ce scînteiază alb, ca o chemare, printre statuile cu chipurile lor fără gînduri, zîmbind indiferente și calme timpului și generațiilor ce vin, încerci sentimentul că pășești în istorie și palpezi amintiri. Pe aici au răsunat pașii lui Fidias, poate ai lui Pericle însuși. Aici au muncit și creat vestiții arhitecți Ictinos, Callicrates, Mnesicles, încrustînd pentru eternitate, în această simfonie marmoreană, truda și tăria geniului lor. Aici, între zidurile încremenite între stîncă și cer s-ar fi plimbat un Platon, căutător de adevăruri despre lume și viață.

Acropole se vizitează în tăcere. Nelipsita larmă a turiștilor încetează brusc, ca prin farmec. Desăvîrșirea copleșește, iar mileniile ce s-au prelins printre zidurile albe invită la meditație. Legenda se întrepătrunde cu istoria și realitatea, iar uriașa statuie a Atenei durată de Fidias, în Partenon, din aur și fildeș, pare nu simbolul Zeiței Înțelepciunii, ci al însuși Omului, cu geniul și puterea sa creatoare, cu neostoita lui dragoste pentru frumos și perfecțiune, pentru muncă novatoare și pașnică.

Tasia nu are dreptate. Poate că istoria

Monumentele de pe Acropole așteaptă acum ca omul și puterea sa creatoare să le ajute pentru a-și continua călătoria prin secole

Pireu — una din „porțile" Greciei spre lume...

Atenei începe, într-adevăr, la Acropole, dar ea se continuă astăzi, neîncetat, în orașul modern — cel mai mare centru economic, social și politic al Greciei contemporane. În Atena se realizează peste jumătate din producția industrială a țării (textile, confecții, pielărie, metalurgie), se desfășoară o importantă activitate comercială și bancară, se dezvoltă, pe coordonatele contemporane, cultura și arta. Firesc, în acest proces continuu de afirmare și dezvoltare în universul economico-spiritual al celui de-al XX-lea secol nu lipsesc dificultățile. Creșterea continuă a populației capitalei, în condițiile unei deplasări masive a forței de muncă de la sate spre zonele urbane, pune în fața autorităților probleme care-și așteaptă încă rezolvarea : extinderea suprafețelor de locuit, a spațiilor verzi, imperativul descongestionării traficului, extrem de intens, al asigurării unor condiții optime pentru munca și viața locuitorilor din Atena. Și, desigur, necesitatea adoptării măsurilor corespunzătoare pentru salvarea monumentelor de pe Acropole, invincibile în fața timpului, dar vulnerabile la impactul eroziunii și, mai ales, al poluării.

Atena contemporană se înscrie, astfel, ferm, pe coordonatele modernului. Departe de a se lăsa copleșiți de istoria milenară a orașului lor, atenienii de astăzi — aproape o treime din cei zece milioane de locuitori ai țării — făuresc acum legende noi, pline de poezia aspră, dar nu mai puțin tulburătoare, a efortului pentru înnoiri și prefaceri, pentru dezvoltare și pentru progres, creînd o lume unde mitul coexistă cu realitatea — o realitate infinit mai bogată ca el.

■

Legenda spune că vechii greci obișnuiau să-și lege peste frunte ramuri de măslini — simbol al păcii. Obiceiul a pierit, dar a rămas, reală și intensă, voința de pace a poporului grec, de prietenie cu toate popoarele lumii.

Întîlnindu-se de-a lungul veacurilor, prin aspirațiile comune de libertate și afirmare independentă a ființei naționale, popoarele român și grec, situate în același perimetru geografic — zona Balcanilor —, au dezvoltat între ele legături firești de prietenie și conlucrare ce dobîndesc astăzi valențe noi, calitativ superioare. *„Popoarele celor două țări* — sublinia președintele *Nicolae Ceaușescu* — *întrețin legături de prietenie și colaborare milenare. Un element important care le-a apropiat a fost lupta, nu o dată comună, pentru libertate și independență națională, împotriva cotropitorilor și a dominației străine. Popoarele român și grec au colaborat întotdeauna în mod pașnic, s-au întrajutorat în momente istorice grele, au trăit în bună vecinătate".*

La rîndul său, premierul Greciei, *Constantin Karamanlis*, evidenția, recent, evoluția continuu ascendentă a relațiilor greco-române, ridicate pe trepte noi, superioare, în urma convorbirilor la cel mai înalt nivel, desfășurate la București și Atena, a documentelor și măsurilor adoptate.

Edificate pe bazele trainice ale prieteniei, colaborării și respectului intereselor reciproce, relațiile româno-elene — în a căror dezvoltare dialogul la nivel înalt din 1975 și 1976 a constituit o etapă hotărîtoare — cunosc o intensificare și diversificare continuă. Referindu-ne la sfera economică, vom remarca în special domeniile construcțiilor de mașini, industriei chimice, petrolier, al transporturilor, energiei electrice. Ca un ultim moment în dezvoltarea acestor raporturi de conlucrare reciproc avantajoasă se înscriu lucrările celei de-a VI-a sesiuni a Comisiei mixte guvernamentale de colaborare româno-elene, desfășurate la Atena, la sfîrșitul lunii februarie 1979. Cu acest prilej, au fost negociate și semnate noi contracte comerciale, menite să dea un nou impuls schimburilor bilaterale. De asemenea, au fost stabilite noi măsuri pentru promovarea, în continuare, a cooperării științifice și tehnologice pentru anii 1979—1980, într-o serie de domenii noi, printre care energia, oceanografia, seismologia, fizica aplicată.

O dezvoltare impetuoasă au cunoscut relațiile culturale româno-elene, relații tradiționale, îmbogățite însă prin valențele reciproce ale noilor creații moderne.

Evidențiind activitatea editorialistică din Grecia, evocăm totodată publicarea de către edituri de prestigiu a numeroase volume cuprinzînd opere ale președintelui Nicolae Ceaușescu, precum și ale tovarășei Elena Ceaușescu, sau lucrări consacrate vieții și activității președintelui Republicii Socialiste România, simbol al prețuirii și admirației de care România, poporul român și înalții săi reprezentanți se bucură în Grecia. Aceste remarcabile apariții editoriale constituie materializări efective ale bunelor relații de prietenie și colaborare între România și Grecia, în interesul ambelor țări și popoare, al aprofundării cunoașterii reciproce, al păcii și conlucrării pașnice în întreaga lume. „România — menționa, în acest sens, Theodoros Katrivanos, autorul volumului «Demiurgul României» (1977) și care a selecționat textele și a prefațat volumul Nicolae Ceaușescu : «Democratizarea relațiilor internaționale» — este o țară cu care întreținem relații de prietenie și colaborare dintre cele mai bune. Prin el însuși, acest lucru ar fi suficient să justifice interesul opiniei publice din Grecia de a cunoaște politica externă a României, al cărei inspirat arhitect și principal promotor este președintele Nicolae Ceaușescu. În același timp, prestigiul internațional al României și al președintelui său, inițiativele românești în zona Balcanilor și pe plan internațional, destinate să ducă la instaurarea unui climat de pace și securitate, la dezvoltarea colaborării reciproc avantajoase între toate popoarele lumii, continua aprofundare a relațiilor româno-elene, pe toate planurile, au impresionat foarte mult, în ultimii ani, opinia publică din Grecia".

Noul dialog româno-elen, care urmează să se desfășoare la București, cu ocazia vizitei premierului Constantin Karamanlis în țara noastră, se va înscrie, fără îndoială, ca un moment important în cronica bunelor relații, de prietenie și conlucrare, ale celor două țări și popoare, ambele angajate ferm pe drumul afirmării depline a independenței, al voinței de a acționa neabătut pentru progres și dezvoltare, pentru pace și bună înțelegere între toate popoarele lumii.

■

Seara, capitala elenă plutește parcă înecată într-o mare de lumină multicoloră. Marile instituții își închid porțile, dar, pe bulevardele largi, spațioase, circulația e mai trepidantă ca oricînd, în contrast cu labirintul de străduțe calme, odihnitoare, mărginite de vile cochete și traversate, din cînd în cînd, doar de vreun trecător întîrziat. Pe cerul întunecat și departe, se aprind palide primele stele, iar orașul amorțește treptat, pregătindu-se să se scufunde în tăcere și în noapte. Și, ca în fiecare seară a șederii la Atena, mă duc să dau o raită pe strada „București", aflată în apropiere de centru. Mi-a arătat-o, într-o zi, un localnic care, aflînd că sînt din România, m-a bătut zdravăn pe umeri, spunîndu-mi într-o română cu accent : „Noi — prieteni !".

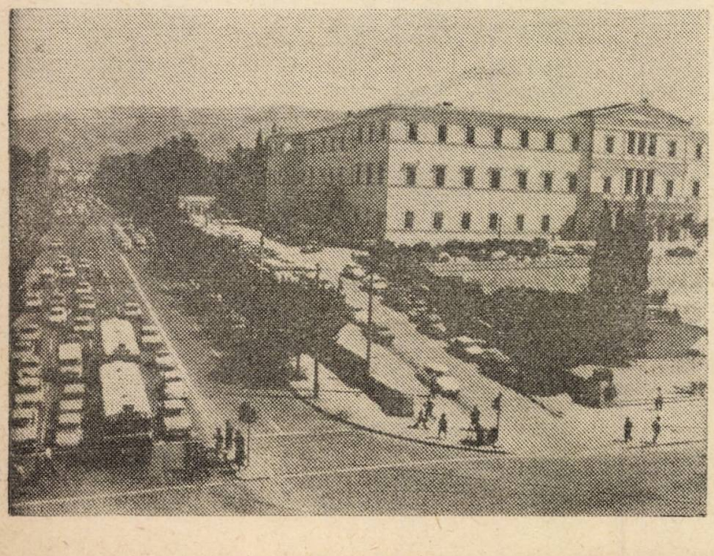

Clădirea Parlamentului. Rigoare geometrică și atmosferă sobră, completînd liniile grațioase ale celorlalte construcții din preajmă

REPORTAJ PE GLOB

ERFURT

Stelian Țurlea

Timpurile revolute își sporesc nu numai farmecul, ci și importanța cînd urmele lor dăinuie și înfloresc într-un prezent căruia îi dau vigoare, hrănindu-l pe artere nevăzute și justificîndu-i sensul și imboldul spre prosperitate. Adevărul acesta mi s-a confirmat o dată în plus la Erfurt, de care mă apropiasem cu gîndurile prinse de magia romantismului viguros închis între zidurile și parcurile Weimarului, din apropiere, sau a munților Turingiei, răsăriți asemenea unor cocoașe albăstrii într-un orizont vălurit de coline acoperite cu iarbă și pădure. Într-un ev mediu tîrziu, al începutului acestui mileniu, drumuri comerciale europene, între Madrid, Paris, Frankfurt pe Main și răsăritul european, găseau aici popas sigur și, prin mulțimea de negustători, se vor fi aflat și oameni de la Carpați, veniți să-și vîndă mărfurile în orașul atestat în 842 sau să obțină un celebru albastru de Erfurt pentru vopsitul pînzeturilor. Atunci — și mai tîrziu, după ce se va fi înființat a treia universitate pe sol german (1392) sau se va fi imprimat prima carte (1473 — Meinz, patria lui Gutenberg, e, în fond, aproape) sau, mai ales, pe cînd Wieland preda filosofia, înainte de a se retrage alături de Goethe și Schiller, la Weimar. Erfurt e un oraș surprinzător prin numărul mare al vestigiilor unor secole îndepărtate, menținute și armonizate fără sfială inutilă într-un prezent calm și plin de viață.

Sînt peste șase sute de ani de cînd pe străduțele strîmte și pe podul Krämer treceau carele cu mărfuri, pe lîngă casele surplombate, astăzi cu aer de poveste veche, vopsite în galben, cafeniu, alb, vernil, albăstrui, cu ferestre al căror contur se desprinde întotdeauna prin altă culoare, cu lampioane din fier forjat atîrnînd deasupra ușilor la strada pietruită sau înfipte în ziduri. Sînt anii în care cercuri de umaniști — medici, matematicieni, lingviști ale căror nume sînt consemnate în analele orașului — se străduiau să împiedice o decadență economică iscată din deplasările drumurilor comerciale și confuzia unor războaie fără rost între principi, anii încercărilor de a se smulge dintr-o letargie rozînd din interior, ca un vierme, cu toată viața intelectuală sau de cercetare științifică (prima revistă farmaceutică din lume apare la Erfurt) sau implantările, timide acum un veac, de noi industrii. Împotriva acestei letargii luptau și militanții reuniți la congresul din 1891 al Partidului social-democrat din Germania, al căror „program de la Erfurt", fundamentat, în esență, pe principii marxiste, constituia, potrivit lui Engels, un progres important față de „programul de la Gotha".

Vechiul Erfurt, cu stradelele sinuoase, cu monumentele arhitectonice sau de rememorare a istoriei, cu turlele înnegrite ale lăcașurilor medievale de cult, cu biblioteci în care șoaptele veacurilor trecute se desprind din cărți îngălbenite de timp, vechiul Erfurt continuă să existe, păstrat cu dîrzenie de urmașii celor ce se împotriviseră letargiei. Se spune că o călătorie la Erfurt fără o plimbare pe Am Anger nu și-ar avea rostul. Pe un kilometru și jumătate destinat pietonilor, marea stradă comercială a fost complet renovată, cu eforturi materiale și de inteligență, dar acum toate zidurile cu plombe, cu statuete, cu înfloriturl și arabescuri din mortar și lemn zîmbesc într-o mare de culori revărsate spre bucuria ochiului. Dar oricît de căutată ar fi Am Anger, nici piața Domului sau piața de pește sau Gotthardt Strasse, de lîngă podul Krämer, nu trebuie evitate într-un periplu al interesului justificat nu numai de vechime.

Adjunctul proiectantului șef, H. Hopf, și arhitectul șef Erich Göbel, de la Combinatul de construcții de locuințe din Erfurt îmi explică nu numai rațiunile și felul în care o politică de renovare și conservare se desfășoară pentru a menține personalitatea orașului de pe Gera, ci și armonizarea conștientă a valorilor trecutului într-o dezvoltare în care amenajarea urbană modernă menține, și ea, o altă dimensiune știută a Erfurtului — spațiul verde destinat destinderii. Marile axe de dezvoltare a orașului au ținut cont de valea riului care se deschide spre nord, cu condiții mai favorabile unei dezvoltări a rețelei de transporturi. Cartierele noi, Johannesplatz, Roter Berg, Riethstrasse, Nordhäuser Strasse, au permis ameliorarea condițiilor de locuit pentru mai mult de 65 000 de persoane din cele peste 205 000 ale orașului Erfurt. După 1980, construcția de locuințe se va deplasa spre sud-est, unde se vor înălța apartamente pentru alte 42 000 persoane. Pretutindeni cu aceeași grijă actuală pentru amenajările de infrastructură — școli, grădinițe, magazine, biblioteci și parcuri —, dar și cu tentative diverse de eliminare a monotoniei din construcții.

Erfurt e surprinzător nu numai prin amestecul de epoci ale arhitecturii. Tradițiile științifice și culturale promovate de „alma mater Erfurtensis" se continuă la școala de ingineri de construcții, școala superioară de medicină, institutul pedagogic, în școala de muzică. Erfurt e surprinzător și prin felul în care a știut să dezvolte vechi preocupări artizanale. Produsele întreprinderilor industriei constructoare de mașini, informaticii, electronicii, electrotehnicii, industriei încălțămintei, confecțiilor și lemnului, alimentară ș.a. sînt solicitate cu încredere pe întreg teritoriul R.D. Germane. Sau în alte aproape o sută de țări ale lumii — spun statisticile.

Într-o asemenea întreprindere — combinatul Umformtechnik „Herbert Wernke" — am intrat atras de faima ei, dar și îndemnat de dorința de a vedea cum se realizează într-o mare uzină acțiuni la nivel național. Într-o convorbire, la Berlin, cu doctor în științe economice Harald Schütz, director general în Ministerul Comerțului Exterior, despre preocupări la scară mondială privind resursele și energia, acesta îmi spunea : „Noi nu vorbim de o criză de materii prime, ci de prețuri mai scumpe. Pentru noi însă e o mare problemă aceea de a nu dispune decît de foarte reduse materii prime. Sîntem, prin urmare, constrînși, în mod obiectiv, la trei lucruri, în mod pozitiv : 1. să îmbunătățim calitatea produselor noastre în așa fel încît să le putem livra la cerințele calitative mondiale ; 2. să producem, prin tehnică înaltă, calitate înaltă, dar cu economie de materiale și energie ; 3. să economisim materii prime și energie prin raționalizare".

Combinatul Umformtechnik „Herbert Wernke" din Erfurt își face din aceste comandamente la scară națională preocupări prioritare. Sarcinile planului prevăd o sporire a producției de mărfuri de 9—10 la sută anual și o creștere a productivității muncii de 7—8 la sută anual — cifre mai mari decît nivelul general. Care se îndeplinesc, totuși, prin tehnologii noi și metode de raționalizare. 95 la sută din sporirea producției se obțin prin tehnologie avansată și doar 5 la sută prin organizarea

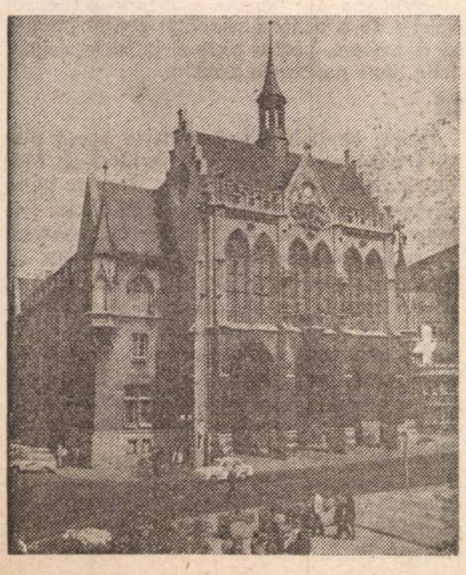

Primăria din Erfurt, oraș atestat în 842 ←

Am Anger — o arteră de un kilometru și jumătate, destinată pietonilor, cu ziduri măiestrit lucrate cu arabescuri din mortar și lemn →

forței de muncă. 40 la sută din lucrători participă la mișcarea de inovații prin care se obțin economii de pînă la 50 la sută. Baza constituind-o introducerea de tehnologii noi, la îndeplinirea sarcinilor contribuie doi factori de seamă : mișcarea de inovații și calificarea personalului. Din 1970 pînă în 1977, numărul celor calificați și, prin urmare, capabili să lucreze cu mașini dintre cele mai complicate, a sporit cu 143 la sută. Am văzut o secție modernizată în care se prelucrează, într-un proces complex și computerizat, piese de pînă la 25 tone. Werner Novak, referent pentru presă al combinatului, preciza că doar două uzine mai dispun în lume de acest sistem — ambele în Statele Unite. Se îmbunătățesc mereu produsele existente și apar produse noi. Cînd am fost la Erfurt, o secție mai veche de strunguri era aproape complet în refacere și modernizare, urmînd să se introducă acolo tehnici computerizate. La reintrarea ei deplină în funcțiune urmau să se economisească 30 000 ore și 20 locuri de muncă. Pentru că, oricît de faimos ar fi acest combinat, resimte anumite probleme care privesc materiile prime, energia, lipsa de forță de muncă.

Presele de caroserii, foarfecele de tăiat oțel, mașinile automate de transformare a

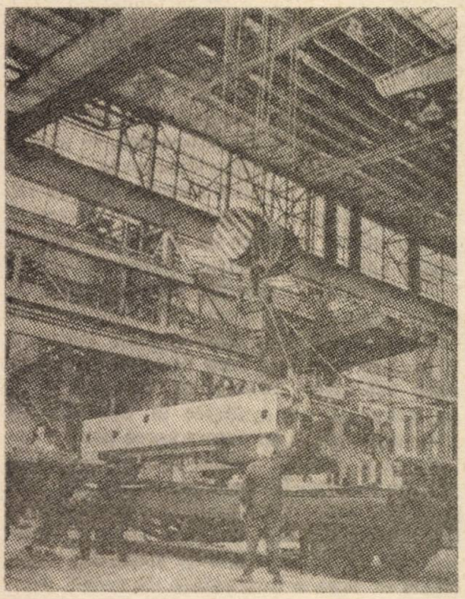

90 la sută din producția combinatului Umformtechnik „Herbert Wernke" se exportă

oțelului în etape, presele hidraulice, mașinile de laminat, presele excentrice și toate celelalte complicate și necesare mașini fabricate de combinatul din Erfurt se exportă, în proporție de 90 la sută, în 40 de țări de pe cinci continente. Inclusiv în România. Aflu că între combinatul din Erfurt și Întreprinderea de mașini grele din București există un contract de cooperare, că schimburile, în cele două sensuri, între întreprinderi românești și uzinele combinatului au cunoscut o dezvoltare pozitivă în ultimii ani.

Este aceasta o altă dimensiune a orașului de pe Gera, dincolo de care se zăresc, într-un orizont vălurit, cocoașele albăstrii ale munților Turingiei, anume acea deschidere către lume, transmisă prin veac, acea dorință de a merge mai departe printr-o năzuință comună. La Erfurt, oameni de pretutindeni se întîlnesc acum la expozițiile internaționale de horticultură (n-am văzut un alt oraș în R.D.G. în care să existe atît de multe flori), la întrunirile culturale internaționale. Sau să negocieze contracte. Și să coopereze.

IRLANDA

Resursele dezvoltării

În 1673, sir William Temple, omul de stat, diplomatul și scriitorul englez implicat în problemele irlandeze, îi spunea lordului-locotenent al Irlandei că pescăriile țării „ar dovedi o mină sub apă, la fel de bogată ca oricare alta de sub pămînt". A fost nevoie să treacă aproape 300 de ani pentru ca irlandezii să realizeze cîtă dreptate era în acele vorbe. Abia după 1962, prin înființarea unui minister al pescuitului, o activitate limitată pînă atunci a devenit o adevărată industrie ; dacă, în acel timp, pescuitul contribuia doar cu un milion de lire sterline la produsul național brut, contribuția sa pare să fi sporit astăzi de aproape 35 de ori.

Generații întregi, irlandezii au crescut cu credința că țara lor era lipsită de resurse minerale. Agricultura, principala preocupare, nu-i putea hrăni pe toți și emigrările au fost extrem de mari, chiar și în deceniul trecut. (Ce exemplu mai concludent poate fi decît acela că populația din 1977 a Irlandei era de 3,2 milioane locuitori, adică doar cu 100 000 mai mult decît aceea din 1911 ? !) Dar, tot din deceniul trecut, cărțile de geografie au trebuit rescrise, pentru a însemna importantele descoperiri de plumb, zinc, argint, cupru, gaze naturale. Concentrația de zinc și plumb de la Navan — descoperită în 1970 și intrată în producție șapte ani mai tîrziu — este cea mai importantă din Europa și a șasea din lume. S-a sperat chiar și în descoperirea unor zăcăminte de petrol, în largul mării, deși după entuziasmul inițial, nejustificat, explorările au diminuat.

În sfîrșit, a treia caracteristică esențială a anilor din urmă constă în oprirea emigrației și înregistrarea unui proces invers, de creștere a populației. Creșterea demografică ar putea spori forța de muncă, sînt de părere experții, pînă în anul 1986, cu 17 la sută, ceea ce impune crearea, pînă atunci, a cel puțin 20 000 slujbe noi anual ; iar, dacă sînt avute în vedere și neîmplinirile din ultimii ani, numărul acestora ar trebui să sporească cu 30 000 anual.

Aceste trei fenomene ar putea fi considerate fundamentul unor mari schimbări, ale așa-numitului „nou dinamism" în politica, economia și chiar mentalitățile irlandeze, ale căutării unei identități noi, reale care să îndepărteze treptat imaginea pe care irlandezii înșiși și-o făuriseră despre ei, ca mult prea închiși, conservatori și fataliști. Tot aceste fenomene și lanțul de reacții iscate în toate planurile vieții explică programele și încercările de programe de dezvoltare, inițiate de ultimele guverne, tentativele de depășire a unei crize de structură și de creare a unei societăți moderne.

Din iulie 1977, Irlanda este guvernată de partidul Fianna Fail, condus de Jack Lynch. Anul trecut, în februarie, partidul acesta a avut o conferință ale cărei dezbateri s-au preocupat în special de necesitatea soluționării problemei șomajului, dezvoltarea industrială, extinderea sectorului de stat în economie, perfecționarea sistemului de impozite, majorarea alocațiilor destinate învățămîntului și asigurărilor sociale. Conferința a decis, așa cum hotărîse și guvernul, ca statul să contribuie la crearea a cel puțin 20 000 de

Dublin, pe rîul Littey

locuri de muncă anual, în așa fel încît speranțele pentru anii următori să aibă un temei real. Tot anul trecut, în iulie, a 20-a conferință anuală a sindicatelor irlandeze, care cuprind 650 000 de membri, și-a concentrat atenția asupra stării economice.

Sporul populației, noile descoperiri de resurse, implantările industriale și diversificarea economiei impun modificări în politica economică, în funcție de schimbările în structura populației, dar și atenție sporită pentru dezvoltarea ulterioară, în primul rînd prin înlăturarea fenomenelor de criză recunoscută. Irlanda deține, spre exemplu, procentul de șomaj cel mai ridicat dintre țările Pieței comune (peste 10 la sută) și subdezvoltarea unora dintre regiunile ei este adeseori comparată cu mezzogiorno-ul italian. De aceea proiectul de buget prezentat acum cîteva săptămîni de ministrul de finanțe George Colley (elaborat și în funcție de cerințele impuse de aderarea la noul sistem monetar vest-european) are drept obiective prioritare reducerea șomajului, prin crearea a 25 000 de noi locuri de muncă, reducerea inflației, de la 7,5 la 5 la sută, un ritm de creștere economică de 6,5 la sută. Guvernul pare ferm hotărît să depășească, în sfîrșit, situația în care fiecare al 9-lea locuitor apt de muncă se află în căutare de lucru.

Caracteristică pentru Republica Irlanda este și o altă situație care, într-o anume măsură, îi îngrădește eforturile. După obținerea independenței statului, moneda, lira irlandeză, a fost înscrisă, în 1927, în sistemul lirei sterline. Acest fapt, alăturat unor relații speciale cu Marea Britanie, timp de mai multe secole, a dus la un comerț aproape exclusiv (90 la sută) cu această țară, dar, în paralel, și la reverberarea în Irlanda a oricărui fenomen negativ din economia britanică. Irlanda a avut, practic, aceleași „dureri de cap", chiar dacă s-au manifestat puțin diferit. După aderarea la C.E.E., situația s-a schimbat parțial, azi comerțul Irlandei cu Marea Britanie reprezentînd doar aproape 50 la sută din totalul schimburilor sale externe.

Într-un moment în care Republica Irlanda își sărbătorește ziua națională, responsabili politici și oameni obișnuiți sînt preocupați de probleme vitale pentru progresul și prosperitatea țării. Eforturile pentru dezvoltarea industrială și înlăturarea dependenței economice se alătură, astfel, dîrzeniei cunoscute, dorinței irlandezilor de a se dezvolta în pace și a-și asigura independența și suveranitatea.

T. St. Elian

Relaţiile economice cu Piaţa comună

Acordînd o importanţă deosebită extinderii colaborării economice în Europa, ca factor al progresului tuturor ţărilor europene, cît şi ca o contribuţie de bază la realizarea destinderii şi edificării securităţii pe continent, România dezvoltă, pe multiple planuri, relaţiile economice cu ţările europene. În acest cadru, ţara noastră consideră că, în dezvoltarea colaborării şi înfăptuirea securităţii în Europa, trebuie să se ţină seama de realităţi, inclusiv de existenţa unor organizaţii economice la activitatea cărora iau parte unele din statele continentului, exprimîndu-se, în acest sens, pentru realizarea unui acord între C.A.E.R. şi C.E.E. care să contribuie la crearea unui cadru general mai favorabil pentru dezvoltarea colaborării între ţările membre ale acestor organizaţii. Evident, însă, apartenenţa la diverse organizaţii, grupări economice şi, firesc, deosebirile de orînduire socială nu trebuie să îngrădească dezvoltarea largă a colaborării dintre toate statele lumii, dreptul fiecărei ţări de a extinde relaţiile directe de cooperare cu alte state, cu organismele unor grupări economice, sau să împiedice în vreun fel aplicarea şi afirmarea deplină în viaţă a tuturor principiilor consemnate în documentele adoptate la Conferinţa general-europeană.

Piaţa comună reprezintă un puternic centru pe plan comercial internaţional, care concentrează aproximativ o treime din totalul comerţului mondial. Sistemul comercial pe care îl constituie Piaţa comună cuprinde o ramificată reţea de fluxuri economice, prin multitudinea de acorduri care leagă „nucleul" vest-european al „celor 9" de majoritatea celorlalte state europene, de ţări dezvoltate de pe toate continentele, precum şi de zeci de ţări în curs de dezvoltare din Asia, Africa şi America Latină. Problema relaţiilor economice cu Piaţa comună prezintă, deci, importanţă pentru toate ţările, indiferent de mărime, potenţial, nivel de dezvoltare, situare geografică sau sistem politico-social. Aceste raporturi trebuie să fie aşezate pe principiile trainice ale echităţii, neingerinţei şi avantajului mutual, dezvoltarea lor continuă reclamînd soluţionarea problemelor colaborării în spiritul receptivităţii şi luării în considerare a intereselor reciproce ale partenerilor.

În ce priveşte relaţiile economice ale ţărilor Pieţei comune cu ţările socialiste se poate arăta, în general, că nivelul actual al acestora — în ciuda dezvoltării puternice şi dinamice din ultimii ani — este încă departe de posibilităţile existente. În prezent, doar într-o proporţie de puţin peste 5 la sută comerţul total al Pieţei comune este realizat cu ţările socialiste. Schimburile reciproce nu reprezintă decît cîteva procente din ansamblul celor internaţionale, deşi ţările respective deţin, împreună, peste 2/5 din comerţul mondial şi peste jumătate din produsul mondial.

Din punctul de vedere al C.E.E., o problemă a acestor relaţii economice este legată de ceea ce responsabilii şi factorii politici comunitari numesc „recunoaşterea oficială a Pieţei comune", de fapt o problemă creată de însăşi organizaţia economică vest-europeană, ca urmare a deciziei acesteia de a se prezenta pe plan comercial internaţional ca entitate, şi, deci, de a reclama celorlalte ţări ale lumii să încheie acorduri comerciale numai cu organizaţia ca atare şi nu cu statele membre ale ei. Dintre ţările socialiste, Piaţa comună are acorduri comerciale cu R.S.F. Iugoslavia şi cu R. P. Chineză. În ce priveşte raporturile comerciale cu ţările socialiste membre ale C.A.E.R., problema nu este încă soluţionată. Sînt de consemnat, totuşi, unele acorduri sectoriale, cum sînt cele încheiate de Ungaria şi Polonia în domeniul textilelor, sau cele încheiate de Ungaria, Polonia şi Cehoslovacia în domeniul siderurgiei. Sînt aşteptate, de asemenea, noi acţiuni în urma schimbului de scrisori între C.E.E. şi C.A.E.R., în cadrul căruia ţările membre ale acestei din urmă organizaţii au propus încheierea unui acord între C.A.E.R şi ţările membre ale C.A.E.R., pe de o parte, şi C.E.E. şi ţările membre ale C.E.E., pe de altă parte, cu posibilitatea încheierii de acorduri şi între ţările membre ale C.A.E.R. şi organisme ale Pieţei comune. Problema se referă, în esenţă, la **schimburile comerciale** şi nu şi la **cooperarea industrială** (cooperare în producţie, ştiinţă şi tehnică, sub diferitele şi variatele ei forme, inclusiv societăţile mixte), care nu intră sub incidenţa reglementării amintite, stabilită de Piaţa comună, şi care menţine, în continuare, caracterul firesc de la ţară la ţară.

În spiritul politicii sale consecvente de dezvoltare largă a raporturilor economice cu toate statele lumii, România întreţine relaţii economice extinse cu ţările membre ale C.E.E., care deţin o pondere de circa o pătrime în ansamblul comerţului exterior românesc, pronunţîndu-se pentru amplificarea acestor relaţii. În acelaşi timp, ţara noastră porneşte de la existenţa obiectivă a Pieţei comune, exprimîndu-se pentru realizarea unor acorduri corespunzătoare cu aceasta. Astfel, România, ca ţară în curs de dezvoltare, s-a adresat Pieţei comune pentru a fi inclusă pe lista beneficiarilor de preferinţe, obţinînd, de la începutul anului 1974, tratamentul comercial preferenţial (tratament pe care, aşa cum s-a convenit, în principiu, în cadrul UNCTAD, ţările dezvoltate îl acordă celor în curs de dezvoltare). În direcţia impulsionării, pe mai departe, a relaţiilor economice cu Piaţa comună, ţara noastră se pronunţă pentru îmbunătăţirea acestui tratament, ţinînd cont că, în practică, se observă, din partea organizaţiei respective, tendinţa de a aplica o serie de restricţii cantitative, precum şi de a restrînge nomenclatorul de produse care intră sub incidenţa preferinţelor generalizate.

În contextul necesităţii extinderii raporturilor comerciale dintre România şi ţările membre ale C.E.E., la sediul Pieţei comune, de la Bruxelles, au avut loc negocieri urmărind realizarea unui acord comercial sectorial, aplicabil pentru produsele industriale altele decît oţelul şi textilele, domenii în care problemele sînt rezolvate prin aranjamentele existente. Se negociază, de asemenea, crearea unei comisii mixte România—C.E.E. pentru urmărirea traducerii în viaţă a acordurilor existente între România şi Piaţa comună.

„În ce priveşte raporturile bilaterale dintre România şi Piaţa comună, — sublinia preşedintele **Nicolae Ceauşescu**, într-un recent interviu acordat ziarului italian «Il Giornale Nuovo» — **noi sîntem interesaţi să dezvoltăm relaţiile cu ţările din cadrul Pieţei comune. De altfel, avem raporturi bune cu toate statele din Europa. Desigur, sînt o serie de probleme care trebuie soluţionate, legate de ridicarea unor restricţii şi bariere care mai stau în calea realizării unor schimburi economice cît mai largi, pe principii de egalitate şi echitate. În acest sens, odată cu preocuparea pentru soluţionarea directă a unor probleme care o privesc nemijlocit, România este interesată şi în realizarea unei înţelegeri corespunzătoare între C.A.E.R. şi Piaţa comună. Considerăm că realizarea unei asemenea înţelegeri ar avea o importanţă deosebită pentru dezvoltarea relaţiilor economice dintre ţările socialiste şi ţările din Piaţa comună şi — pe plan mai general — chiar o semnificaţie de ordin politic în ce priveşte dezvoltarea colaborării între ţări cu orînduiri sociale diferite".**

În acest cadru, România consideră că însăşi începerea negocierilor între C.A.E.R. şi Piaţa comună reprezintă un factor important şi că aceasta corespunde intereselor ţărilor din cele două organisme de a se realiza o înţelegere cu privire la principiile de colaborare economică dintre ţările respective. În acelaşi timp, odată cu aceste tratative, este necesar ca fiecare ţară să acţioneze pentru rezolvarea problemelor colaborării economice, ale dezvoltării schimburilor comerciale, în concordanţă cu necesităţile sale. Interesată în reglementarea unor asemenea probleme concrete ale relaţiilor sale economice cu Piaţa comună şi ţările membre ale acestei organizaţii, ţara noastră acţionează pentru a găsi soluţiile cele mai corespunzătoare, în spiritul principiilor egalităţii, respectului independenţei şi avantajului reciproc.

C. P.

Ce este ASEAN?

Exigențele actuale ale dezvoltării relațiilor internaționale relevă, între altele, necesitatea realizării unor forme de colaborare pașnică în diverse regiuni ale lumii. Cu precădere în rîndul țărilor în curs de dezvoltare — pe de-o parte, confruntate cu problemele dificile ale înaintării pe calea progresului economico-social, iar, pe de altă parte, vital interesate în realizarea și menținerea unui climat de destindere internațională — această idee a găsit un ecou deosebit, a creat preocupări specifice. Rod al unor asemenea preocupări, în diverse părți ale lumii, în America Latină, Asia sau Africa, s-au născut organizații de tip regional, avînd ca obiectiv declarat stimularea colaborării dintre țările membre, ca și între acestea și restul statelor din regiune și, implicit, să favorizeze procesul de înțelegere și cooperare în zonele respective și în lume. În acest sens, reține atenția activitatea Asociației Națiunilor din Asia de sud-est (ASEAN), creată la 8 august 1967, la Bangkok (Thailanda), de cinci state din regiune — Filipine, Indonezia, Malayezia, Singapore, Thailanda — *în scopul declarat al accelerării progresului economic și întăririi stabilității politice în zonă.*

Situate la răscrucea strategică a drumurilor ce leagă Oceanul Indian de Pacific și Asia de Oceania, aceste state dispun de însemnate resurse naturale și asigură procente notabile din producția mondială a unor materii prime importante : cauciuc natural, cositor, ulei de palmier, copra, gaze naturale, lemn, cînepă, piper. De asemenea, producția lor de petrol nu este neglijabilă. Populația totală a țărilor lor se ridică la 250 milioane de persoane (depășind, deci, statele Comunității economice vest-europene) și reprezintă o importantă piață pentru produsele industriale, pentru economia mondială în genere.

Se observa, la data constituirii ASEAN, că statele membre au în comun nu numai apartenența la aceeași arie geografică, ci și faptul că prezintă niveluri comparabile de dezvoltare economico-socială, ceea ce face ca, în pofida experiențelor istorice diferite, a unor contradicții și disparități și chiar a unor interese divergente, ele să se afle în fața unor probleme comune. De altfel, în Declarația de constituire — semnată, în 1967, de miniștrii de exerne —, țările membre se declară conștiente de existența intereselor mutuale și a problemelor comune ale țărilor din Asia de sud-est și convinse de necesitatea întăririi legăturilor de solidaritate și cooperare regională. Era reliefată, în acest context, dorința creării unei baze pentru acțiuni în comun, în scopul promovării cooperării regionale, contribuindu-se, astfel, la pacea, progresul și prosperitatea regiunii. În Declarație se arată că țărilor membre le revine o importantă responsabilitate în întărirea stabilității în regiune și pentru consolidarea dezvoltării lor naționale pașnice și progresiste ; se subliniază, totodată, hotărîrea acestora de a-și asigura securitatea, în afara oricărui amestec străin, de a-și păstra identitatea națională, potrivit idealurilor și aspirațiilor popoarelor lor. În acest context, în documentul de constituire a organizației se afirmă, între altele, că bazele străine, aflate pe teritoriul unor state din regiune, sînt temporare, se mențin numai cu acordul exprimat al țărilor avizate și nu au drept scop folosirea lor directă sau indirectă la subminarea independenței naționale și libertății statelor din zonă sau la prejudicierea procesului normal al dezvoltării lor naționale. De asemenea, încă de la formarea ASEAN, s-a precizat că ea este deschisă tuturor statelor din Asia de sud-est care îi împărtășesc scopurile.

Concepută în vederea stimulării colaborării dintre țările membre, ASEAN a cunoscut, în primii ani de existență — după cum recunosc și declarațiile reprezentanților săi — o activitate puțin rodnică. S-a apreciat, totuși, că au fost, aceștia, de fapt, anii unei mai bune cunoașteri reciproce, ai depășirii unor prejudecăți în raporturile bilaterale, ai deslușirii mai exacte a intereselor comune. La începutul anilor '70 începe să se contureze o anume conștiință de sine a ASEAN, o relevare a rolului specific pe care și l-ar putea asuma organizația, în calitate de grupare regională și în raport cu evoluțiile politice și economice din sud-estul asiatic și din lume. Ideea interdependenței dintre obiectivele economice ale organizației și climatul politic din zonă și-a găsit o expresie în „Declarația (de la Kuala Lumpur, 1971), privind crearea unei zone a păcii, libertății și neutralității" în Asia de sud-est. Va fi o idee pentru care ASEAN se va pronunța în repetate rînduri, în anii ce vor urma, ani în care regiunea sud-est asiatică va cunoaște mutații de mare însemnătate. În ultima jumătate de deceniu, statele membre și-au pus, cu tot mai multă insistență, problema unei reorganizări de structură a ASEAN ; deoarece — sublinia, de pildă, primul ministru al Malayesiei, în 1974 — regiunea se afla în fața unor probleme noi, care reclamau atitudini noi din partea asociației. Între altele, agravarea crizei economice mondiale și a dezordinii monetare afectaseră economia regiunii, confruntînd-o cu o serie de aspecte preocupante : cursurile materiilor prime, pe care statele de aici le exportă, scăzuseră sensibil, reducînd veniturile a milioane de producători și intrările de devize ale statelor ; importanța crescîndă a Japoniei — atît în calitate de principal client, cît și ca furnizor al regiunii — a ridicat probleme nu numai de natură economică, ci și politică ; în sfîrșit, deschiderea dialogului Nord-Sud (între țările industrializate și cele în curs de dezvoltare) reclama, și ea, din partea țărilor ASEAN ,propuneri și atitudini concrete și, pe cît posibil, comune.

BALI, 1976 — „UN NOU SUFLU". Prima reuniune ASEAN la nivel înalt, organizată, în februarie 1976, în insula indoneziană Bali, a apărut, astfel, ca un efect al necesității resimțite de statele membre de a adapta organizația la noile condiții, de a-i impune „un nou suflu" — cum se exprima o oficialitate a asociației. Revirimentul care s-a putut observa, de la această dată, în activitatea ASEAN, a privit atît colaborarea economică în cadrul organizației și cu alte organizații sau state, cît și atitudinea asociației, a statelor participante, față de evoluțiile politice din zonă și din lume. Ilustrînd tendințele de revitalizare a colaborării în cadrul ASEAN, la reuniunea din Bali au fost semnate o „Declarație asupra cooperării și solidarității", care conține un program

Repere

FILIPINE
Suprafață : 300 000 km²
Populația : 42 520 00 locuitori (în 1975) — în special filipinezi, chinezi, negritos
Organizare de stat : **republică prezidențială**
Resurse : **gaze naturale, fier, crom, nichel, molibden, cupru, aur, argint, sulf, sare, trestie de zahăr, cauciuc natural, cînepă, copra (locul I pe glob)**
Venit național pe locuitor : **310 dolari (1974)**

INDONEZIA
Suprafață : 1 907 568 km²
Populație : **130 000 000 locuitori — indonezieni, papuași, melanezieni**
Organizare de stat : **republică prezidențială**
Resurse : **petrol, cositor, cupru, bauxită, nichel, pietre prețioase, gaze naturale, orez, trestie de zahăr, bumbac, cauciuc natural (locul II pe glob), nuci de cocos, soia, cacao, cafea, copra, banane.**
Venit național pe locuitor : **150 dolari (1974)**

MALAYEZIA
Suprafața : 332 995 km²
Populația : **12 093 000 locuitori — malayezi, chinezi, indieni, pakistanezi etc.**
Organizare de stat : **monarhie constituțională**
Resurse : **cauciuc natural (locul I pe glob), petrol, fier, cositor, bauxită, orez, manioc, tutun, ceai, cafea, cacao, banane, nuci de cocos, copra**
Venit național pe locuitor : **660 dolari (1974)**

SINGAPORE
Suprafață : 581 km²
Populație : **2 225 000 locuitori (1975) — chinezi, malayezi, indonezieni, indieni, pakistanezi**
Organizare de stat : **republică**
Resurse : **cauciuc natural, nuci de cocos, manioc, batate, pește**
Venit național pe locuitor : **2 120 dolari (1974)**

THAILANDA
Suprafața : 514 000 km²
Populație : **42 240 000 locuitori (1975)**
Organizare de stat : **monarhie constituțională**
Resurse : **lignit, mangan, cositor, plumb, wolfram, pietre prețioase, sare, porumb, orez, trestie de zahăr, bumbac, ricin, soia, susan, cauciuc natural (locul III pe glob), cocos, copra, ananas**
Venit național pe locuitor : **300 dolari (1974)**

de dezvoltare regională, în șase puncte, și un „Tratat de prietenie și cooperare", stabilind un mecanism de reglementare a posibilelor diferende dintre membrii asociației. Cinci mari proiecte industriale au fost prevăzute să se construiască — cîte unul în fiecare țară membră — privind : producția de uree — în Indonezia și Malayezia ; de superfosfați — în Filipine ; de carbonat de sodiu — în Thailanda ; de motoare Diesel — în Singapore. Totodată, a fost creat un secretariat general al ASEAN. Un an mai tîrziu, țările organizației conveneau asupra acordării reciproce de preferințe tarifare.

Aceeași preocupare pentru intensificarea cooperării economice și comerciale s-a vădit în cursul celei de-a doua reuniuni la nivel înalt, desfășurată în august 1977, la Kuala Lumpur. S-a precizat, cu acest prilej, și preocuparea ASEAN vizînd colaborarea economică cu organisme din alte zone și, în acest context, țările membre și-au exprimat neliniștea față de creșterea tendințelor protecționiste în rîndul țărilor industrializate. În august 1977, un dialog a fost angajat cu Japonia — principal partener comercial al țărilor din ASEAN — care s-a declarat de acord să participe la finanțarea marilor proiecte comune ale ASEAN și să-și sporească investițiile în această zonă. Negocieri similare au fost inițiate cu Piața comună, Australia, S.U.A.

OPȚIUNI SPRE O POLITICĂ DE NEALINIERE. Schimbările politice intervenite în ultimii ani, pe plan regional și internațional, au reclamat, din partea ASEAN, adoptarea unor poziții specifice. În aceste condiții, a fost remarcată o orientare, accentuată a statelor ASEAN spre o politică de nealiniere.

În termeni concreți, statele membre ale ASEAN au adoptat atitudini și măsuri de revizuire a unor aspecte ale politicilor lor externe — cum ar fi, de pildă, în direcția desființării bazelor străine și retragerii personalului militar străin de pe teritoriul național și, concomitent, în favoarea normalizării și dezvoltării raporturilor lor cu state din regiune și de pe continent.

Firesc, țările ASEAN au urmărit cu o atenție deosebită ultimele evoluții din sud-estul Asiei. Degradarea situației din zonă a preocupat profund țările membre ale ASEAN. O declarație, dată publicității de președintele Comitetului permanent al ASEAN, sublinia că, „pentru a se evita deteriorarea, în continuare, a păcii și stabilității în regiunea Asiei de sud-est, țările ASEAN adresează un apel urgent părților în conflict pentru a pune capăt ostilităților și cer ca toate forțele străine să fie retrase din toate zonele de conflict din Indochina".

Se manifestă, în general, o reafirmare a interesului ASEAN pentru încetarea stărilor de conflict din Asia de sud-est și instaurarea unui climat care să permită ca principalele obiective ale asociației, privind dezvoltarea relațiilor economice, a colaborării multilaterale între țările regiunii, să-și găsească rezolvarea dorită. Așa cum o dovedește activitatea sa regională din ultimii ani — bazată tot mai mult pe afirmarea principiilor egalității în drepturi, respectului independenței și suveranității, neamestecului în treburile interne, a conlucrării în direcția asigurării progresului economic și social al fiecărei națiuni — ASEAN poate contribui la mai buna înțelegere între popoarele regiunii, poate avea o influență pozitivă asupra politicii de destindere și colaborare în această parte a lumii.

Liana Enescu

Situația din Uganda

La începutul lunii februarie a.c., referindu-se la unele evenimente consemnate în Kampala, capitala ugandeză, — între care întreruperea, pentru scurt timp, a alimentării cu apă și energie electrică, focuri de armă trase pe străzile acestui oraș, stabilirea de către armată a unor puncte de control pe principalele artere și în fața clădirilor publice — un purtător de cuvînt guvernamental arăta că acestea se datorează, între altele, „elementelor subversive trimise în țară de fostul președinte Milton Obote". (După cum se știe, fostul șef al statului ugandez a fost răsturnat printr-o lovitură de stat militară, în ianuarie 1971).

De curînd, numeroase știri transmise de mai multe agenții internaționale de presă, care citau martori oculari (informații neconfirmate oficial la Kampala) relatau că în cadrul armatei ugandeze s-ar fi înregistrat unele incidente. Este vorba, transmiteau agențiile respective de presă, de ciocniri armate între militari de origine bantu și cei nubieni din nord, deoarece numai primii ar fi fost trimiși să combată în cadrul recentelor incidente cu trupele tanzaniene. Totodată, la sfîrșitul lunii trecute, relatînd despre grupurile împotriva cărora luptă armata guvernamentală ugandeză, agențiile internaționale de presă, specificau că ar fi vorba „de luptători de gherilă fideli fostului președinte Milton Obote și de unități ale armatei ugandeze, care s-au răsculat".

În ce le privește, oficialitățile de la Kampala arătau că, în prezent, armata ugandeză duce lupte împotriva „trupelor tanzaniene, a mercenarilor și exilaților ugandezi". Asupra originii caracterului luptelor actuale au făcut precizări și alte părți, ca și cercuri ale exilaților ugandezi. Astfel, la sfîrșitul lunii noiembrie 1978, ziarul „Daily News", care apare la Dar Es Salaam, scria că „Tanzania nu are nici o intenție să readucă la putere pe fostul președinte Milton Obote".

În ce-l privește pe Milton Obote, acesta, într-un interviu acordat zilele trecute și citat de agenția „Associated Press", după ce a arătat că „peste două milioane de ugandezi trăiesc, în prezent, în regiunile, preluate de la regimul Idi Amin", declara că „luptătorii de gherilă aflați în Uganda se îndreaptă spre Kampala". În acest sens, agenția citată remarca faptul că „este pentru prima oară cînd Obote recunoaște că sprijinitori ai săi luptă, la ora actuală, împotriva forțelor de la Kampala, pe teritoriul ugandez". Pe de altă parte, Obote anunța că se va întoarce în patria sa ca „simplu cetățean al țării și că el se bucură de mult sprijin în Uganda".

Referitor la zonele în care au avut loc sau se desfășoară lupte, autoritățile de la Kampala citau orașele Masaka (120 km de capitală), Tororo (estul țării), Mbarara (sud-vest), Mpigi (32 km-vest de capitală) și împrejurimile lor, precizînd, totodată, că au fost ciocniri armate soldate cu pierderi grele umane și materiale. Astfel, la 9 martie a.c., radio Kampala, citînd pe șeful statului ugandez, Idi Amin, spunea că „rapoartele ce au provenit de pe cîmpul de luptă în cursul nopții și dimineții (de 9 martie, n.n.) sînt foarte încurajatoare", iar „inamicul este pe cale de a se retrage". „Forțele noastre armate au capturat piese de artilerie și alt echipament militar. Moralul trupelor este foarte ridicat", adăuga președintele Ugandei, care cerea populației să-și continue „activitățile ca de obicei, întrucît nu există nici un pericol".

Observatorii de la Kampala — cît și din zonă — apreciau că este pentru prima dată, după mai multe săptămîni, cînd un buletin de știri conține precizări de natura celor de mai sus.

Dumitru Constantin

Regele Baudouin al Belgiei a respins cererea premierului desemnat, Paul Vanden Boeynants (în imagine), de a renunța la misiunea ce i-a fost încredințată privind formarea unui nou guvern, anunță agenția France Presse, citînd surse oficiale din Bruxelles. Boeynants a cerut să fie descărcinat de misiunea de a constitui un nou guvern, după ce consultările sale în acest sens eșuaseră. Belgia este lipsită de guvern de la alegerile generale anticipate desfășurate la 17 decembrie, anul trecut

NAMIBIA

Alte consultări și încercări de reglementare

Consultări intense „la toate nivelurile" — statele din „grupul de contact", Consiliul de Securitate al O.N.U., țări africane din zonă etc. — au avut loc în ultimul timp în legătură cu problema namibiană. Însă, cu tot caracterul lor accentuat, ultimele contacte n-au determinat deblocarea problemei namibiene.

Se pare că unii din factorii angajați în tentativa de reglementare negociată a problemei namibiene — în primul rînd, statele din „grupul de contact"-S.U.A., Anglia, Franța, Canada și R.F.G. — nu și-au pierdut speranța de a depăși dificultățile, deși „France Presse", într-o amplă trecere în revistă a stadiului problemei, remarca faptul că recent Africa de Sud a respins două dispoziții-cheie ale programului propus de secretarul general al O.N.U., Kurt Waldheim, pentru aplicarea „Planului Națiunilor Unite, privind accesul Namibiei la o independență recunoscută pe plan internațional". Amintim că, la 6 martie a.c., guvernul sud-african anunța, condiționat, că „acceptă propunerea de încetare a focului în Namibia", cu începere de la 15 martie ora zero, dacă și SWAPO — Organizația Poporului din Africa de Sud-Vest — va accepta să înceteze orice act de ostilitate și să comunice aceasta, la timpul potrivit, secretarului general al O.N.U. Comentînd „gestul" sud-african, observatorii din zonă remarcau, evident, două lucruri : a) oferta conține ea însăși elementul neacceptării sale — este vorba, de fapt, de o condiție ; b) trupele sud-africane staționează ilegal în Namibia, în timp ce SWAPO este o mișcare de eliberare națională larg recunoscută pe plan național și internațional.

La ora actuală, obstacolul principal îl reprezintă insistența cu care Africa de Sud cere ca taberele militare SWAPO din unele țări africane independente vecine — Angola și Zambia — să fie supravegheate de „GANUPT" (Grupul de Asistență al O.N.U. pentru Perioada de Tranziție, format din „căștile albastre" și controlori civili) și se opune creării pe teritoriul namibian de baze militare pentru militanții SWAPO. Or, planul elaborat de Kurt Waldheim stipulează cu claritate ca militanții SWAPO ce se află în Namibia să se regrupeze și să se stabilească în tabere proprii situate pe teritoriul namibian.

Planul țărilor din „grupul de contact" avea în vedere ca răspunderea acestei „supravegheri" să fie încredințată autorităților din statele respective, în cooperare cu Națiunile Unite, iar, la 26 februarie, secretarul general al O.N.U. sublinia și el „crearea în Angola, Botswana și Zambia de birouri de legătură ale GANUPT care vor colabora cu autoritățile în aplicarea dispozițiilor propunerii de reglementare a problemei namibiene". Însă guvernul sud-african a respins această propunere întrucît planul O.N.U. prevedea staționarea „căștilor albastre" și în jurul bazelor sud-africane din Namibia și controlarea activității militare a trupelor guvernului de la Pretoria.

Rolul rezervat organelor GANUPT fusese abordat pe larg și de statele africane „din prima linie" (Angola, Botswana, Mozambic, Tanzania și Zambia), care, într-un comunicat publicat la 4 martie, după întîlnirea lor la nivel înalt de la Luanda, declarau că, „în conformitate cu planul O.N.U., forțele SWAPO nu vor fi supravegheate dincolo de frontierele Namibiei", reafirmîndu-se angajamentul acestor state de a respecta cu scrupulozitate acordul de încetare a focului. Ca urmare, obiectivul imediat al actualelor negocieri inițiate de Kurt Waldheim și „grupul de contact" constă în identificarea unei formule care să permită surmontarea divergențelor de mai sus și, în consecință, au loc contacte cu Africa de Sud, SWAPO și țările vecine Namibiei.

Acesta ar fi, în esență, dosarul ce urmează a fi examinat la New York de miniștrii de externe ai statelor din „grupul de contact" la sfîrșitul acestei săptămîni, reuniune la care ar urma să fie prezenți Sam Nujoma, președintele SWAPO, și Pik Botha, ministrul sud-african de externe. Analizînd și evaluînd șansele actualelor demersuri, observatorii descifrează în situația de acum o formulă de tipul „reglementării interne" din Rhodesia, formulă inspirată de autoritățile sud-africane și pe care acestea ar dori să o impună și în Namibia. Iată de ce, după cum se opinează, actualele evoluții ascund, chiar dacă sub altă formă, aceleași divergențe profunde de optică și scopuri în actuala fază a problemei namibiene.

C. Dumitru

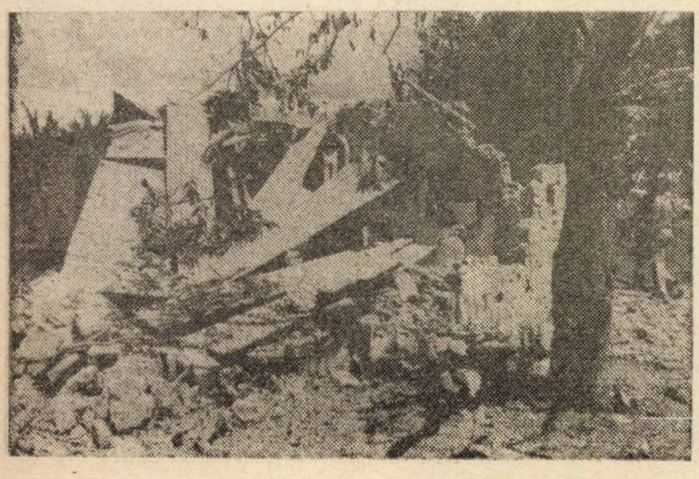

O fermă aflată la 15 kilometri vest de Lusaka a fost distrusă în timpul unui raid agresiv al aviației rhodesiene, efectuat la sfîrșitul lunii trecute

CENTO — după retragerea Pakistanului și Iranului

Două știri aproape simultane : Pakistanul și Iranul au anunțat că se retrag din Organizația Tratatului central (CENTO). Deciziile celor două țări reduc la minimum componența acestei alianțe militare, în rîndurile căreia mai rămîn doar Marea Britanie și Turcia (Statele Unite au statut de membru asociat).

Apărută în 1959, ca „moștenitoare" a Tratatului de la Bagdad (transformat după părăsirea organizației de către Irak), CENTO a suferit, de-a lungul anilor, un proces vizibil de erodare, mai ales în concepția membrilor săi din regiune. Observatorii notează că aceștia s-au arătat tot mai interesați să diminueze natura relațiilor militare dintre ei, în favoarea sporirii cooperării economice. Fapt confirmat de declarațiile ce au însoțit anunțarea recentei hotărîri a Pakistanului și Iranului. La Islamabad s-a precizat că Pakistanul „viza de mai multă vreme repunerea în cauză a apartenenței sale la alianță, ca urmare a evoluțiilor din regiune și a situației internaționale" și că CENTO „și-a pierdut orice interes față de preocupările pentru securitatea țării". Același spirit la Teheran, unde s-a afirmat oficial că Organizația Tratatului central „nu numai că a eșuat în misiunea sa de a proteja interesele Iranului și ale partenerilor săi, ci, mai mult, poate dăuna intereselor regiunii".

De altfel, simultaneitatea celor două decizii nu este întîmplătoare. Problema retragerii din CENTO a fost abordată în cadrul convorbirilor pe care ministrul pakistanez al afacerilor externe, Aga Shahi, le-a avut, la sfîrșitul săptămînii trecute, la Teheran. „Aceste convorbiri — arată declarația pakistaneză — au dovedit că cele două țări au puncte de vedere identice asupra incapacității CENTO de a servi intereselor păcii și securității în regiune și asupra inutilității apartenenței lor la această alianță".

Retragerea Pakistanului și a Iranului din CENTO este remarcată de observatorii politici de la Washington și Londra — capitalele celor două țări occidentale membre ale organizației — ca o concretizare a sfîrșitului unei alianțe militare „căzută în desuetitudine în ultimii ani" (Agenția „France Presse"). Este foarte probabil — notează aceleași cercuri — că relațiile dintre Turcia, Iran și Pakistan vor fi menținute, dar ele vor evolua în direcția întăririi cooperării regionale în domeniul economic și cel tehnic. Este, de altfel, tendința vădit manifestată în ultima vreme în raporturile dintre cele trei țări.

M. N.

FLASH

Document

Negociatorii Pieței comune au informat Comisia C.E.E. că s-au obținut rezultate „comparativ satisfăcătoare și echilibrate" în cadrul actualelor negocieri comerciale multilaterale, care se desfășoară la Geneva, sub egida GATT, în vederea reducerii barierelor comerciale tarifare. Potrivit unui document dat publicității la Geneva, se apreciază că s-au realizat progrese în armonizarea tarifelor, prin reducerea disparităților dintre taxele vamale impuse la importuri, prin scăderea moderată a unor taxe vamale, inclusiv reducerea taxelor țărilor membre ale Pieței comune. Se preconizează ca negocierile comerciale multilaterale din cadrul GATT să se încheie luna viitoare, iar acordurile realizate să fie înaintate, spre ratificare, guvernelor și parlamentelor statelor participante.

Președintele R. F. Germania, Walter Scheel (în fotografia din stînga), a anunțat că nu va candida pentru reînnoirea mandatului său, care expiră în mai a.c. Președintele Bundestagului, Karl Carstens (în fotografia din dreapta), a fost desemnat candidat al Uniunii Creștin-Democrate și al Uniunii Creștin-Sociale, pentru funcția de președinte al R.F.G.

Automobil

Specialiștii niponi de la Institutul de tehnologie Musashi din Tokio au adaptat un automobil de tip Suzuki pentru folosirea drept combustibil a hidrogenului lichid, în locul benzinei. Cu un motor cu doi cilindri, avînd o capacitate de 550 cm cubi, automobilul a trecut cu bine faza primelor teste. El poate dezvolta o viteză de pînă la 120 km pe oră și are o autonomie de deplasare de 300–400 km, dispunînd de un rezervor de hidrogen lichid, cu o capacitate de 60 litri. Prin utilizarea hidrogenului se elimină complet efectele poluante, rezultatul arderii hidrogenului constituindu-l vaporii de apă. Inconvenientul îl constituie, însă, faptul că hidrogenul lichid este prea costisitor.

Zăcămînt

În urma prospecțiunilor geologice efectuate recent, întreprinderea de stat „Petroleos Mexicanos" a anunțat descoperirea unui important zăcămînt de gaze naturale, situat la limita statelor Nuevo Leon și Coahuila, din nordul țării – scrie ziarul mexican „Excelsior". Specialiștii apreciază că rezervele sînt deosebit de bogate, depășindu-le net pe toate celelalte descoperite pînă acum în diverse zone ale Mexicului. Prin exploatarea la scară industrială a noului zăcămînt, Mexicul se va situa pe primele locuri ale ierarhiei mondiale în ce privește producția și exporturile de gaze naturale. Actualmente, 12 puțuri extractive de probă produc o cantitate de gaze naturale suficientă pentru aprovizionarea zonei industriale Monterrey, din nordul țării.

Agendă

Ministerul de Externe al Republicii Sri Lanka a prezentat Biroului de coordonare al țărilor nealiniate, la New York, un proiect al ordinii de zi pentru viitoarea reuniune ministerială a acestui organism, care va avea loc în luna iunie, la Colombo. Proiectul de agendă include aprecierea situației politice internaționale actuale, rezultatele de pînă acum ale eforturilor pentru edificarea unei noi ordini economice internaționale și dezvoltarea relațiilor în cadrul mișcării de nealiniere, precum și alte puncte cu privire la întărirea capacității de acțiune a țărilor nealiniate.

Cooperare

Comunicatul comun dat publicității la încheierea vizitei întreprinse în Thailanda de U Ne Win, președintele Republicii Socialiste a Uniunii Birmane, subliniază dorința Thailandei și Birmaniei de a-și dezvolta cooperarea pe multiple planuri, pe baze reciproc avantajoase. Un domeniu important al acestei cooperări se referă la măsurile împotriva traficului de stupefiante din zona supranumită „triunghiul de aur", care se află în regiunea de graniță dintre Thailanda, Birmania și Laos. În cadrul convorbirilor ce au avut loc între U Ne Win și premierul thailandez, Kriangsak Chomanan, s-a hotărît crearea unui comitet mixt pentru supravegherea măsurilor ce vor fi întreprinse în comun, în vederea înlocuirii culturilor care servesc drept materie primă pentru fabricarea heroinei și a altor droguri cu alte culturi și a descurajării traficului ilicit de stupefiante.

Soare

În cadrul unui seminar științific pe tema „Probleme economice privind folosirea energiei solare și factorii care influențează dezvoltarea ei viitoare", ministrul comerțului și industriei al Ciprului, A. Papageorghiou, a declarat că țara sa „intenționează să utilizeze din ce în ce mai mult energia solară, ca mijloc de economisire a fondurilor valutare pentru importul de petrol". Referitor la inițiativele privind folosirea energiei solare, el a spus că mai multe hoteluri din rețeaua turistică vor dispune de instalații de încălzire a apei prin folosirea energiei furnizate de „astrul zilei". De asemenea, colectorii de energie solară vor fi îmbunătățiți în vederea sporirii eficienței lor. Există, de asemenea, propuneri privind folosirea altor materiale în construcția de locuințe.

Lucrătorii de la serviciile britanice de salubritate din Londra au reluat lucrul, după greva desfășurată în cadrul acțiunilor revendicative ale angajaților din serviciile publice, care au durat aproape două luni. Sindicatele au acceptat propunerile prezentate de autorități, acestea satisfăcînd, în parte, revendicările formulate

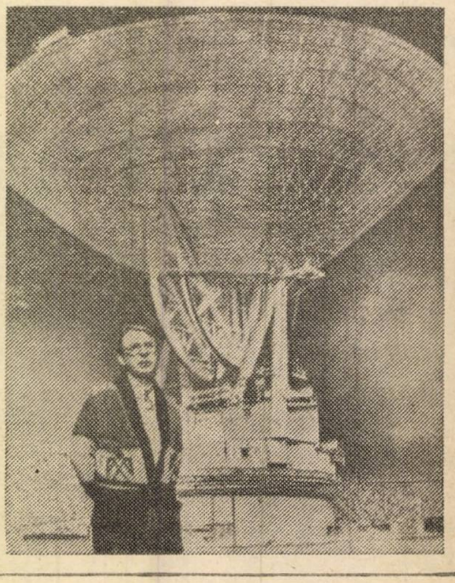

Fotografiile spectaculoase ale planetei Jupiter, transmise de sonda spațială americană „Voyager-1", au fost recepționate cu aceste „gigantice urechi" ale Centrului spațial Goldstone, din mijlocul deșertului Mojave, la 180 mile nord-est de Los Angeles. „Urechile gigantice" sînt, în fapt, antenele enorme ale acestui centru, care recepționează permanent semnalele transmise de sateliți sau sonde spațiale

Echipajul navei cosmice „Soiuz-32". Comandantul navei, Vladimir Liahov, și inginerul de bord, Valeri Riumin. Cei doi cosmonauți sovietici și-au încheiat cea de-a doua săptămînă de activitate la bordul complexului de cercetări științifice „Saliut-6" — „Soiuz-32". După repunerea în funcțiune a sistemelor laboratorului „Saliut", echipajul complexului cosmic a trecut la realizarea unor măsuri de reparare și profilactice. S-a verificat ecluza și s-a efectuat presurizarea sa. De asemenea, au fost efectuate lucrări pentru creșterea fiabilității sistemului de comunicații „Zaria", înlocuindu-se unele cabluri și căștile cu interfon. Totodată, au fost cuplate unele elemente de control vizual la canalul de rezervă al sistemului de televiziune de la bordul stației. Potrivit rapoartelor echipajului și informațiilor telemetrice, sistemele de bord ale complexului orbital „Saliut-6" — „Soiuz-32" funcționează normal. Cosmonauții se simt bine. La 12 martie, în Uniunea Sovietică a fost lansată nava cosmică automată de transport „Progress-5". Scopul lansării constă în a transporta carburanți și alte materiale la bordul stației orbitale „Saliut-6", precum și în perfecționarea diferitelor elemente constructive, sistemelor de bord și echipamentelor navei „Progress"

Anchetă

Ancheta parlamentară privind răpirea și asasinarea președintelui Consiliului Național al Partidului Democrat-Creștin din Italia, Aldo Moro, va dura opt luni și va consta din două faze distincte : prima va fi consacrată răpirii și asasinării liderului democrat-creștin, iar cea de-a doua se va ocupa de problema terorismului în Italia. Modalitățile de desfășurare a acestei anchete, stabilite la Roma de către Comisia pentru probleme interne a Camerei Deputaților, constituie o sinteză a zece proiecte prezentate de diverse formațiuni politice italiene.

Cel mai mic cvartet de viori a constituit atracția principală a unei licitații, care s-a deschis la Hamburg. La licitație, au fost prezentate viori în valoare de la 100 pînă la peste 40 000 mărci vest-germane

Reuniune

În orașul angolez Lobito, au luat sfîrșit lucrările reuniunii tripartite a experților din Angola, Zair și Zambia în problemele legate de utilizarea căii ferate Benguela. Pe această cale ferată se transportă bogățiile miniere ale Zairului și Zambiei, în principal cuprul. Totodată, transporturile în tranzit reprezintă o importantă sursă de venituri valutare pentru Angola.

Dialog

Președintele Republicii Costa Rica, Rodrigo Carazo Odio, a anunțat inițierea unui dialog la nivel național cu toate cercurile politice, sindicale și de afaceri din țară. Măsura vizează angajarea unor discuții constructive, de la care se așteaptă un rezultat fructuos, privind mijloacele și modalitățile de soluționare a problemelor majore social-economice și politice cu care este confruntată în prezent țara.

Cu ocazia împlinirii a 100 de ani de la nașterea lui Albert Einstein, oficialitățile orașului Ulm (R.F.G.), unde s-a născut marele savant, au dat numele său unei străzi din localitate. În imagine : sub tabla indicatoare a străzii — un facsimil purtînd semnătura lui Einstein

Inflație

Rata medie a inflației în țările industrializate occidentale a fost anul trecut de 6,8 la sută, față de 7,8 la sută în 1977 — indică statisticile publicate de Fondul Monetar Internațional, la Washington. Această ușoară reducere a ratei inflației este umbrită de accentuarea tendințelor de creștere a prețurilor, începînd de la sfîrșitul anului trecut, care relevă pentru anul în curs o recrudescență a inflației. Astfel, în decembrie anul trecut, rata prețurilor crescuse deja cu 7,2 la sută, în comparație cu aceeași perioadă a anului precedent.

Licitație

Ultima licitație lunară de aur a Fondului Monetar Internațional s-a soldat cu obținerea unui preț mediu de 241,68 dolari uncia. În cadrul acțiunii au fost vîndute 470 000 de uncii, totalul fondurilor realizate fiind de circa 92 milioane dolari. Sumele rezultate din licitațiile lunare ale F.M.I. sînt alocate fondului special pentru sprijinirea țărilor sărace, care totalizează, în prezent, 2,3 miliarde dolari.

Perfecționare

Specialiștii în calcul electronic din Riga au alcătuit un program matematic, care permite să se prevadă comportarea roboților industriali, aflați în fază de proiectare. Introdus într-un computer, programul oferă proiectanților posibilitatea să urmărească pe un ecran — în cifre și imagini — mișcările în spațiu ale „mîinilor mecanice" ale viitorilor roboți industriali. Se creează, astfel, posibilitatea alegerii variantei optime a noilor dispozitive. Programele elaborate la Riga contribuie la perfecționarea roboților, care sînt aplicați pe o scară din ce în ce mai largă în producția industrială.

Explorare

Explorarea Mării Nordului pentru descoperirea de noi zăcăminte de petrol și gaze naturale va evolua lent în următorii cinci ani, potrivit unor previziuni reluate de ziarul „Financial Times". Cererea de nave specializate va depinde de politicile guvernamentale, dar este de așteptat ca ea să se reducă, ilustrînd această tendință. În cadrul programelor de prospecțiuni, Marea Britanie urmează a avea o poziție dominantă, pînă în 1983, realizînd 55 la sută din totalul anticipat de 455 foraje subacvatice, ea fiind urmată de Norvegia și Olanda, cu 17 și, respectiv, 16 la sută. Pînă în anul 1980, urmează să fie instalate noi platforme de foraj în zona a zece zăcăminte, față de cinci în prezent.

Rubrică realizată de Sabina Diaconu

„LLOYD'S" — comerţul cu riscurile

Pentru cineva care doreşte să afle pierderile maritime în 1978, nimic mai simplu decît să consulte statisticile recent publicate de „Lloyd's". Va afla că suma lor se ridică la 243 milioane lire sterline, cu 40 la sută mai mult decît în anul dinainte, dar că nu cuprinde decît navele asigurate pentru mai mult de 500 000 lire, iar valoarea pierderilor nu o include şi pe aceea a mărfurilor ! Dar şi acestea pot fi aflate, tot în registrele de la „Lloyd's". Poate curiozitatea sa, ori a altei persoane, îl va îndemna să se intereseze de flota mondială, comercială sau petrolieră. Răspunsul cel mai prompt îl va găsi în „Lloyd's Register of Shipping". Îşi va aminti, atunci, poate din întîmplare, că naufragiul groaznic de anul trecut al lui „Amoco Cadiz" a costat firma aceasta de asigurări 17,2 milioane dolari ? Sau că, în urma ciocnirii celor două avioane gigant, de acum doi ani, în insulele Canare, „Lloyd's" a plătit 10,3 milioane dolari ? Sau îşi va aminti, tot din întîmplare, că „Lloyd's" a asigurat picioarele celebrului Pelé ? Ce se află, de fapt, dincolo de acest nume — „Lloyd's" ?

■

E incontestabil că „Lloyd's" a intrat în conştiinţa publică, dispunînd de o respectată poziţie în lumea asigurărilor, la care s-a ajuns prin informaţii uluitor de precise şi imediate după desfăşurarea unui fapt, printr-o corectitudine menţinută chiar şi în cazurile în care s-ar fi putut dovedi vicleniа clientului, prin menţinerea unor cutume care surprind, amuză şi încîntă astăzi. Puţini ar crede, dacă n-ar fi aceste obiceiuri din alte vremuri, că „Lloyd's" are aproape trei veacuri.

Era un club exclusiv, o cafenea londoneză pe Tower Street, unde se adunau bărbaţii timpului să comenteze ştirile comerciale ale zilei. Cînd, în 1691, se mută pe o altă străduţă, Lombard Street, a rămas mai departe una din multele care existau în City. Dar proprietarul ei, Edward Lloyd, şi-a dobîndit o reputaţie ce sporea cu fiecare zi, pentru ştirile maritime demne de crezare. Căpitani de vase, armatori şi negustori au început să devină clientela exclusivă. Cînd Lloyd moare, în 1720, numele său devenise sinonim cu asigurările, deşi el n-a fost, de fapt, un misit.

În două rînduri, „Lloyd's" s-a mutat, în aproximativ acelaşi perimetru, dar şi-a păstrat cu o răbdare şi mîndrie tipic britanice obiceiurile savurate — de multe ori cu tristeţe, este adevărat — de corăbierii de acum două veacuri. Nu se mai bea cafea, dar în marele hol de asigurări, cu piloni din marmură verde, funcţionarii stau într-un fel de „boxe" asemănătoare gheretelor fostei cafenele. În centru se află strana cu cartea uriaşă cu coperţi din piele în care, zilnic, marile naufragii maritime ale lumii au tristul privilegiu de a fi înregistrate. Cu pana de gîscă. După ce va fi bătut, o singură dată, clopotul de pe „Lutine" — poate cel mai surprinzător anacronism. Salvat de pe fregata „Lutine", eşuată în largul coastelor olandeze, în 1799, clopotul continuă să atîrne deasupra unei tribune. Pentru veştile bune, bate de două ori. Printre boxele cu agenţi şi misiţi, mişună într-o forfotă obositoare oameni în livrele stacojii, „chelnerii", asemănători, şi ei, celor de la începuturi, dar, în realitate, mesageri sau subfuncţionari ai casei de asigurări. Obiceiuri ce par să contrazică imaginea pe care şi-o făuresc, de regulă, oamenii despre instituţiile de asigurări, reci clădiri copleşitoare, din beton şi sticlă, imense, cu legi stricte, dure, inflexibile.

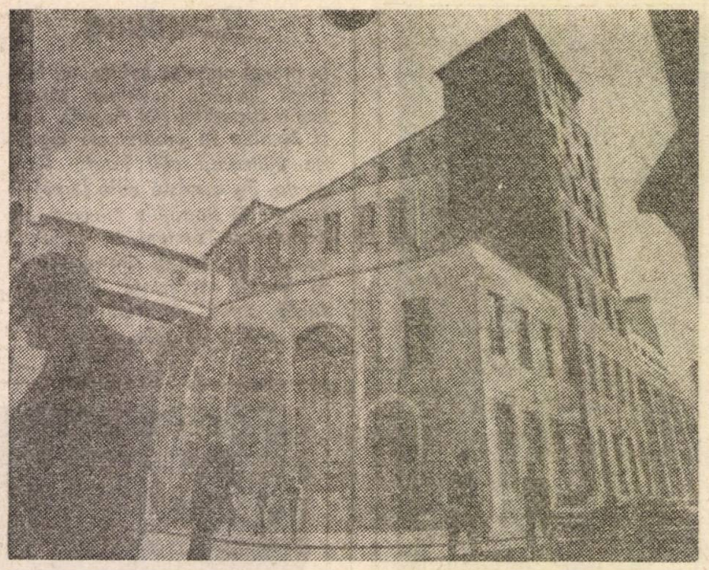

Sediul central al firmei „Lloyd's" — cutume vechi se îmbină cu tehnici computerizate

Cine ar putea crede, în faţa acestui spectacol, că „Lloyd's" foloseşte, totuşi, computerele şi că în domeniul informaţiilor privind marina comercială este centrul lumii ? Mii, zeci de mii de vase circulă pe toate apele Pămîntului, mari sau mici, dulci sau sărate. Cu încărcături de milioane şi milioane de lire sterline, asigurate, ca şi navele, pentru uriaşe sume. O vastă reţea de agenţi şi corespondenţi urmăreşte 24 de ore zilnic, 365 de zile pe an, fără nici o întrerupere, orice mişcare a acestor nave. Toate ştirile privind sosirile, plecările, drumurile, accidentele vapoarelor sosesc, ceas de ceas, la centrul din Londra, unde lista care supraveghează vreo 1800 de porturi nu se încheie niciodată. Introduse în computere, detaliile despre 30 000 nave asigurate pot fi reobţinute în orice moment : printr-o simplă solicitare, apar pe ecranul unui televizor.

Datorită tradiţiei şi reţelei de agenţi cu care împînzeşte lumea, „Lloyd's" este cel mai reputat şi mai solicitat centru de informaţii din marina comercială, chiar şi astăzi, cînd corăbiile au fost de mult înlocuite de petroliere gigantice. O dovedesc, între altele, şi cele aproximativ 40 de publicaţii.

Lloyd's List a ajuns, în cei peste 250 de ani de cînd apare, o autoritate în materie şi un ziar citit în 110 ţări. Publică mişcările zilnice ale navelor şi coordonatele geografice ale traseelor lor. O pagină este destinată accidentelor de orice fel. **Lloyd's Shipping Index,** citit şi el în 100 de ţări, e o publicaţie mai sistematizată, cu o listă alfabetică a 20 000 de nave cărora le sînt indicate, zilnic, ultima poziţie, tonajul, armatorul etc. **Lloyd's Voyage Record** apare săptămînal şi publică sosirile şi plecările recente ale celor 20 000 de nave înregistrate zilnic în **Index.** Cei care îşi doresc publicaţii şi mai specializate le află. **Lloyd's Maritime Atlas** publică hărţi colorate, urmărind mişcările a peste 10 000 nave în peste 1 000 de porturi. **Loading List** e căutat de exportatori pentru că, săptămînal, oferă detalii despre încărcăturile navelor. **Lloyd's Survey Handbook** înregistrează accidentele care se regăsesc în anualul **Lloyd's Calendar.** Oamenii legii vor găsi ceva pe placul lor în **Lloyd's Law Reports** sau **Maritime and Commercial Law Quarterly.**

Riscurile cu care se confruntă „Lloyd's" zilnic sînt uriaşe. Dar au fost astfel de la începuturi şi numărul membrilor ei a continuat să crească, aducînd uriaşe resurse financiare Marii Britanii, chiar dacă sumele plătite pentru catastrofele navale sau din altă activitate au sporit permanent. În 1969, au fost admişi ca membri în „Lloyd's" şi străinii. În ultimii doi ani, totalul membrilor firmei s-a dublat, de la 7 500 la aproape 17 000.

De la începuturi, „Lloyd's" a lucrat cu riscul şi împotriva lui. În primul veac al existenţei sale, după 1727, cînd devenise o firmă în regulă, cu statut şi garanţii oficiale „Lloyd's" accepta contracte de asigurare împotriva pirateriei. Era, în acea vreme, riscul cel mai mare ce pîndea plutirea corăbiilor pe mările încă necunoscute în întregul lor. În 1840, „riscul de piraterie" era deja considerat drept o prevedere neglijabilă. Lumea începe să-şi cunoască, treptat, mările şi oceanele. Porturile, atît cele mari, cît şi cele ale navigaţiei de coastă (cabotaj), se înmulţesc. Instalaţiile lor devin adevărate oraşe, cu cheiuri imense şi depozite la fel de mari de mărfuri. Principalele 30 de porturi ale lumii au, astăzi, o reţea mai mare de cheiuri şi instalaţii de încărcare şi descărcare mai numeroase decît ale tuturor porturilor active de la începutul veacului nostru. Vapoarele de toate mărimile îşi aşteaptă rîndul la aceste cheiuri sau pe mare. S-au înmulţit într-o proporţie uluitoare navele aflate sub „pavilioane de complezenţă", acordate de mai multe state — în special Liberia şi Panama. Armatorii le preferă pentru că plătesc impozite insignifiante, navele lor — adeseori învechite, încît ar trebui scoase din uz — nu sînt controlate riguros, echipajele, plătite prost, şi nedispunînd de un sindicat care să le apere drepturile, nu sînt decît rareori foarte bine pregătite. Dar şi aceste nave sînt asigurate şi, de obicei, naufragiile se produc în rîndurile lor. „Lloyd's" trebuie să plătească. Comisiile de anchetă au nevoie de toate informaţiile trimise zilnic de reţeaua de agenţi.

Fenomene meteorologice încă insuficient cunoscute şi, cel mai adesea, imposibil de prevenit se produc în largul oceanelor. Multe nave — este

adevărat, mai puține astăzi — suferă daune. Altele, care trec foarte aproape de regiuni primejdioase pentru navigație și al căror mister persistă încă, cum este „Triunghiul Bermudelor", sînt pur și simplu „kidnapate". Și într-un caz, și în celălalt, se cer despăgubiri. Pentru a împiedica frauda sau escrocheria, „Lloyd's" întreprinde o anchetă amănunțită. De multe ori însă, armatorii frauduloși reușesc să scape investigațiilor, „Lloyd's" plătește asigurarea, în timp ce, în cine știe ce colț al lumii, o navă dispărută, dar revopsită și rebotezată, reintră în circuitul comercial. Nu se poate dovedi nimic. Cazuri nenumărate de acest gen au fost descoperite în deceniul trecut, mai ales în lanțul imposibil de supravegheat al golfurilor din lumea tropicală sud-americană. Dar „Lloyd's", care și-a făcut o practică din a considera că persoana care se asigură are dreptate, atît timp cît nu pot fi aduse probe împotriva afirmațiilor ei, plătește sume care îi amenință chiar existența.

Probabil cel mai controversat acord din ultimii ani privește incendiul izbucnit, în noiembrie 1974, la bordul unui vas italian care transporta autoturisme Fiat și Alfa Romeo. O filială a firmei Fiat, declarînd că automobilele au fost serios avariate, le-a vîndut la Neapole cu 15 la sută din valoarea lor, apoi a trimis la „Lloyd's" o notă de plată de 500 000 dolari. Investigația a descoperit, totuși, că sucursala din Neapole a revîndut cea mai mare parte a mașinilor la valoarea lor inițială. Cu toate că anchetatorii erau de părere că se află în fața unei fraude, firma a fost obligată să plătească.

Asigurările la „Lloyd's" nu se mai limitează de mult la domeniul maritim, chiar dacă vapoare mai dispar, iar ponderea acestui sector continuă să fie substanțială. Încă din 1880, Cuthbert Heath introducea asigurările împotriva furturilor și insista pentru sectoare nemaritime, precum incendiile și accidentele. Ulterior, sfera de activitate s-a extins din ce în ce mai mult, la bunuri și domenii de activitate din cele mai diverse : construcții, aviație, extracții petroliere, bunuri personale, opere de artă. „Lloyd's" a asigurat... picioarele celebrului fotbalist brazilian Pelé, dar și bărbile membrilor clubului Derbyshire Whiskers, împotriva focului și furtului. În urmă cu cîțiva ani, filmul „Jonathan Livingston Seagul", o istorie romantico-simbolică, avea drept actori pescărușii ; „starul" filmului a fost asigurat la „Lloyd's". În largul coastelor canadiene, în Pacific, făcea prăpăd printre viețuitoarele marine o balenă ucigașă căreia i s-a spus Namu ; după ce a fost prinsă și dusă la acvariul din Seattle, Namu a fost asigurată la „Lloyd's". Arhivele de la „Lloyd's" au chiar și mai ciudate asigurări : între ele, se află un bob de orez, în care a fost sculptat chipul suveranei Marii Britanii și al ducelui de Edinburgh, bob asigurat împotriva furtului și a degradării. Și exemplele ar putea continua.

Exploatările petroliere din Marea Nordului au devenit o parte importantă a afacerilor încheiate de „Lloyd's", deși riscurile sînt foarte mari. O erupție la vreuna din sondele marine sau la un grup de sonde ar putea distruge instalații valorînd milioane de lire sterline. Pînă acum, plățile pentru asigurări au fost constant, în mod apreciabil mai scăzute decît costul construcției sau costul estimativ al repunerii în funcțiune a instalațiilor distruse. De aceea, de regulă, se utilizează sistemul mai complicat al asigurării în cadrul uneia sau unor companii petroliere și apoi reasigurarea la „Lloyd's".

Un accent aparte s-a pus în ultimul timp pe domeniul aviatic, în mare măsură și datorită unei absențe a concurenței serioase. Sumele puse în joc, implicațiile și conexiunile unui eventual accident aviatic fac din asigurarea aviației civile un domeniu internațional în care puține firme de asigurări au curajul să se angajeze. Spre exemplu, un avion construit în R.F. Germania sau în Franța poate avea un accident undeva în Asia, dar să aparțină unei companii scandinave, pasagerii să fie toți americani și să fie asigurat la Londra. O adevărată rețea intră în joc atunci, pentru viețile și bunurile existente în avion și distruse, pentru aparatul ca atare, pentru eventualele instalații distruse la sol. Un avion Boeing 747 valorează 45 milioane dolari ; responsabilitatea pentru pasagerii răniți sau uciși se poate ridica la 70 milioane dolari ; daunele de proprietate pot atinge 50 milioane dolari ; iar o coliziune dublează toate aceste cifre, ajungîndu-se la sute de milioane de dolari. Prima de asigurare este însă, comparativ, extrem de redusă — aproximativ 7,5 milioane dolari. Cîte case de asigurări au curajul să se angajeze într-o astfel de afacere ? Și în acest caz se utilizează reasigurarea celor care asigură mai întîi zborurile aviatice. La „Lloyd's" există 32 de misiți care se ocupă special de acest domeniu, dar numărul celor care încheie, în fapt, contracte este mai mare decît dublul acestei cifre. Dar procedeul este, pe de o parte, complicat și complex, iar, pe de altă parte, atît de îndepărtat de preocupările omului obișnuit, încît „Lloyd's" rămîne, în acest domeniu, ca și în altele, un mister chiar pentru oamenii care se asigură acolo.

Menținîndu-și cutumele ei ușor excentrice, „Lloyd's" s-a dezvoltat prin această nevăzută, dar extraordinară diversificare. În plus, și-a adaptat tot ce a creat lumea modernă și i-ar fi putut fi de folos, răspunzînd noilor cerințe. A fost una din primele instituții din City care au utilizat computerul. A fost una din primele instituții din City, atît de exclusive, care, după 1970, a admis femeile. Acum, o optime din funcționarii firmei sînt femei, printre ele și 117 misiți de asigurări. Poziția aproape de monopol în acest comerț cu riscurile a fost dobîndită încet, în vreme îndelungată, prin această deschidere permanentă și prin plățile prompte în cazurile de accidente. Chiar dacă această mentalitate pare multora depășită și îi primejduiește existența. Giganții care transportă petrol pe oceanele lumii pot secătui ușor fondurile firmei. Accidentele grave în care au fost implicate petroliere, în ultimii ani, au fost numeroase. Numai pentru „Amoco Cadiz", eșuat, anul trecut, în largul Bretaniei, „Lloyd's" a plătit 17,2 milioane dolari — și el este doar unul, deși cel mai „spectaculos" naufragiu din mulțimea înregistrată într-un an. Grupul de directori de la „Lloyd's", cunoscut sub numele de „Comitetul", a înțeles avertismentul. A alcătuit o comisie care să revizuiască reglementările și să îngrădească cît mai mult posibil fraudele și pierderile. S-a cerut celor care încheie asigurările, misiților și agenților care împînzesc lumea să-și sporească vigilența. Cu trei sute de ani în spate, cu experiența și reputația dobîndite, „Lloyd's" pare nu numai o firmă venerabilă, ci și greu înlocuibilă. Puțini cred, de aceea, că, într-o zi, clopotul salvat de pe „Lutine" va suna, în marele hol cu piloni de marmură verde, o singură dată, pentru naufragiul firmei.

S. Ț.

În marele hol de la „Lloyd's", cei care încheie asigurările sînt grupați în „boxe" asemănătoare cafenelei de acum trei veacuri

Pentru petrolierul „Amoco Cadiz", eșuat în martie trecut lîngă Bretania, „Lloyd's" a plătit 17,2 milioane dolari

NICARAGUA – un vulcan în erupție

Drapelul alb flutură încă deasupra cartierului indian Monimbo, situat la marginea orașului Masaya. Resturi de baricade putrezesc la răscruci, iar colibele incendiate n-au fost decît vag reconstruite. Pe străzi nu se zăresc decît femei și copii, care dispar cînd trec jeepurile Gărzii Naționale înzestrate cu mitraliere în poziție de tragere. Din septembrie trecut, ai, de altfel, impresia că Nicaragua trăiește un soi de antract dureros, un răgaz ce poate expira în orice clipă. Sentimentul acesta este și mai puternic în nordul țării, în orașele Leon, Esteli, unde nimic nu s-a reconstruit, ca și cum ceva, chiar mai rău, s-ar putea întîmpla. Așa își începe reportajul din Nicaragua trimisul special al ziarului belgian „Le Soir".

PĂRĂSIND MANAGUA, capitala, ai deja sentimentul absurdului. De la cutremurul din 1972, ceea ce fusese centrul orașului a rămas un cîmp de mărăcini pe care patrupedele pasc printre panouri publicitare în dezordine. Chiar dacă, pe colinele învecinate, au apărut cartiere mărginașe în stil american, colibe din beton și bidonviluri, Managua rămîne un oraș dezolant. Dar Esteli arată și mai rău. Mai rău, pentru că, aici, nu natura a spart clopotul catedralei care a făcut din piața centrală o grămadă de resturi negre. Nu natura a distrus casele și a carbonizat zeci de mașini ale căror carcase sînt și acum aruncate printre ruine. Nu natura a măcinat centrul unuia dintre cele mai prospere orașe ale țării. Esteli — care se numește de acum înainte „Guernica Americii Centrale" — nu a fost distrus de un cutremur sau de vreun năvălitor străin. Așa-zisa Gardă Națională a fost cea care a aruncat, ascultînd de ordinele șefului statului, bombe cu fosfor, obuze și rachete împotriva orașului și a locuitorilor. La Esteli, ca și în Leon sau Masaya, nimic nu a fost cruțat : bisericile au fost una din țintele preferate ale armatei, pentru că populația își căuta acolo refugiu ; sediul Crucii Roșii este marcat de gloanțe și în locul pieței nu a mai rămas decît un spațiu pătrat, negru, plin cu moloz.

„Vînătoarea de tineri"

Nu ne mai uimește, deci, faptul că, în Monimbo, drapelul alb flutură încă peste colibele de pămînt uscat și de paie, peste grădini, unde au fost îngropați morții alături de arme. Teroarea dezlănțuită de oamenii regimului continuă. În fiecare casă — aceeași durere : o mamă plînge dispariția celor trei fii ai săi ; o bătrînă cu fața zbîrcită spală rufe pentru orășeni, iar, la picioarele ei, se joacă nepoții : mama a dispărut, tatăl (27 de ani) a fost doborît în plină stradă, acum două luni, de „paramilitari", colaboratori anonimi ai Gărzii Naționale. Ceva mai departe, o femeie arată fotografia unui adolescent de 17 ani, Juan José Chaverri : anul trecut, în octombrie, în timp ce mergea la Crucea Roșie, garda l-a dat jos din autobuz și, de atunci, nu se mai știe nimic despre el...

În Monimbo au dispărut, din septembrie trecut, 70 la sută dintre tinerii între 16 și 25 ani, iar 575 dintre locuitorii cartierului sînt în închisoare. După părerea președintelui Somoza, „calmul și ordinea domnesc în țară". Dar nopțile în Managua și în Leon, mai ales, sînt adevărate coșmaruri : cum se lasă noaptea, locuitorii se încuie în casele lor. Atunci Garda Națională și ajutoarele sale paramilitare devin stăpînii orașului. Pe străzile prost luminate, jeepurile își încep rondurile și trecătorii suspecți sau întîrziați sînt țintiți (ni s-a întîmplat acest lucru în două rînduri) pentru a fi intimidați. Garda cotrobăie casele presupușilor opozanți, îi iau pe membrii familiei lor ca ostatici, iar paramilitarii trag fără somație. Nici sandiniștii nu sînt inactivi în cartierele populare. Ei pun bombe pentru a-i atrage pe militari, produc ambuscade vizînd patrulele izolate și fac dreptate în felul lor. Ziua mișună spionii, care îi denunță chiar și pe vecinii bănuiți de a simpatiza cu sandiniștii. Noaptea, sandiniștii, cu ajutorul locuitorilor complici care sting lumina, îi doboară, în casele lor, pe denunțători și pe trădători.

Din septembrie, violența nu a încetat în Nicaragua, dar, după cum explică rectorul Universității din Leon, a devenit mai selectivă : „În timpul insurecției, numai în orașul Leon (95 000 de locuitori) aproximativ 15 000 de persoane au luptat pe baricade. Pentru a micșora numărul insurecționiștilor, Garda Națională a bombardat orașul. A fost o violență oarbă, totală. Primii vizați sînt tinerii ; e suficient să fii tînăr pentru a fi suspect, iar mecanismele de denunțare și de urmărire funcționează perfect. Garda Națională și-a sporit efectivele, depășește 10 000 de oameni și a recrutat colaboratori civili. În afară de aceasta, violența este, adesea, un pretext pentru delincvența obișnuită, provocată de creșterea numărului de șomeri".

Este sigur că, din septembrie trecut și de la eșecul repetat al mediatorilor O.S.A., sînt din ce în ce mai mulți nicaraguaienii care consideră că numai violența, lupta armată îl vor putea constrînge pe președintele Somoza să cedeze puterea. O pace relativă a fost observată la sfîrșitul lui 1978, cînd erau duse tratative pentru un eventual plebiscit. Dar, din ianuarie, de cînd se știe că dictatorul Somoza refuză orice proiect de consultări relativ libere, violența unora și a celorlalți s-a intensificat.

Războiul civil mocnit

Fără a fi declanșat încă o a doua ofensivă și ezitînd poate s-o facă — deoarece, în septembrie, populația a fost mai ales aceea care, cu mai mult de 3 000 de morți, mii de răniți, de mutilați, de enorme pierderi materiale, a plătit prețul luptei — Frontul sandinist și-a intensificat considerabil operațiunile de gherilă, iar Nicaragua trăiește azi un război civil mocnit. Din septembrie, Frontul s-a întărit puternic, atît pe plan militar, cît și pe plan politic în orice caz, aceasta este opinia unuia din principalii purtători de cuvînt, de tendință insurecționistă, Ernesto Cardenal, care este și unul din cei mai mari poeți ai Americii Centrale. „Numeroși tineri ni s-au alăturat ; populația — care era deja sandinistă, prin tradiție — a constatat deșertăciunea încercărilor de rezolvare pașnică prin tratative și ne susține din ce în ce mai activ".

De un an, cele trei tendințe ale Frontului sandinist s-au apropiat, iar unificarea este practic încheiată. „Frontul sandinist de eliberare națională" nu se află pe linia clasică a luptătorilor de gherilă din America Latină. El a fost înființat mai tîrziu

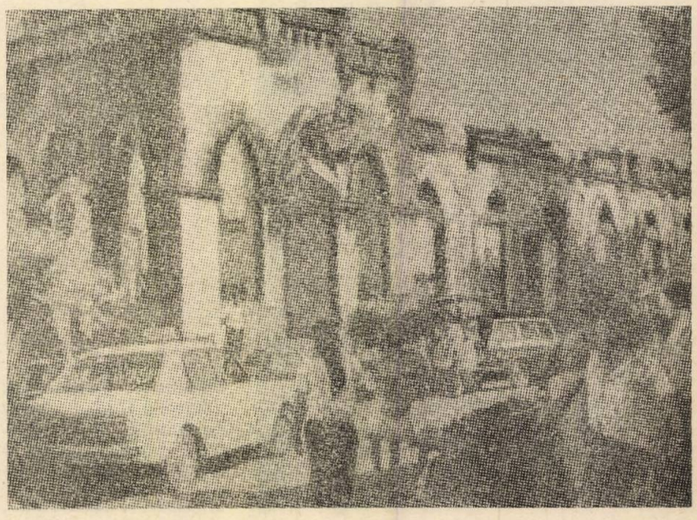

Piața centrală din orașul Masaya, bombardată de aviație, nu mai este azi decît un vast cîmp de ruine, în mijlocul căruia viața încearcă să-și reia cursul

și nu s-a inspirat din strategia lui Che Guevara sau a lui Regis Debray. El îl invocă pe eroul național din Nicaragua — care este, de altfel, una dintre cele mai mari figuri ale luptei de eliberare din America Centrală — Cesar Augusto Sandino, „generalul oamenilor liberi". Sandino, egal în vitejie și în popularitate cu Pancho Villa al Mexicului, a luptat, în anii '30, contra a două mii de soldați din marina americană, chemați de partidul conservator. Patriot, revendicînd ascendențe indiene, luptînd pentru reforma agrară și o reală independență a țării față de Statele Unite și de aliații săi, el a fost asasinat în 1934, la vîrsta de treizeci și nouă de ani. Autorul atentatului : Anastasio Tacho Somoza, tatăl actualului președinte, comandantul Gărzii Naționale, inspirată de americani.

În Nicaragua, istoria nu se repetă ; ea se continuă. Și după patruzeci de ani, drapelul roșu și negru al lui Sandino a fost din nou înălțat. În numele său se bat tinerii contra lui Somoza, a clanului său de pretorieni. Deși moștenirea este comună, metodele celor trei tendințe ale Frontului diferă. Prima, intitulată „proletariană", pune accentul pe politizarea clasei muncitoare și a țăranilor, pe munca politică mai mult decît pe lupta armată. A doua, care susține ideea „războiului popular prelungit", vrea să lupte contra imperialismului și afirmă că răsturnarea lui Somoza n-ar fi decît primul pas. În sfîrșit, tendința numită „insurecțională" — cea mai importantă azi, cea mai activă și, desigur, cea mai originală — este, în același timp, radicală în acțiune și moderată în obiective. Pe scurt, ei doresc să-l înfrîngă pe Somoza pe calea armelor, dar, din punct de vedere politic, vor, totodată, să se folosească de extraordinara unanimitate care domnește în Nicaragua împotriva regimului existent. După cum subliniază Ernesto Cardenal, „după ce Somoza va fi înlăturat datorită unei alianțe a poporului și a anumitor părți ale burgheziei, noi vrem să organizăm alegeri libere și să trăim într-un regim pluralist".

Proprietățile clanului

Silueta vulcanilor pare că plutește pe un covor de vată și fulgii albi pătrund pretutindeni. Cît vezi cu ochii, pe coasta de vest a Nicaraguăi, cîmpurile de bumbac se continuă pe acest pămînt care era, cîndva, unul dintre cele mai fertile din lume. Dar grădinile de zarzavat și livezile de citrice au dispărut, paradisul terestru nu mai e astăzi decît o amintire. Acum un sfert de secol, totul a fost smuls pentru a face loc bumbacului. Pe acest sol de lavă, randamentul bumbacului este, adesea, mai ridicat decît în sudul Statelor Unite. În fiecare anotimp, mici avioane împrăștie pe cîmpuri produse chimice și nu se lasă împiedicate, în elanul lor, de barăcile sărăcăcioase ale muncitorilor agricoli, pe care le „dezinfectează" cu această ocazie. În fiecare an, sînt semnalate cazuri de otrăvire sau asfixiere. Dar sănătatea omului este atît de puțin importantă aici, față de sănătatea bumbacului !...

Ianuarie-februarie este perioada recoltelor și, cu toate semnele de sabotaj, cu toate incendiile, munca este în toi. De aceea, la fiecare două sîmbete este sărbătoare în El Viejo, mică localitate în apropiere de Chimandega. La prînz, oamenii se înghesuie în remorca zăbrelită, care servește transportului de bumbac în timpul săptămînii, și se duc să stea la coadă în fața biroului casierului. Salariul lor diferă în funcție de numărul chintalelor recoltate. Pentru o muncă din zori pînă în noapte, se cîștigă în medie de la 200 la 250 de cordobas în două săptămîni. Înainte de a se întoarce la locurile de cazare — barăci de lemn, în care fiecare bărbat, femeie sau copil n-au repartizate decît un

Suprafața : 130 000 kmp. Populația : 2 200 000 locuitori. Capitala : Managua (500 000 locuitori, din care 95 la sută sînt lipsiți de orice servicii sociale de bază) ; principalele produse de export : bumbac, cafea, carne, tutun, aur, lemn ; mortalitatea infantilă : 70 la sută ; datoria externă : 1 000 de milioane de dolari

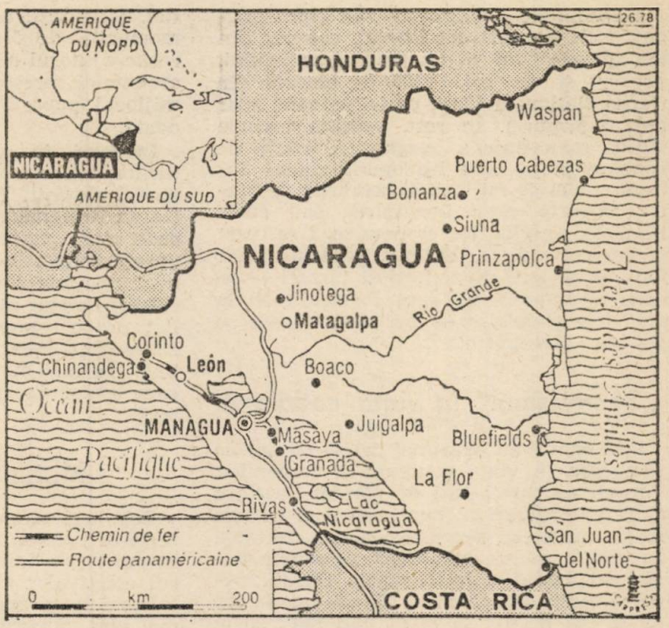

spațiu de doi metri lungime și un metru lățime — muncitorii trec prin dughenele murdare, care oferă cîteva fructe, îmbrăcăminte, înghețată pentru femei și copii. Bărbații, mai ales cînd vin singuri, sînt atrași de micile cafenele unde li se oferă alcooluri locale — rom, dar mai ales teribilul „basuca" ieftin dar nociv, alcool pur, diluat în apă.

Garda Națională — care nu-și întrerupe rondul, privindu-l pe străin cu bănuială — supraveghează totul : ca să le permită să-și rotunjească solda, președintele Somoza a cedat, la orașe, ofițerilor săi monopolul tuturor traficurilor, alcoolul, jocurile, drogul. Comandantul pieței este cel care percepe taxele pentru casele de prostituție. Desigur, solda oficială a militarilor — simpli soldați sau ofițeri gradați — nu este mare ; un general cîștigă 350 de dolari pe lună, un colonel — 250, dar, în Nicaragua, tot ce aduce, „cu ușurință", bani se află în mîinile militarilor, iar aceștia, cu cîteva excepții spectaculoase (destituirea recentă a doi colonei), datorează, prin urmare, o fidelitate obligată cîte unui Somoza, creator de profituri.

Nici un nicaraguaian nu se va lăsa mult rugat pentru a explica cît de prezentă este dominația clanului Somoza în toate aspectele vieții cotidiene, în toate sectoarele vieții economice. Căci, dacă militarii au monopolul banului nemuncit și murdar — prețul fidelității lor —, clanul Somoza preferă banul serios, afacerile rentabile. Fără a disprețui, de altfel, și pe celelalte, precum traficul sîngelui (pentru că l-a denunțat, ziaristul Pedro Joaquim Chamorro a fost ucis, la 10 ianuarie 1978). Din 1933, dinastia Somoza și-a extins imperiul în toate ramurile economiei naționale : familia este cel mai mare proprietar de pămînt din țară, iar, la ora actuală, Somoza posedă nu mai puțin de 46 de plantații de cafea, opt mari proprietăți de trestie de zahăr, 51 de ferme pentru creșterea vitelor, 400 de proprietăți de tutun. În afară de aceasta, el controlează comerțul cu aur. Frații Luis și Tacho Somoza și-au permis, în anii '60, să controleze serviciile de transport așa-zis public (compania aeriană „Lanica", transporturile maritime „Mamenic Line", cargourile „Aerolibre"), să pună mîna pe un ziar, „Novedades", pe un canal de televiziune, două posturi de radio, să întemeieze o bancă și o companie de asigurări. Prin 1960, familia a canalizat fondurile provenind de la „Alianța pentru Progres" și „Piața comună centramericană", care a oferit Nicaraguăi cadrul unei dezvoltări incontestabile, ceea ce a permis acordarea de uriașe credite afacerilor clanului Somoza.

Desigur, clanul Somoza administra Nicaragua ca pe o proprietate particulară. Și americanii îl susțineau ferm pe „Tacho", omul lor, care fusese format la West Point și era considerat un element de stabilitate în America Centrală. Dar, după cutremurul de pămînt — care a fost, după cuvintele lui Somoza, „o fantastică revoluție a posibilităților" — scandalul a luat o cu totul altă amploare. Este suficient să treci azi prin Managua, ca să-ți dai seama de acest lucru. Căci, fondurile destinate reconstrucției orașului tot Somoza le „canalizează" și, dacă centrul orașului Managua este tot gol, aceasta se datorează faptului că nici un plan de ansamblu n-a fost încă adoptat și pentru că, între timp, pe terenuri pe care Somoza a avut prevederea să le cumpere, orașul a fost reclădit în cartierele exterioare, cu ciment produs de societatea Somoza... După cum explică economistul Edmundo Jarquim, după cutremurul de pămînt, datorită asigurărilor și ajutorului internațional, „bunuri fixe, imobiliare, au fost convertite în «hot money» și, mai ales, sectorul construcțiilor a cunoscut un boom extraordinar". În paralel, corupția a luat proporții extraordinare : mai mult de jumătate din fonduri au fost deturnate, iar statul și-a pierdut toată eficiența. În acel moment, burghezia națională a rupt legăturile cu Somoza : marii proprietari ai cafelei, ai bumbacului, campionii agroindustriei — care coexistau pînă atunci cu clanul (2 la sută din populație) — au acceptat greu „concurența neloială" a șefului statului, care își acorda prețuri de favoare și facilități de plată.

Dusă de familia Chamorro, legată de partidul conservator, a început campania de presă, iar opoziția civilă s-a întărit, în vreme ce tinerii, ieșiți din aceleași mari familii burgheze, se alăturau Frontului sandinist. Azi, Anastasio Somoza a pierdut sprijinul vechilor săi aliați, al sectoarelor capitaliste care altădată îl tolerau. Dacă, de aici înainte, este un aliat jenant pentru Statele Unite, cu toate bunele sale servicii de altădată, el este, în același timp, și o frînă în calea expansiunii economice. Anul trecut, într-adevăr, țara a fost paralizată de greve, companiile de asigurări au refuzat să plătească distrugerile provocate de războiul civil, Fondul Monetar Internațional a înghețat, în două rînduri, credite de ordinul a 20 de milioane de dolari, iar băncile internaționale au procedat la fel. Luna aceasta, în urma eșecului comisiei de mediere între Somoza și opoziție, Statele Unite au suspendat ajutorul militar și creditele de 10 milioane de dolari.

Președintele Somoza nu mai este susținut decît de partidul liberal, compus din cei apropiați lui și din baronii regimului, precum și de cei 10 000 de oameni din Garda Națională (deși, pe ici pe colo, apar deja murmure). În rest, opoziția include marea majoritate a burgheziei, iritată de concurența pe care i-o opune clanul Somoza ; clasele mijlocii și cercurile de afaceri suportă greu încetinirea sau chiar blocarea activităților economice. I se opun și intelectualii ; și, desigur, studenții ; dar înainte de toți, muncitorii și țăranii — acești „campesinos" care formează 50 la sută din populație — dar despre care se vorbește prea puțin.

„Somozismul" în viața cotidiană

Iată cum s-au exprimat cei 40 de ani de somozism în viața cotidiană a oamenilor. Țăranii au fost lipsiți de pămînt de către marii proprietari ai bumbacului și trebuie să-și închirieze serviciile la ora recoltei. În restul anului, vegetează pe micile bucăți de pămînt ce le-au rămas. Durata medie a vieții este, aici, de 37 de ani, în loc de 52—54 de ani la nivel național ; 25 la sută din copii mor înainte de vîrsta de doi ani ; 40 la sută — înainte de șapte ani. Supraviețuitorii suferă de paludism, de tuberculoză, de paraziți intestinali, datorită penuriei de apă potabilă ; 46 la sută din copii sînt subalimentați și atinși de avitaminoză. Jumătate din populație (dintre care 93 la sută dintre femei) este analfabetă și s-a constatat că, într-o jumătate de secol, din cauza lipsei de proteine și de vitamine, vîrsta medie a scăzut, că talia mijlocie a țăranilor nu este decît de 1,54 la bărbați și de 1,50 la femei.

Treizeci și cinci de ani de „somozism" înseamnă 95 la sută din pămînt în mîinile a doi la sută dintre cetățeni, o economie blocată, un popor revoltat, jumătate de populație — din care 50 la sută țărani — care trăiește în condiții subumane și formează un popor care degenerează lent pe un pămînt ce a fost, odată, unul din cele mai roditoare din lume.

■

„Mergeți la președinte ! Întrebați-l despre cei dispăruți, spuneți-i că e timpul să plece !" Pasagerii din taxiul colectiv care ne lasă în fața bunkerului președintelui Somoza nu precupețesc comentariile și, fără reținere, își exprimă ostilitatea față de un regim care, într-adevăr, nu mai este apărat de nimeni. Cît despre militari, aceștia controlează, fără interes, identitatea celor ce pătrund în incintă. Înăuntru — același sentiment de deconectare surîzătoare. Dar, toată lumea știe că „bunkerul" — atacat de mai multe ori de sandiniști și declarat zonă periculoasă de către serviciile americane de informații, preocupate de securitatea compatrioților lor — este o adevărată fortăreață ; fiecare știe că, la subsol, Garda torturează prizonierii politici. Și, totuși, este un lucru sigur că, în momentul de față, cînd americanii și-au retras ajutorul militar și au redus asistența economică, președintele Somoza se află în mijlocul poporului mai izolat ca niciodată.

În fond, în panoplia istorică a dictaturilor latino-americane, Somoza este un model depășit. Fiul său, care conduce Garda Națională, nu are șanse de a-i succede. Azi, „clanul Somoza" nu mai este „prezentabil". În fața poporului exasperat, în septembrie trecut, Somoza a fost singurul șef de stat din lume care și-a bombardat propria populație, iar, acum, Garda Națională face să domnească o teroare totală. Nu mai există prizonieri, iar răniții care sosesc la spital sînt omoriți de patrule.

Maturizarea politică

Cele trei orientări sandiniste au un directorat comun, compus din șase membri. Frontul și-a înmulțit de cinci ori numărul efectivelor militare și se bucură de o tot mai largă audiență internațională. Dar, mai ales, poporul din Nicaragua a cunoscut, în aceste cîteva luni, o maturizare politică extraordinară. Desigur, amnistia politică nu a fost decît un antract (cei mai mulți dintre prizonierii eliberați au fost din nou azvîrliți în închisoare) ; desigur, libertatea de exprimare a fost foarte relativă ; totuși, din octombrie, organizațiile populare s-au înmulțit, reunind femei, studenți, ziariști, profesori, muncitori agricoli. Mai multe astfel de organizații formează azi mișcarea „poporul unit", care și-a făcut simțită prezența, pentru prima oară, în timpul aniversării morții lui Pedro Joaquim Chamorro. Mișcarea, care are o bază populară foarte largă și exprimă dorința de schimbare resimțită de toate categoriile populației, este azi, o componentă esențială a unei noi unități a opoziției, pe o bază comună : respingerea oricărei intervenții străine, refuzul dialogului cu Somoza, necesitatea unei reale autodeterminări și a unei schimbări nu numai de regim, dar și de structuri politice și economice. Frontul amplu al opoziției stabilește, de asemenea, legătura între aceste organizații populare și sandiniști ; el are toate premisele să fie unicul interlocutor cu adevărat reprezentativ al poporului nicaraguaian.

La ora actuală, impasul pe plan politic pare total. Rezonanța situației este, însă, mai largă.

Evoluția din Nicaragua nu privește numai pe cei 2 200 000 de locuitori ai săi. Căci, dacă Nicaragua se află cum în avanposturile actualității, situația nu e deloc mai bună în țările vecine ; războiul civil mocnește și în Guatemala, și Salvador, și chiar în Honduras. Vulcanii sînt gata să erupă.

După insurecția populară din septembrie trecut, politizarea și organizarea maselor s-au accentuat evident

MAURITIUS

Opțiuni ale dezvoltării independente

Cu 11 ani în urmă, la 12 martie 1968, deasupra principalelor clădiri din capitala noului stat Mauritius, Port Louis, a fost arborat drapelul independenței. Supranumită pentru frumusețea peisajului său „perla Oceanului Indian", această țară insulară este situată în apropierea țărmului sud-estic al Africii. Pe o suprafață de 2045 kmp trăiesc aproape un milion de locuitori.

Încă din primii ani ai independenței, poporul tînărului stat Mauritius a depus eforturi pentru înlăturarea urmărilor îndelungatei dominații coloniale și propășirea economico-socială a țării. Cultura trestiei de zahăr continuă să fie principala ocupație a localnicilor, această avuție națională fiind astăzi prelucrată în țară. Industria zahărului participă în proporție de aproape 40 la sută la produsul național brut, asigurînd, totodată, circa 90 la sută din valoarea exporturilor.

Concomitent cu punerea în aplicare a unui program de sporire și diversificare a producției agricole, planul de dezvoltare economică a înscris ca obiectiv prioritar realizarea unui ritm de creștere a industriei de 10—12 la sută. Ca mărturie a eforturilor depuse în această direcție, celor 21 de fabrici de prelucrare a zahărului li s-au adăugat, în ultimii ani, un șir de noi obiective industriale, printre care o fabrică de îngrășăminte chimice, uzina textilă de la Ebene, o hidrocentrală, întreprinderi pentru producerea mobilei și pentru prelucrarea produselor agricole.

Capitala țării, Port Louis, situată pe coasta nord-vestică a insulei Mauritius, este principalul centru bancar-financiar, comercial, industrial — îndeosebi fabrici de zahăr, de rafinare a petrolului, șantiere navale —, precum și cultural-științific. Formarea de cadre naționale reprezintă o altă preocupare importantă. În vederea promovării învățămîntului, au fost suprimate taxele școlare și s-a instituit obligativitatea instrucției școlare pentru toți copiii.

Statul Mauritius, membru al Organizației Națiunilor Unite și al Organizației Unității Africane, promovează o politică de nealiniere, de pace și cooperare cu toate popoarele.

Animată de sentimente de simpatie și solidaritate față de cauza tinerelor state angajate pe calea dezvoltării independente, România socialistă a stabilit relații de prietenie și colaborare cu statul Mauritius, pe baza stimei și respectului reciproc, în beneficiul celor două popoare, al promovării înțelegerii și cooperării internaționale.

„Decolonizarea informației"

Ioan Gavrilescu, București. Inițialele ASIOCOM se referă la comunicațiile din Asia și Oceania. Precum știți, recent la Kuala Lumpur (Malayezia) a avut loc o conferință interguvernamentală ASIOCOM, consacrată problemelor „decolonizării informației" — cum au precizat numeroși dintre cei care au luat cuvîntul la reuniune. Conferința s-a desfășurat sub auspiciile UNESCO și ale guvernului malayezian ; au participat reprezentanți a 23 de state. Astfel, directorul general al Organizației Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură (UNESCO), Amadou Mahtar M'Bow, a remarcat necesitatea îmbunătățirii circulației informațiilor între țările în curs de dezvoltare și, de asemenea, a intensificării cooperării între aceste țări în ceea ce privește comunicațiile. Vorbind despre dezechilibrul mondial în domeniul informațiilor, directorul UNESCO a relevat că țările industrializate reprezentînd 10 la sută din populația lumii folosesc 90 la sută din întreaga gamă de frecvențe radio. La rîndul său, primul ministru malayezian, Datuk Hussim Onn, a criticat agențiile internaționale din țările occidentale care — a spus el — prezintă informații unilaterale și uneori denaturează realitățile din țările în curs de dezvoltare. Premierul Malayeziei s-a pronunțat pentru realizarea unui nou echilibru și pentru reciprocitate în fluxul informațiilor — obiectiv care și-ar aduce o contribuție specifică la consolidarea independenței economice și politice din aceste țări.

La încheierea Conferinței interguvernamentale asupra comunicațiilor din Asia și Oceania, a fost adoptat un document — „Declarația de la Kuala Lumpur" — care reclamă instaurarea unei noi ordini internaționale în domeniul comunicațiilor și al informațiilor, pentru eliminarea dezechilibrului existent în defavoarea țărilor în curs de dezvoltare. Printre măsurile adoptate figurează și înființarea unui „pool" al agențiilor asiatice de știri, la care și-au anunțat deja participarea 10 state.

Irina Neacșu, București. Problema sprijinirii eforturilor țărilor slab dezvoltate în vederea propășirii lor economico-sociale reprezintă o cerință importantă pentru progresul general al omenirii. Un raport dat publicității la Geneva de Organizația Internațională a Muncii (O.I.M.) sublinia că este necesară o strategie internațională de transferare a unor importante fonduri către cele mai sărace țări ale lumii, pentru a asigura satisfacerea necesităților vitale ale populației lor. Raportul menționa că peste un miliard de persoane din Africa și Asia sînt nevoite să aștepte cel puțin 40 de ani, chiar în condițiile efectuării unui asemenea transfer, pentru a-și vedea depășite actualele probleme puse de cerințele lor alimentare, de asigurare a sănătății și educației. În ultimul deceniu — arată raportul O.I.M. — s-au înregistrat puține progrese în ceea ce privește creșterea nivelului de viață în țările slab dezvoltate. Rata mortalității infantile a scăzut de la 138 la 123 la mie, iar durata medie de viață a crescut de la 44 la 49 de ani, dar, în același timp, rata analfabetismului a sporit de la 43 la 53 la sută. Raportul conchide că o atare situație reprezintă un argument major în favoarea eforturilor pentru revizuirea structurilor social-economice internaționale, pentru edificarea unei noi ordini economice și politice mondiale.

Mircea Juncu, Timișoara. În cazul în care viitoarele alegeri din Marea Britanie nu sînt cîștigate de nici un partid, poate fi format un guvern minoritar cu sprijinul altor partide mai mici, iar viitorul premier poate recurge din nou la urne, în momentul pe care îl va socoti favorabil. Astfel s-a petrecut în 1974, cînd au avut loc alegeri în martie și octombrie, ambele cîștigate de laburiști. Pentru moment, nu există indicii privind vreo coaliție de genul fostului acord „lib-lab" (liberal-laburiști), deși, în urmă cu cîteva luni, nu se excludea posibilitatea unei înțelegeri între liberali și conservatori. Totul va depinde, probabil, de rezultatul alegerilor. În orice caz, un guvern de „uniune națională", de genul celor existente în alte țări occidentale, care să fie format din membrii principalelor partide politice pare exclus în Marea Britanie, atît datorită diferențelor mari între opțiunile politice, cît și tradiției.

Stan Georgescu, Iași. În cadrul experiențelor consacrate folosirii energiei solare, tehnicienii concernului american Westinghouse au construit un heliostat **(în imagine)** pentru dirijarea razelor solare către un turn colector de energie. Probele care au loc la Albuquerque (New Mexico) vor intra în faza finală în cursul lunii martie.

Violeta Hurean, Constanța. Vom avea în vedere sugestia dv. de a se publica reportaje din Italia. Oricum, această țară a fost aproape număr de număr prezentă în revista noastră prin comentarii politice.

N. Vrancea, Iași. Fondul mondial pentru protecția florei și faunei (World Wildlife Fund) — organizație neguvernamentală care își are sediul în localitatea elvețiană Morges — și-a exprimat dezamăgirea în legătură cu hotărîrea Comisiei internaționale pentru pescuitul balenelor de a permite vînarea, în anul 1979, a 3 800 cașaloți în zona Pacificului de nord. Această cotă nu ține seama de incertitudinea care există în ce privește numărul cetaceelor care trăiesc în zona respectivă, precum și de faptul că ritmul de înmulțire a acestor mamifere marine s-a încetinit în ultimii ani. Un reprezentant al WWF și-a exprimat temerea că numărul cașaloților din oceanul planetar este cu mult inferior estimărilor făcute de Comisia internațională pentru pescuitul balenelor.

Viorel-Gheorghe Chiș, Oradea. Sperăm că articolele despre Iran din ultimele săptămîni au răspuns într-o anume măsură întrebărilor dv. Vom mai reveni.

Ioan Teodorescu, Alexandria. 1. Adunarea Constituantă din Ghana, desemnată să elaboreze noua constituție a țării înainte de 30 aprilie a.c., și-a început lucrările sub președinția șefului statului, generalul Fred K. Akuffo. Cu acest prilej, generalul Akuffo a reafirmat că dorește ca țara să revină la un regim civil. În conformitate cu proiectul de constituție, existent deja, Ghana va avea un sistem de tip prezidențial, iar în țară va fi autorizată activitatea mai multor partide politice.

2. În Kenya, vicepreședinte al țării a fost desemnat Mwai Kibaki care, înaintea decesului din august 1978 al lui Jomo Kenyatta (fostul șef al statului), a deținut portofoliul planului și finanțelor.

Teodor Vrășmoș, Bistrița-Năsăud ; Heuberger Mihail, Brăila ; Nicolae Costea, București. În legătură cu Taiwan, vă sugerăm consultarea articolului publicat în nr. 8, a.c.

Aurel Popescu, Motru, jud. Gorj. Vă sugerăm să vă adresați revistei „Magazin".

Cernei Nicolae, Baia Mare. Nu deținem date în legătură cu problemele care vă interesează.

Nichita Vasiluț, Poiana Stampei, jud. Suceava. Ne pare rău, dar revista noastră nu se ocupă și de problemele de difuzare. Vă sugerăm să adresați întrebarea dv. revistei „Magazin istoric".

POSTA REDACȚIEI

Remanierile din Zair

Mihai Busuiocescu, Alexandria. Remanierile din 6 martie a.c. au determinat importante modificări în conducerea principalelor organe de stat zaireze. Astfel, în cadrul guvernului, nouă portofolii și-au schimbat titularii : Bo-Boliko Lokonga Monse Mihomba devine prim-comisar de stat (premier), înlocuindu-l pe Mpinga Kasenda, care a fost numit secretar permanent al Mișcării Populare a Revoluției ; conducerea ministerului afacerilor externe este încredințată lui Nguza Karl-I-Bond, care-i succede lui Umba Lutele, acesta preluînd portofoliul orientării naționale și informațiilor ; Mokolo Na Mponbo preia „Centrul Național de Documentare" (C.N.D.), cum se numește oficial serviciul de informații zairez. Ministru al finanțelor devine guvernatorul Băncii Zairului, Bobossa. De asemenea, a fost creat un „Consiliu Național de Securitate" plasat sub conducerea șefului statului și care vizează „întărirea securității interne și externe a statului". În fine, ministerul planului a devenit „comisariat general" și va fi condus de Bokana, fost director adjunct al cabinetului prezidențial, cu rang de ministru. Alte schimbări privesc domeniile funciar, învățămîntul superior și științific, sportul, munca și prevederile sociale, recreerea.

În ceea ce îl privește pe Nguza Karl-I-Bond, acesta a mai deținut portofoliul afacerilor externe pînă în august 1977, cînd a fost acuzat de „înaltă trădare", arestat, judecat și condamnat la moarte. Șeful statului i-a comutat pedeapsa la închisoare pe viață, iar, la 10 iulie 1978, a fost eliberat în cadrul unei amnistii mai ample. **Imaginea** îl prezintă pe Nguza Karl-I-Bond (stînga), semnînd jurămîntul, în fața șefului statului, Mobutu Sese Seko, și a celorlalți membri ai guvernului.

Mondlane

Teodor Niță, Balș. 1. Primul președinte al Frontului de Eliberare a Mozambicului — FRELIMO — a fost Eduardo Mondlane. El a murit acum zece ani, în urma exploziei unei bombe plasată la reședința sa de agenții regimului salazarist. Întrucît, în acele momente, țara sa purta încă lupta de eliberare, Mondlane a fost înhumat la Dar Es Salaam, Tanzania, și abia, la 2 februarie a.c., rămășițele sale pămîntești și ale altor patru foști militanți ai FRELIMO au fost transferate în Piața Eroilor din Maputo.

2. Cabinda este o provincie a Angolei.

3. Avem în vedere propunerile dv.

V. Andreescu, Iași. Vă sugerăm să vă adresați revistei „Magazin".

Ioan Stroiescu, Baia Mare. 1. Armata R.P. Congo numără 7000 militari repartizați astfel : armata de uscat — 6500 (un batalion de blindate, unul de infanterie și unul de comando — parașutiști) ; marina, cu 200 de militari, aviația cu 150 militari.

2. Mustapha Al Barzani a murit la 2 martie a.c. într-un spital din S.U.A. Se născuse în 1903 la Barzan.

O.C.D.E.

Andrei Dănăilă, Tîrgoviște. Organizația de cooperare și dezvoltare economică (O.C.D.E.) a luat ființă în septembrie 1961, în locul Organizației de cooperare economică vest-europeană (creată în aprilie 1948), ale cărei obiective au fost legate de promovarea colaborării între țările occidentale, în contextul transferurilor de fonduri din S.U.A. în Europa de vest, prin așanumitul „Plan Marshall", în vederea reconstrucției economice a celei din urmă. Noile condiții economice din anii '60 au reclamat noi obiective, determinînd modificarea menționată. O.C.D.E. își propune, conform statutului, să promoveze dezvoltarea și prosperitatea economică în țările membre ale organizației, sprijinind guvernele în formularea politicilor menite să ducă la realizarea acestor obiective, contribuind la coordonarea politicilor respective, precum și să stimuleze și armonizeze eforturile statelor membre în direcția ajutorării țărilor în curs de dezvoltare. Instanța superioară a organizației este Consiliul, în cadrul căruia fiecare țară este reprezentată, deciziile și recomandările fiind adoptate prin acordul reciproc al tuturor statelor participante. Consiliul desemnează, în fiecare an, un Comitet executiv format din 14 membri. Sînt organizate, de asemenea, peste 100 de comitete specializate pe probleme : dezvoltare, comerț, relații financiare, turism, corporații multinaționale, relații cu țările în curs de dezvoltare, protecția mediului înconjurător etc... Toate aceste organisme sînt deservite de un Secretariat permanent, condus de un secretar general. Numărul actual al țărilor membre este de 24 : Canada, S.U.A., Japonia, Australia, Noua Zeelandă, Austria, Belgia, Danemarca, Finlanda, Franța, R. F. Germania, Grecia, Islanda, Irlanda, Italia, Luxemburg, Olanda, Norvegia, Portugalia, Spania, Suedia, Elveția, Turcia, Marea Britanie. Un statut special are Iugoslavia. O.C.D.E. publică anual un raport asupra situației economice a țărilor membre, precum și diverse analize pe țări. Informații și date statistice asupra țărilor membre sînt prezentate în mod curent în publicațiile periodice (dintre care cea mai cunoscută este „L'Observateur de l'OCDE") și neperiodice. Sediul O.C.D.E. este la Paris.

Opinii despre meteorologie

Damian Ilișescu, Iași. 1. Într-adevăr, opiniile privind evoluția climei terestre sînt contradictorii — unii oameni de știință susțin că asistăm la o perioadă de încălzire a climei, alții, dimpotrivă, la răcirea ei. Pe baza datelor obținute de un grup special de meteorologi niponi, constituit în 1972 de guvernul japonez, care a efectuat cercetări în 20 de țări privind evoluțiile climatice pe termen lung, s-a ajuns la concluzia că o nouă perioadă de răcire a climei a început și va continua cel puțin pînă la sfîrșitul secolului nostru. Potrivit acestor cercetări, temperatura atmosferică în regiunile de la nord de 60 de grade latitudine nordică scade constant din anii '60, fenomen care afectează curenții atmosferici și temperatura în regiunile cuprinse între 30 și 60 de grade latitudine nordică. Curenții de aer rece din regiunile de nord se îndreaptă în trei direcții spre latitudinile nordice de climă moderată, provocînd în zonele de contact dintre aerul rece și cald furtuni și alte fenomene meteo, însoțite de scăderi brusce de temperatură. Meteorologul nipon Junkichi Nemoto, profesor la Universitatea Saizama, din apropiere de Tokio, susține că „aceasta este a cincea perioadă de răcire începînd cu secolul al XVI-lea", apreciind că perioada similară precedentă s-a încheiat la sfîrșitul secolului trecut. Temperaturile în emisfera nordică au atins punctul maxim în urmă cu aproximativ 6000 de ani, respectiv la circa 4000 de ani după încetarea ultimei glaciațiuni de proporții. De atunci, temperatura medie a emisferei nordice scade constant.

2. Iată și o opinie privind posibilitățile omului de a influența condițiile meteorologice. Profesorul american Harlan Cleveland, de la Institutul Aspen din Princeton (New Jersey), apreciază că, în următorii zece ani, oamenii de știință vor dispune de mijloacele necesare pentru a influența condițiile meteorologice și vor putea preveni seceta, atenua uraganele și evita grindina. Mai mult chiar, ei vor putea asigura stațiunile montane, în tot timpul anului, cu... zăpada necesară practicării sporturilor de iarnă.

LUMEA

Redacția și administrația : București, Piața Scînteii nr. 1. Telefon 17 60 10 Internațional 18 50 81. Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. Cititorii din străinătate se pot abona prin ILEXIM — serviciul import-export presă — Calea Griviței nr. 64–66, P.O.B. 2001, telex 011226, București.

C.P.C.S.

ÎNTREPRINDEREA COMERCIALĂ DE STAT METALO-CHIMICE CRAIOVA

Vă invită să vizitaţi magazinul de artizanat şi cadouri din str. Unirii nr. 71, unde puteţi găsi un sortiment bogat de cadouri pentru toate ocaziile şi pentru toate vîrstele

ÎNTREPRINDEREA ELECTROMETAL - TIMIȘOARA

Str. Circumvalațiunii nr. 1, telefon : 45386—45346 ;
telex : 043239

Dintr-o gamă variată de peste 300 de produse, cu diverse domenii de întrebuințare : electrotehnic, electrocasnic, utilaje de stins incendii și bunuri de larg consum, vă prezentăm :

— Tren-tramvai tip „Timiș 2", de mare capacitate, silențios, compus din tramvai motor și tramvai remorcă.

— Motopompe de stins incendii tip :

a) M.U. 400 — care este dotată cu o pompă centrifugă cu un singur etaj de presiune, avînd un debit maxim de 400 l/min la ieșire liberă și o presiune maximă de 4,4 daN/cmp cu vanele complet închise. Greutatea motopompei complet echipată este de 250 kg.

b) „El-tim 800" — care este dotată cu o pompă centrifugă cu un singur etaj de presiune avînd un debit maxim de 1200 l/min la ieșire liberă și o presiune maximă de 6,5 daN/cmp cu vanele închise. Greutatea motopompei complet echipată este de 308 kg.

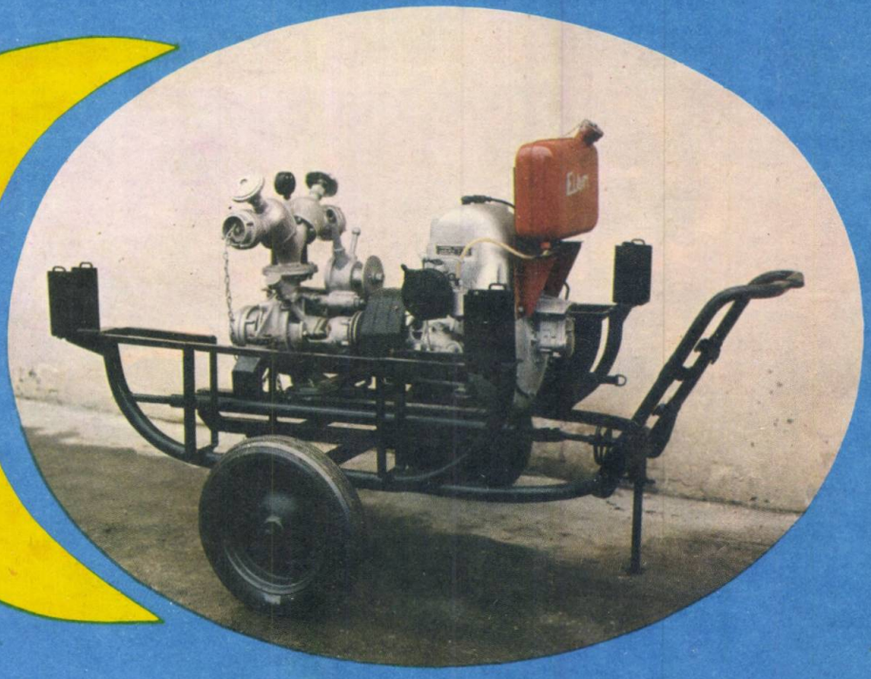

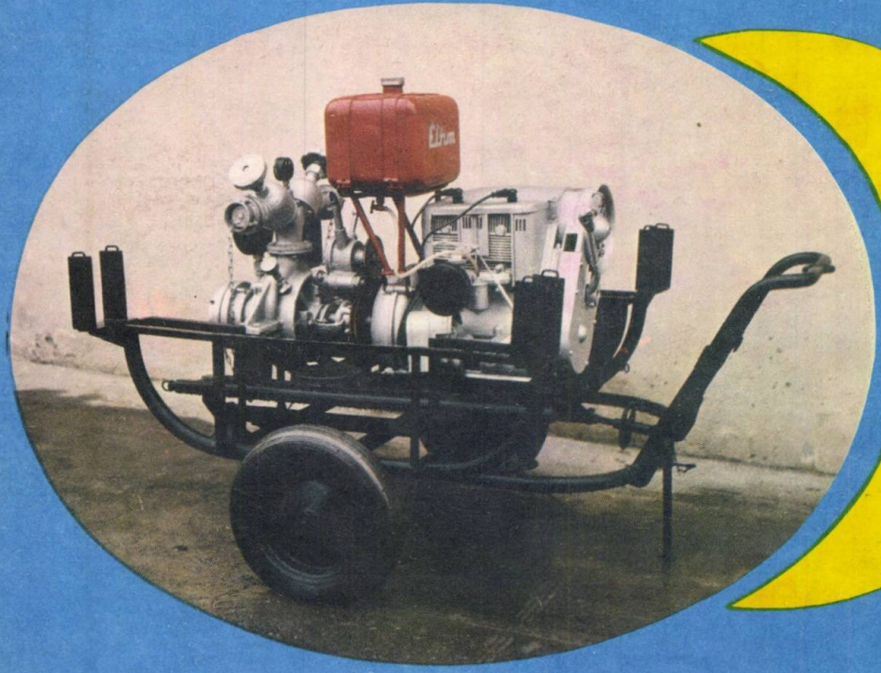

— Panouri de incendiu de tip I, II, III care sînt dotate cu echipamentul de stins incendii prevăzut de H.C.M. 983

a) Panou P.C.I. tip I (dulap) ;

b) Panou P.C.I. tip II (acoperit — deschis) ;

c) Panou P.C.I. tip III (destinat unităților agricole).

Echipamentul din dotarea panourilor corespunde calitativ normelor P.C.I. corespunzător unui post de stins incendiu primar.

Lei 2

Nr. 13 22 martie 1979

LUMEA

SĂPTĂMÎNAL DE POLITICĂ EXTERNĂ

BUCUREŞTI –ATENA

Bună vecinătate, colaborare rodnică

Un eveniment politic de referinţă

Convorbirile româno-portugheze la nivel înalt

- **ORIENTUL MIJLOCIU. Negocierile tripartite şi necesitatea unei soluţii globale**
- **ROMA. Dificultăţile crizei politice**
- **CARACAS. Început de mandat prezidenţial**
- **PARIS. Test electoral**

În lumea ştiinţei

Telecomunicaţiile spaţiale

Președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a primit pe primul ministru al Republicii Elene, Constantin Karamanlis, care, la invitația șefului statului român și a primului ministru al guvernului, a efectuat o vizită oficială de prietenie în țara noastră

ROMÂNIA – vocaţia dialogului

Interviurile acordate de preşedintele României, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, unor prestigioase ziare sau posturi de radio şi televiziune din numeroase ţări ale lumii reprezintă, fiecare în parte, un act de politică externă cu valoroase semnificaţii. Fără îndoială că ele mărturisesc, înainte de toate, interesul adînc faţă de România, faţă de viziunea politică a preşedintelui ei asupra unor evenimente internaţionale de primă însemnătate. Ele confirmă, prin însăşi frecvenţa şi aria lor politico-geografică, prestigiul de care se bucură, în lumea contemporană, România socialistă şi personalitatea preşedintelui Nicolae Ceauşescu, ecoul deosebit de larg pe care îl are astăzi poziţia ţării noastre în problemele ce dau lumii în care trăim fizionomia ei distinctă sau în problemele de a căror reglementare depinde fizionomia lumii de mîine.

„Care este explicaţia că România constituie un partener aproape indispensabil în soluţionarea marilor tensiuni internaţionale ?“ — întreba Wilton Alburguergue Fonseca, director adjunct al Agenţiei portugheze de ştiri, A.N.O.P. Întrebarea ni se pare, în sine însăşi, extrem de concludentă pentru aprecierea generală de care se bucură, astăzi, în lume, România. În ea este încorporată recunoaşterea unanimă a faptului că ţării noastre, preşedintelui ei, nu le este străină nici una din marile cauze ale umanităţii ; şi că, mai ales, această poziţie nu se manifestă static, la nivel strict declarativ, ci, dimpotrivă, în mod dinamic, prin acţiuni, iniţiative, propuneri, sugestii — singurii factori ce pot da, în contextul atît de complex al lumii în care trăim, substanţă, consistenţă şi eficienţă unei politici şi instrumentului ei principal de lucru, diplomaţia.

În cele două interviuri acordate zilele acestea ziarului grec „Kathimerini“ şi directorului adjunct al A.N.O.P., preşedintele Nicolae Ceauşescu oferă, prin răspunsurile date la diferitele întrebări puse, explicaţia clară a locului pe care îl ocupă România în concertul mondial al naţiunilor.

Sintetizînd răspunsurile preşedintelui Nicolae Ceauşescu, nu în ordinea celor date la întrebări, ci a tematicii ideilor cuprinse, vom desprinde ca o linie directoare a politicii internaţionale a României preocuparea sa pentru dezvoltarea relaţiilor cu toate statele, fără deosebire de orînduire socială. Într-o lume atît de diversă şi complexă ca aceea de astăzi, în care rapidele progrese în domeniile tehnicii şi ştiinţei se conjugă cu voinţa tuturor popoarelor de a se dezvolta în mod liber, interdependenţele, apărute ca o trăsătură specifică şi firească a epocii, se constituie în argumente de o implacabilă logică în favoarea unui dialog amplu între toate statele acestei lumi. România este profund angajată în acest dialog, extinzîndu-şi mereu relaţiile atît în plan bilateral, cît şi în cadrul unor organizaţii sau altor modalităţi de conlucrare internaţională.

Bunele relaţii cu Grecia, găsindu-şi solide premise în legăturile istorice tradiţionale dintre cele două popoare, înregistrează momente de eficient impuls în întîlnirile la nivel înalt dintre cele două ţări. Acelaşi dialog reprezintă un factor primordial în valorificarea la înalte cote a voinţei reciproce de colaborare româno-portugheze. Regăsim, aici, o nouă şi elocventă confirmare a metodei contactelor şi convorbirilor directe, ce caracterizează activitatea desfăşurată în sfera relaţiilor internaţionale de preşedintele Nicolae Ceauşescu, importanţa pe care o acordă cunoaşterii nemijlocite a punctelor de vedere ale interlocutorilor şi posibilităţii de a desprinde, din schimbul deschis de opinii, elementele ce converg spre înţelegere şi fructificare a intereselor comune.

Raporturile pe care România le promovează cu Grecia şi Portugalia sînt deosebit de semnificative şi în alt plan. Ele fac dovada că ţări cu sisteme social-politice diferite, aparţinînd unor grupări militare nu numai diferite, dar chiar, iniţial şi în esenţă, antagonice, pot colabora cu succes nu numai în beneficiul reciproc, ci şi în beneficiul intensificării relaţiilor dintre toate statele Europei, premisă obligatorie a desfăşurării cu succes a procesului de edificare a securităţii şi cooperării în Europa. Angajată ferm pe calea unui asemenea gen de relaţii, România are în vedere numai şi numai interesele păcii şi colaborării paşnice a popoarelor. Ceea ce spunea preşedintele **Nicolae Ceauşescu** despre colaborarea în Balcani are o valabilitate universală : **„Nu concepem crearea vreunui nou bloc, sub orice formă, în zona noastră, ci, dimpotrivă, dezvoltarea unor relaţii care să excludă politica de bloc, să aşeze colaborarea pe principii de egalitate şi respect al independenţei, să excludă folosirea sub orice formă a forţei şi a ameninţării cu forţa, orice intervenţie din afară în treburile statelor din Balcani. O asemenea colaborare bilaterală şi multilaterală trebuie să asigure condiţii pentru dezvoltarea independentă a fiecărei naţiuni, pentru progresul şi bunăstarea fiecărui popor, fiind totodată o contribuţie activă la cauza păcii şi destinderii generale“.**

Regăsim în această concepţie un alt principiu pentru a cărui categorică afirmare în relaţiile internaţionale România şi preşedintele ei militează cu neabătută constanţă. Promovarea unei politici noi, de egalitate între toate statele, de respect al dreptului fiecărei naţiuni de a fi stăpînă pe destinele sale — obiectiv impus de înseşi schimbările revoluţionare petrecute în lume — este intrinsec legată de refuzul hotărît al acceptării forţei sau ameninţării cu forţa, în indiferent ce ipostază ar apărea acestea, şi cu atît mai mult a forţei militare, şi de înlocuire a acesteia cu metoda soluţionării prin tratative a diferendelor dintre state. Poziţia fermă a României, reafirmată de preşedintele Nicolae Ceauşescu, este că, indiferent de originea neînţelegerilor existente între unele state, fie ele moştenire a trecutului sau produs al contradicţiilor generale existente astăzi pe plan mondial, divergenţele, oriunde s-ar produce ele, în Orientul Mijlociu, în Balcani, în sud-estul asiatic sau în oricare altă parte a lumii, pot şi trebuie să fie înlăturate pe calea tratativelor, a discuţiilor directe între ţările interesate, pornindu-se de la respectul reciproc, de la afirmarea, cu putere, a unor relaţii care să se bazeze pe deplină egalitate, pe respectul independenţei, pe neamestec în treburile interne. Consecinţă logică a acestei poziţii, România apreciază că tocmai existenţa stărilor de încordare impune menţinerea normală a relaţiilor dintre state, pentru că aceasta creează un cadru propice acţiunilor îndreptate spre depăşirea conflictelor prin tratative. **„Consider**, releva preşedintele **Nicolae Ceauşescu, că tocmai această politică a României, preocuparea sa constantă de soluţionare a problemelor pe calea tratativelor — care să asigure independenţa şi integritatea teritorială a fiecărei naţiuni — constituie factorul esenţial care permite ţării noastre să întreţină relaţii cu toate statele, să participe activ, împreună cu celelalte popoare, la soluţionarea problemelor internaţionale“.**

Destinderea, acest obiectiv declinat astăzi în toate cancelariile lumii, poate oare fi obţinută în afara respectării principiilor de mai sus, în afara unor activităţi diplomatice desfăşurate în spiritul şi litera lor, aşa cum face România ? Însuşi prestigiul ţării noastre, al preşedintelui ei, mărturiseşte larga adeziune a popoarelor lumii la această politică nouă, menită să aducă în raporturile internaţionale o calitate superioară, în concordanţă cu exigenţele etapei istorice pe care o traversează umanitatea. România şi, împreună cu ea, alte ţări fac astăzi dovada că participarea tuturor statelor, indiferent de mărime sau potenţial, de orînduire social-politică, la dezbaterea şi reglementarea problemelor lumii contemporane este nu numai posibilă, ci şi necesară pentru a da autoritate unor soluţii menite a instaura o nouă ordine internaţională, întemeiată pe egalitate şi justiţie, pe echitate şi respect reciproc. Progresul civilizaţiei umane nu poate fi astăzi decît produsul conlucrării, în acest spirit, a tuturor popoarelor, a tuturor ţărilor lumii.

Interviurile preşedintelui Nicolae Ceauşescu scot în relief şi un alt factor ce explică audienţa de care se bucură România în lumea contemporană : este legătura indisolubilă dintre politica internă şi politica externă a ţării. Angajată într-un vast program avînd drept obiectiv asigurarea progresului multilateral al vieţii poporului, o nouă calitate în viaţa sa materială şi spirituală — aceasta în cadrul unui proces de continuă perfecţionare a relaţiilor sociale —, România vede în pacea şi colaborarea internaţională, întemeiate pe noile principii şi norme, o condiţie fundamentală a propăşirii sale în armonie cu interesele de progres ale tuturor popoarelor lumii.

În această armonie îşi găseşte, în esenţă, răspunsul şi întrebarea în legătură cu prestigiul ţării noastre în viaţa politică a lumii de astăzi. Iar recentele interviuri ale preşedintelui Nicolae Ceauşescu explică, cu claritate, modalităţile prin care armonia mondială poate deveni o realitate de care să beneficieze toate naţiunile lumii.

George Serafin

Moment de referință pentru o colaborare rodnică

Corespondență din Lisabona, de la trimisul nostru special, Liana Enescu

ROMÂNIA, PORTUGALIA — două țări aflate la două capete de continent. Continentul cu cea mai zbuciumată istorie modernă, pentru care pacea și securitatea lui s-au dovedit vitale pentru pacea și liniștea întregii lumi.

Relativ depărtate geografic, România și Portugalia se regăsesc într-un spațiu comun de limbă, cultură și civilizație. Dar, deși indispensabile pentru înțelegerea caracterului peren, a profunzimii sentimentelor ce leagă cele două țări și popoare, afinitățile provenind din originea comună nu pot, singure, explica dimensiunile actuale și perspectivele dialogului româno-portughez. Este necesar să se apeleze la argumente izvorîte din prezent, din atașamentul ambelor țări la idealurile propășirii pașnice, de făurire a unui nivel superior de dezvoltare materială și spirituală, bazat atît pe tradițiile și bogăția valorilor naționale, cît și pe tot ceea ce creează mai bun omenirea în toate domeniile. Entități distincte, diferite, în special în raport cu modul în care își concep căile de dezvoltare economico-socială, România și Portugalia au în comun încrederea în virtuțile cooperării, prieteniei și înțelegerii internaționale.

Evoluția raporturilor româno-portugheze exprimă voința celor două țări de a-și conjuga eforturile într-o colaborare tot mai rodnică, reciproc avantajoasă și, totodată, în beneficiul coexistenței pașnice dintre state cu orînduiri sociale diferite, al unui climat trainic de pace, cooperare și securitate în Europa și în lume.

Eveniment politic de referință, vizita președintelui Eanes în țara noastră, convorbirile pe care le va avea cu președintele României, Nicolae Ceaușescu, vor constitui, fără îndoială — așa cum afirma șeful statului român în interviul recent acordat Agenției portugheze de presă „A.N.O.P." — **„un moment important în dezvoltarea relațiilor româno-portugheze, impulsionînd și mai mult extinderea conlucrării, atît pe plan bilateral, cît și internațional, dintre țările noastre".**

Marcînd o fructuoasă continuitate, dialogul la nivel înalt româno-portughez — reamintim întîlnirile de la București, Helsinki (cu prilejul Conferinței general-europene) și Lisabona — s-a caracterizat prin dinamica unui curs ascendent, cu materializări evidente în multiple domenii ale colaborării. Remarcăm — faptul mi-a fost subliniat acum, la Lisabona, de diverșii interlocutori — că punctul de debut al acestei evoluții pozitive a relațiilor româno-portugheze se înscrie la foarte scurt timp de la inițierea procesului democratic în Portugalia. Pe străzile Lisabonei, zidurile mai păstrează și azi, spre aducere aminte, înscrisele momentelor din aprilie 1974, cînd, după cinci decenii de regim salazarist, în Portugalia era declanșat procesul de instaurare a democrației.

Evocînd semnificația acelui moment, președintele **Nicolae Ceaușescu** afirma, în interviul citat mai sus : **„România a salutat cu multă bucurie instaurarea regimului democratic în Portugalia în aprilie 1974 și a acționat pentru dezvoltarea relațiilor româno-portugheze. În anii care au trecut de la stabilirea relațiilor dintre țările noastre, am realizat o largă colaborare atît economică, cît și politică și culturală. S-au obținut importante progrese în dezvoltarea colaborării și cooperării economice, s-au intensificat schimburile la diferite niveluri. Un rol important în această privință l-a avut vizita pe care am efectuat-o în Portugalia".**

La Lisabona — caldă apreciere asupra relațiilor dintre cele două țări

La Lisabona, este larg împărtășită opinia că actuala vizită a președintelui Eanes, în România, subliniază conținutul nou, dimensiunile fără precedent cu care au fost învestite relațiile româno-portugheze în ultimii cinci ani, ani de nouă istorie portugheză.

Declarațiile oficiale, exprimările de opinii ale unor reprezentanți ai celor mai diverse cercuri politice și economice, comentariile presei din Portugalia sînt unanime în a saluta vizita președintelui portughez în țara noastră și în a aprecia importanța deosebită a relațiilor permanent ascendente dintre România și Portugalia, în folosul celor două popoare, al cauzei destinderii și colaborării în Europa și în lume.

Convorbirilor la nivel înalt de la București, înțelegerilor stabilite cu acest prilej li se acordă o importanță deosebită în direcția intensificării raporturilor româno-portugheze. *„Cred* — ne-a declarat comandantul *MARTINS GUERREIRO,* membru al Consiliului revoluției — *că, după această vizită, relațiile noastre vor fi și mai strînse. Vizita va crea noi posibilități de continuare a dialogului dintre țările noastre, va facilita un util schimb de opinii între conducătorii celor două state și — lucru extrem de important — va contribui la o mai bună cunoaștere între popoarele român și portughez, element de mare însemnătate în cadrul politicii de întărire a relațiilor de colaborare între două state".*

Reprezentanți ai unor orientări politice diferite, aparținînd unor cercuri diverse ale vieții politice și economice, au exprimat opinii similare, subliniind importanța raporturilor Portugaliei cu țara noastră. *„România deține un rol însemnat în cadrul relațiilor noastre internaționale* — a precizat *dr. LUIS NAVEGA,* director general adjunct în departamentul afacerilor politice din Ministerul Afacerilor Externe. *Eforturile bilaterale pentru dezvoltarea relațiilor româno-portugheze* — a arătat el — *au dus la o mai bună cunoaștere, înțelegere și cooperare, în condiții noi, superioare. Desigur, această dezvoltare a raporturilor cu România se înscrie în mod armonios în*

PORTUGALIA

ansamblul relațiilor externe portugheze. Trebuie, însă, observat că, deși aparțin unor sisteme diferite, țările noastre au stabilit și amplificat legături însemnate în domeniile politic, economic, cultural. Se poate aprecia că, în viitor, aceste raporturi vor atinge o dezvoltare și mai mare pe diverse planuri. Juridic, dispunem de cadrul necesar, prin documentele încheiate".

Subliniind că România a fost prima țară socialistă care, în urmă cu cinci ani, a stabilit relații diplomatice cu noua Portugalie democrată, *JOSE MANUEL DUARTE*, guvernatorul civil al orașului Lisabona și membru al conducerii Partidului Socialist Portughez, observa că atitudinea României, ca și afinitățile existente între cele două popoare și concepțiile asemănătoare asupra unor aspecte ale vieții internaționale au creat un tip de *„relații deosebite"* de prietenie și stimă reciprocă. *„Contactele personale între factorii de conducere ai țărilor noastre, în special la cel mai înalt nivel* — remarca Jose Manuel Duarte — *au făurit legături importante între cele două popoare. Aceste relații personale, de amiciție, schimburile de opinii prilejuite de contactele directe au consolidat cursul pozitiv al raporturilor româno-portugheze".* În acest cadru, evocînd vizita întreprinsă de șeful statului român în Portugalia, în octombrie 1975, el a arătat : *„Președintele Nicolae Ceaușescu este o personalitate politică bine cunoscută în Portugalia, care se bucură de întreaga stimă a cercurilor politice, a opiniei publice portugheze".*

În sfera elementelor menite să stimuleze apropierea dintre cele două țări s-au făcut referiri la cooperarea pozitivă în plan economic. Convorbiri cu factori de răspundere din domeniul relațiilor economice și comerciale au permis o luare de cunoștință asupra coordonatelor politicii de diversificare a raporturilor externe portugheze, în cadrul unei conduite de atentă urmărire și respectare a prerogativelor independenței țării. O asemenea politică — ne-au declarat responsabilii portughezi — favorizează un important teren comun de înțelegere între cele două țări.

Remarcînd dezvoltarea rapidă din ultimii ani a schimburilor economice și comerciale dintre țările noastre, doamna *MANUELA LIMA*, directoare în Ministerul Comerțului și Turismului, s-a oprit asupra eforturilor întreprinse în prezent pentru asigurarea unui ritm corespunzător în comerțul bilateral. A fost relevat, în acest sens, caracterul fructuos al întrevederilor dintre specialiști, factori de resort ale celor două părți, atît pe linia unor vizite reciproce, cît și a participării comune la tîrgurile internaționale. *„Nivelul cooperării depinde de eforturile noastre, ale tuturor"* — afirma interlocutoarea noastră —, subliniind interesul reciproc pentru adîncirea cooperării în toate domeniile posibile. În această direcție a fost menționat rolul care revine Comisiei mixte-economice guvernamentale româno-portugheze, ale cărei lucrări se desfășoară în aceste zile la București.

Perspectivele favorabile ale noului dialog

Caracterul exemplar pe care l-au conferit țările noastre raporturilor stabilite între ele a fost reliefat prin semnarea, la București, în 1975, a Tratatului de prietenie și cooperare dintre Republica Socialistă România și Republica Portugheză, — primul document de acest fel între două state prietene, dar aparținînd unor organizații militare diferite. Contribuție valoroasă la procesul de edificare a unor noi relații între statele europene — relații respingînd anacronismul politicii de bloc și promovînd dezvoltarea de raporturi largi de prietenie și colaborare între țări egale în drepturi — Tratatul a pus în lumină voința comună a popoarelor român și portughez de a ridica pe o treaptă superioară legăturile reciproce.

Transpunerea în viață a Tratatului, a înțelegerilor și acordurilor încheiate în baza sa a ilustrat fertilitatea unor raporturi întemeiate pe deplina egalitate în drepturi, respectul independenței și suveranității naționale, avantajul reciproc. Posibilitățile largi oferite colaborării dintre cele două țări de programul de dezvoltare multilaterală a României și preocupările interne de propășire independentă a Portugaliei constituie premise solide pentru împlinirea voinței comune de colaborare, voință care și-a demonstrat valențele, îmbogățindu-se mereu cu noi dimensiuni și valori. Analiza rezultatelor din ultimii ani, înscrise de dialogul româno-portughez, relevă un cert și sensibil progres al cooperării în cele mai diverse domenii : economic, politic, tehnico-științific, cultural.

Desigur, în acest cadru, o atenție deosebită a fost acordată relațiilor economice și comerciale. Pe baza realizărilor înregistrate în acest domeniu, se prevede o intensificare apreciabilă a ritmului schimburilor de natură economică dintre țările noastre ; de pildă, se prevede ca schimburile comerciale să-și tripleze volumul pînă în 1980.

Noul dialog la nivel înalt româno-portughez va duce la explorarea a noi posibilități de conlucrare, va deschide, cu siguranță, noi orizonturi colaborării dintre cele două țări și popoare, în beneficiul reciproc.

Totodată, România și Portugalia înregistrează o conlucrare activă pe plan internațional, relațiile dintre ele contribuind activ la înfăptuirea marilor deziderate ale omenirii. **„Aș dori să menționez faptul** — declara, în acest sens, președintele **Nicolae Ceaușescu — că România și Portugalia colaborează foarte strîns în vederea înfăptuirii securității europene, a realizării politicii de destindere, pace și cooperare între națiuni — ceea ce corespunde pe deplin intereselor celor două popoare ale noastre, cauzei păcii și progresului întregii lumi"**

Într-adevăr, țări europene, România și Portugalia sînt profund interesate în instaurarea și consolidarea unui climat de veritabilă și durabilă destindere pe continent și, în această perspectivă, într-o cît mai bună pregătire a reuniunii de la Madrid, prin eforturile conjugate ale tuturor statelor interesate. Țări în curs de dezvoltare, România și Portugalia acordă, de asemenea, o atenție constantă făuririi unei noi ordini economice și politice internaționale, întemeiată pe justiție și deplină egalitate în drepturi între toate țările lumii. Dezarmarea, lichidarea decalajelor și a subdezvoltării, democratizarea relațiilor internaționale sînt tot atîtea puncte de interes ale noului dialog la nivel înalt româno-portughez de la București.

De altfel, convergențele existente între pozițiile celor două țări în planul politicii internaționale ne-au fost cu deosebire subliniate aici, la Lisabona : *„Raporturile dintre țările noastre* — ne declara comandantul *MARTINS GUERREIRO* — *sînt, de asemenea, importante în contextul general al străduințelor depuse pentru îmbunătățirea continuă a relațiilor dintre țările europene, pentru crearea unei atmosfere de securitate trainică pe continent". „E un motiv important pentru a crede că trăinicia raporturilor româno-portugheze o constituie faptul că, atît România, cît și Portugalia militează pentru respectarea și realizarea integrală a prevederilor și principiilor conținute de Actul final de la Helsinki"* — apreciază *dr. LUIS NAVEGA. „Relațiile în continuă dezvoltare și în respectul strict al principiilor consacrate de documentele de la Helsinki, pe care le dezvoltă cele două țări, sînt un exemplu* — ne declară dr. Navega — *într-o lume în care popoarele nu mai pot trăi izolate, iar interdependența a devenit o evidență a raporturilor contemporane".*

Subliniate cu satisfacție de ambele părți, progresele înregistrate în diversele domenii ale relațiilor româno-portugheze reliefează, firește, premise extrem de rodnice pentru o dezvoltare sporită a colaborării dintre cele două țări. Noul dialog la nivel înalt de la București constituie, în acest sens, un moment de referință în cronica raporturilor româno-portugheze, o contribuție de seamă la intensificarea legăturilor în diverse domenii între România și Portugalia, în interesul celor două popoare, al păcii și colaborării în Europa și în lume.

În această atmosferă, mesajele celor doi președinți adresate, prin intermediul televiziunii, popoarelor celor două țări se constituie într-un îndemn și o perspectivă deschizătoare de noi orizonturi pe calea dezvoltării relațiilor de prietenie și colaborare dintre România și Portugalia. Aici, la Lisabona, cuvintele președintelui Nicolae Ceaușescu adresate portughezilor au fost primite cu deosebită căldură și satisfacție, ca un bun augur al perspectivelor noului dialog la nivel înalt, un prolog plin de optimism la convorbiri ce se anunță fertile și folositoare celor două popoare.

telor lor de vedere cu privire la necesitatea și modalitățile consolidării păcii, colaborării și înțelegerii pe plan internațional, la imperativul edificării securității europene și la diferite alte acțiuni necesare pentru ca lumea actuală să fie mai bună și mai dreaptă, mai apropiată de aspirațiile pășnice, de progres și bunăstare, ale tuturor popoarelor. Noul dialog româno-elen la nivel înalt a permis, în acest sens, reafirmarea voinței celor două țări de a conlucra pentru soluționarea multiplelor probleme ale vieții internaționale actuale, pentru consolidarea procesului de destindere și stingerea focarelor de încordare și conflict din diferite zone ale globului prin mijloace pașnice, prin tratative între părțile direct interesate, fără amestec din afară.

Evident, realizarea acestor imperative vitale ale lumii contemporane este strîns legată de înfăptuirea dezarmării, lichidarea subdezvoltării, de necesitatea instaurării unei noi ordini economice internaționale echitabile — obiective în legătură cu care ambele țări au arătat că sînt hotărîte să-și unească eforturile cu ale altor popoare și să contribuie la concretizarea lor. În aceeași măsură, promovarea consecventă a principiilor noi de relații internaționale, a unor raporturi de stimă și respect reciproc, de egalitate și a prevederilor Actului final al C.S.C.E., pentru pregătirea temeinică a viitoarei reuniuni de la Madrid și, în acest cadru, pentru adoptarea unor măsuri efective de dezarmare și dezangajare militară pe continent, ca o condiție sine qua non a sporirii încrederii și colaborării reciproc avantajoase.

Tocmai într-o asemenea perspectivă politică, fundamentată și susținută de Actul final al C.S.C.E., își găsește un puternic temei dorința permanentă a României și Greciei, a celorlalte state balcanice, de a dezvolta colaborarea bi și multilaterală între ele, de a contribui la crearea unei zone a păcii, înțelegerii și bunei vecinătăți în spațiul sud-est european. Cum era și firesc, această problemă a fost amplu abordată cu ocazia noului dialog româno-elen, atît prin prisma semnificației ei globale sau continentale, cît și din perspectiva factorilor care o favorizează sau o condiționează în momentul actual. După opinia celor două țări, raporturile interbalcanice — pentru dezvoltarea cărora România și Grecia au convenit să acționeze și în viitor — dispun, în prezent, de premise largi, favorabile, atît pe plan bilateral, cît și în domenii de importanță generală pentru statele regiunii. Aceasta, firește, nu ca un pas spre crearea vreunui venție din afară în treburile statelor de aici. În acest sens, România și Grecia au reiterat, cu ocazia noilor convorbiri de la București, necesitatea sporirii eforturilor pentru soluționarea pașnică a problemelor existente între diferite state din Balcani, inclusiv a problemelor dintre Turcia și Grecia, pentru extinderea colaborării în domeniile economic, tehnic și cultural. În același context, cele două părți s-au pronunțat pentru o soluționare justă și durabilă a problemei cipriote, care să asigure independența, integritatea teritorială, suveranitatea și nealinierea Republicii Cipru, în conformitate cu rezoluțiile pertinente ale Adunării Generale și ale Consiliului de Securitate ale Organizației Națiunilor Unite. A fost exprimată, totodată, dorința ca negocierile intercomunitare să fie reluate cît mai curînd, sub auspiciile secretarului general al O.N.U.

Permițînd concluzii de asemenea importanță, în consonanță cu imperativele păcii și colaborării internaționale, noul dialog româno-elen la nivel înalt se înscrie, indiscutabil, ca o contribuție de seamă la dezvoltarea raporturilor prietenești dintre cele două țări și popoare, la promovarea cursului spre destindere, colaborare și pace în Balcani, în Europa și în lume.

I. Madoșa

Dialogul româno-elen

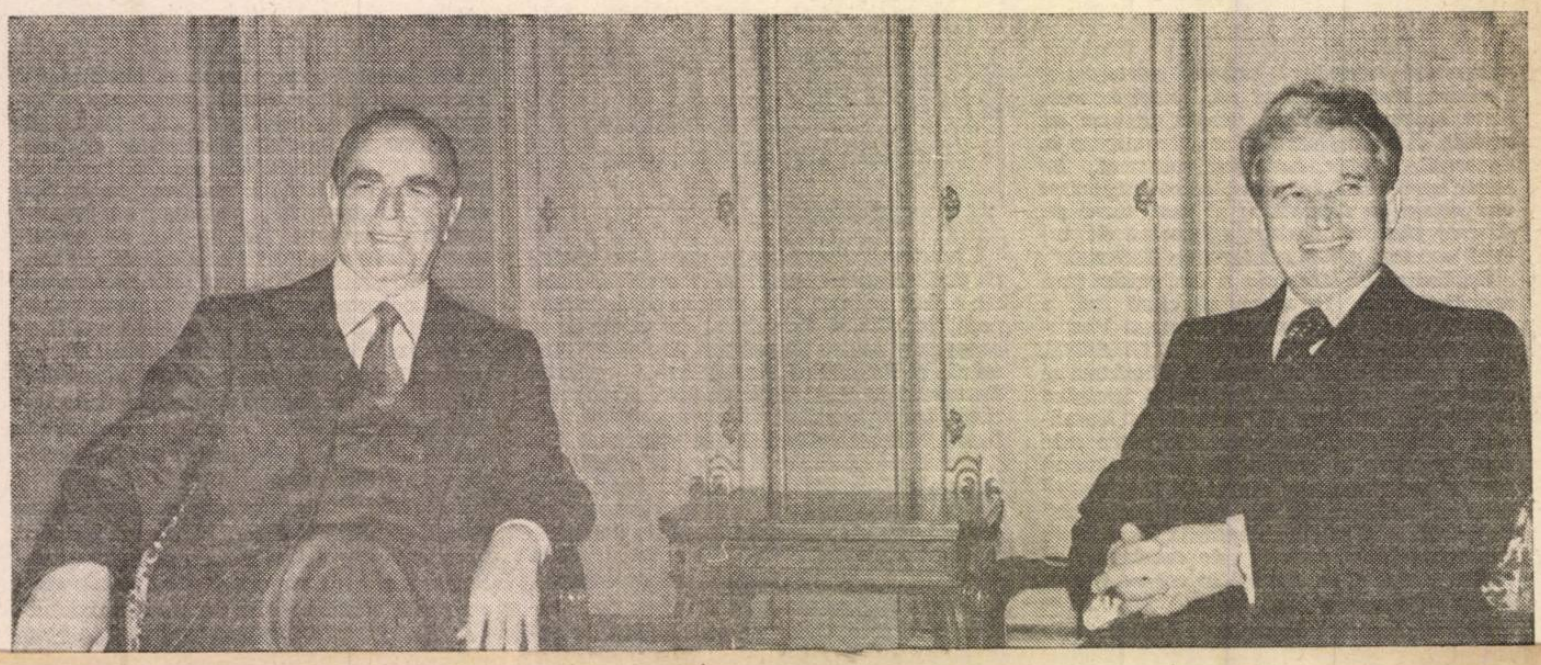

Primirea de către tovarășul Nicolae Ceaușescu a vicepreședintelui Egiptului, Mohamed Husni Mubarak, trimis special al președintelui Anwar El Sadat

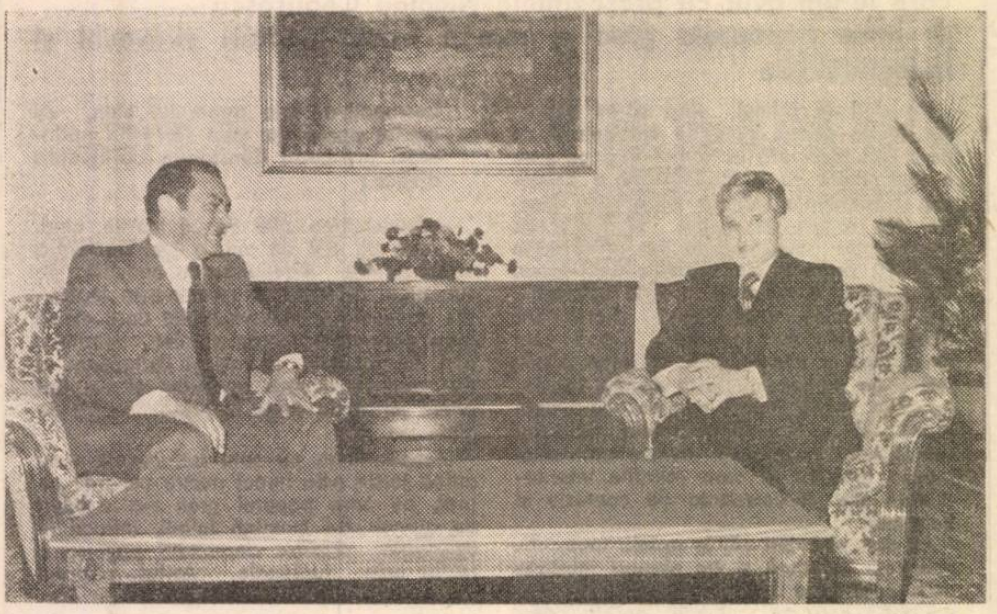

La 15 martie, președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, l-a primit pe Mohamed Husni Mubarak, vicepreședinte al Republicii Arabe Egipt, trimis special al președintelui Anwar El Sadat, care a transmis șefului statului român un mesaj din partea șefului statului egiptean. Vicepreședintele egiptean a exprimat, din partea președintelui Sadat, a poporului egiptean, profunde mulțumiri și inalta apreciere pentru activitatea neobosită și sprijinul permanent pe care România, șeful statului român, îl acordă eforturilor politico-diplomatice pentru înfăptuirea unei păci drepte și trainice în Orientul Mijlociu.

În cursul întrevederii, vicepreședintele Mubarak a informat, din însărcinarea președintelui Sadat, pe președintele Nicolae Ceaușescu, despre evoluția evenimentelor din Orientul Mijlociu, precum și în legătură cu desfășurarea și rezultatele negocierilor de pace recente egipteano-israeliene.

Președintele Nicolae Ceaușescu a subliniat — și cu acest prilej — necesitatea găsirii unei soluții globale, care să ducă la o pace dreaptă și durabilă în Orientul Mijlociu, pe

Cursul mereu ascendent al relațiilor româno-irakiene

Declarații făcute revistei „Lumea" de către ministrul afacerilor externe al României, după vizita sa la Bagdad

Relațiile de prietenie și rodnică colaborare dintre România și Irak au cunoscut, în ultimii ani, o certă dezvoltare, un curs mereu ascendent și pe multiple planuri. Un rol deosebit, care a conferit noi valențe acestor relații, ridicîndu-le pe o treaptă superioară, l-a constituit vizita, la Bagdad, a președintelui Nicolae Ceaușescu în februarie 1975, fructuosul dialog avut de șeful statului român cu președintele Irakului, Ahmed Hassan Al-Bakr. A urmat, apoi, vizita în țara noastră a altor personalități politice ; s-au intensificat schimburile pe plan guvernamental ; al organizațiilor obștești ; s-au extins substanțial legăturile economice, tehnico-științifice, culturale dintre cele două țări. Cooperarea româno-irakiană în diverse domenii a înregistrat o serie de acțiuni concrete, un număr important de specialiști și tehnicieni români lucrînd, în această țară arabă prietenă, la realizarea unor importante obiective ale economiei naționale irakiene.

În cursul mereu ascendent al relațiilor româno-irakiene se înscrie și vizita la Bagdad, între 12—15 martie 1979, a ministrului afacerilor externe al Republicii Socialiste România, Ștefan Andrei, efectuată la invitația ministrului afacerilor externe al Republicii Irak, Saadoun Hammadi.

La întoarcerea în țară, ne-am adresat ministrului afacerilor externe al României, Ștefan Andrei, *cu rugămintea de a ne face o declarație privind rezultatele vizitei și convorbirilor avute cu personalitățile irakiene.*

În cursul vizitei oficiale pe care am întreprins-o recent în Irak, la invitația ministrului afacerilor externe Saadoun Hammadi, au fost abordate probleme ale dezvoltării raporturilor bilaterale și am făcut un larg schimb de păreri în legătură cu principalele aspecte ale vieții internaționale, îndeosebi cu privire la situația din Orientul Mijlociu.

În cadrul convorbirilor și întîlnirilor de lucru pe care le-am avut cu membrii Consiliului Comandamentului revoluției, cu ministrul afacerilor externe, cu alte personalități ale vieții politice a țării gazdă, s-a exprimat satisfacția celor două guverne pentru cursul ascendent al raporturilor prietenești dintre România și Irak, pentru modul în care se înfăptuiesc înțelegerile convenite între președintele României, tovarășul Nicolae Ceaușescu, și președintele Irakului, tovarășul Ahmed Hassan Al-Bakr. S-a evidențiat, totodată, hotărîrea celor două țări de a identifica noi posibilități în vederea amplificării și adîncirii relațiilor dintre România și Irak în toate domeniile de interes reciproc. Aceluiași scop i-au fost consacrate și întîlnirile pe care le-am avut cu ministrul petrolului, Tayeh Abdul Karim, ministrul planificării, Adnan Hussein, ministrul comerțului, Hassan Ali. S-a convenit intensificarea schimbului de experiență, vizite reciproce de delegații pentru o mai bună cunoaștere și conlucrare, extinderea cooperării în domeniul explorării și valorificării resurselor petroliere, precum și al formării cadrelor de specialitate. Împreună cu ministrul de externe irakian, am hotărît continuarea negocierilor dintre cele două părți în vederea finalizării unor acorduri și înțelegeri bilaterale, așa cum sînt planul de schimburi culturale pe anii 1979—1980 și convenția consulară.

În timpul vizitei m-am întîlnit la sediul conducerii naționale a Partidului Socialist Arab Baas cu Munif Al-Razzaz, secretar general adjunct al partidului. În cursul întrevederii, desfășurată într-o atmosferă de caldă prietenie, s-a făcut o informare reciprocă asupra preocupărilor actuale ale celor două partide și s-a convenit trecerea la stabilirea unui program de colaborare între Partidul Comunist Român și Partidul Socialist Arab Baas din Irak. Extinderea și consolidarea relațiilor dintre cele două partide va contribui — s-a subliniat în timpul convorbirii — la întărirea prieteniei dintre țările și popoarele noastre, la dezvoltarea raporturilor româno-irakiene în ansamblu, la lărgirea conlucrării lor pe arena internațională.

În legătură cu principalele probleme ale vieții contemporane abordate, am constatat, împreună, cu deosebită satisfacție, că pozițiile României și Irakului sînt similare

baza retragerii Israelului din toate teritoriile arabe ocupate în urma războiului din 1967, reglementarea problemei poporului palestinian, prin recunoașterea dreptului său la autodeterminare — inclusiv prin constituirea unui stat propriu independent —, asigurării independenței și integrității tuturor statelor din zonă. Șeful statului român a relevat, de asemenea, importanța continuării eforturilor pentru realizarea soluționării globale, pentru instaurarea păcii și securității în această regiune.

Urmărind cu mult interes evoluția evenimentelor din Orientul Mijlociu, opinia publică română dorește un curs pozitiv al situației din zonă, care să împrăștie norii încordării și să aducă pacea, mult dorită, tuturor popoarelor din această parte a lumii.

România acordă o atenție deosebită evoluției situației din Orientul Mijlociu, pronunțindu-se cu consecvență pentru reglementarea pe cale politică, prin tratative, a problemelor din zonă, pentru o soluție globală care să ducă la instaurarea unei păci drepte și durabile, cu participarea tuturor țărilor și părților interesate în reglementarea problemelor din această regiune.

---

sau foarte apropiate. În cursul convorbirilor noastre a fost relevată existența în lume a numeroase probleme deosebit de complexe, ca urmare a ascuțirii contradicțiilor pe plan internațional, a tendințelor de împărțire a lumii în sfere de influență și dominație. În context, a fost exprimată dorința și interesul țărilor noastre de a conlucra tot mai strîns pe arena internațională și de a contribui activ la intensificarea eforturilor în direcția întăririi cursului destinderii în întreaga lume, soluționării conflictelor dintre state pe cale pașnică, nefolosirii forței sau amenințării cu forța, edificării unei noi ordini economice, înfăptuirii unor măsuri eficace de dezarmare, în primul rînd de dezarmare nucleară, pentru promovarea unei politici de pace, înțelegere și cooperare internațională.

Exprimîndu-se îngrijorarea României și Irakului în legătură cu menținerea situației de tensiune în Orientul Mijlociu, s-a evidențiat, așa cum se menționează și în Comunicatul Comun, necesitatea de a se realiza o soluționare pașnică globală a conflictului din această regiune, care să conducă la instaurarea unei păci juste și durabile în zonă, prin retragerea Israelului din toate teritoriile arabe ocupate în 1967, prin asigurarea drepturilor inalienabile ale poporului palestinian, inclusiv a dreptului său la autodeterminare și la constituirea unui stat propriu, independent. S-a subliniat, totodată, importanța întăririi solidarității și unității dintre țările arabe pentru înfăptuirea unei păci juste și echitabile, pentru realizarea securității în Orientul Mijlociu.

Doresc să subliniez, în încheiere, că relațiile prietenești româno-irakiene, stimulate în mod hotărîtor de dialogul dintre președintele României, tovarășul Nicolae Ceaușescu, și președintele Irakului, Ahmed Hassan Al-Bakr, servesc intereselor fundamentale ale țărilor și popoarelor noastre, cauzei păcii, colaborării și securității internaționale.

ORIENTUL MIJLOCIU

Necesitatea unor noi eforturi în vederea soluționării globale

În timp ce la Ierusalim, cabinetul israelian aproba, luni după-amiază, la capătul unei ședințe de cinci ore, proiectul tratatului de pace cu Egiptul și textul documentelor anexe, ministrul israelian al apărării, Ezer Weizman, aflat la Washington, anunța că „totul este reglementat" între israelieni, egipteni și americani în privința semnării tratatului, și că solemnitatea respectivă se va desfășura la 26 martie în capitala americană. Ulterior, s-a anunțat, la Tel Aviv, că premierul israelian Menahem Begin va pleca la 23 martie la Washington, unde va semna tratatul, în versiunea sa engleză, împreună cu președinții Sadat și Carter.

După aprobarea proiectului de tratat și a anexelor de către guvernul Begin (cu 15 voturi pentru și 2 contra — ministrul agriculturii Sharon și ministrul fără portofoliu Landau), acestea au fost înaintate spre dezbatere Knessethului ; parlamentul israelian s-a întrunit, în acest scop, marți, într-o sesiune specială, programată să se încheie în cursul nopții de miercuri spre joi, un rezultat pozitiv fiind însă cert încă de la început, după cum se afirmă în cercurile politice israeliene. Guvernul egiptean a aprobat, la rîndul său, anterior, proiectele documentelor respective.

Între timp, atît în Egipt cît și în Israel, unele ziare au făcut cunoscut conținutul textelor proiectului de tratat și al anexelor însoțitoare, relatînd o serie de amănunte necunoscute pînă în acel moment. Conform textului publicat de ziarul egiptean „Al Ahram", tratatul cuprinde un preambul și opt articole. Referindu-se la „Cadrul de pace în Orientul Mijlociu hotărît la Camp David", preambulul evidențiază, între altele, convingerea „că încheierea unui tratat de pace între Egipt și Israel este un pas important în instaurarea unei păci cuprinzătoare în regiune și în realizarea soluționării conflictului arabo-israelian sub toate aspectele lui". În articolul I al tratatului se arată că „starea de război dintre părți va lua sfîrșit și pacea va fi instaurată între ele odată cu schimbul instrumentelor de ratificare ale acestui tratat" ; se specifică, de asemenea, că „Israelul își va retrage toate forțele armate și civilii lui din Sinai în cadrul frontierei internaționale dintre Egipt și Palestina, aflată sub mandat britanic" (mandatul britanic s-a încheiat în mai 1948 — n.n.) și că, „odată cu încheierea retragerii interimare prevăzută în anexa 1, părțile vor stabili relații normale și prietenești..." Tratatul prevede în continuare, printre altele, respectarea de fiecare din părți a suveranității, integrității teritoriale și independenței politice a celeilalte, abținerea de la amenințarea cu forța sau de la folosirea forței, direct sau indirect, una împotriva celeilalte, și rezolvarea tuturor disputelor dintre ele prin mijloace pașnice. Se mai stipulează libera trecere a navelor israeliene și a încărcăturilor destinate Israelului sau venind din Israel, prin Canalul Suez și căile de acces prin Golful Suez și Marea Mediterană, precum și măsuri de asigurare a securității ambelor părți pe bază de reciprocitate, incluzînd zone cu forțe militare limitate atît în teritoriul egiptean, cît și în cel israelian.

Conform relatărilor ziarului israelian „Haretz" din 20 martie, tratatul de pace este compus din zece documente : tratatul propriu-zis, anexa militară, o notă la această anexă, o anexă politică, trei aide-memoire privind punctele suplimentare asupra cărora părțile au căzut de acord, o scrisoare interpretativă a autonomiei palestiniene, textul unui schimb de scrisori privind stabilirea relațiilor diplomatice și deschiderea reciprocă de ambasade în cele două țări, angajamentele americane.

Prezentînd detaliile anexei militare, generalul Hassan Abou Saada, șeful operațiunilor forțelor armate egiptene, preciza că retragerea trupelor israeliene din Sinai se va efectua în două etape. Prima va dura nouă luni din momentul semnării tratatului, și trupele israeliene vor părăsi trei sferturi din peninsulă, retrăgîndu-se pe o linie situată între orașul El-Arish de pe țărmul Mediteranei, în nord, și capul Ras-Mohammed de la Golful Suez, în sud. Ea va permite Egiptului să recupereze, în decurs de două luni, El-Arish, lacul Bardawil, apoi regiunea petroliferă din Golful Suez, aerodromul El-Arish, mînăstirea Sf. Catherina (de la poalele muntelui Sinai) și, în cele din urmă, trecătorile strategice ale peninsulei — Mitla, Giddi și Khatmia. A doua etapă va cuprinde retragerea Israelului și din cealaltă parte a peninsulei și va dura 27 de luni, începînd din momentul încheierii primei etape.

Anexa militară ar prevedea crearea în Sinai a patru zone de securitate : a) de la Canalul Suez, pe o linie de 59 km, forțele egiptene autorizate să staționeze acolo, neputînd depăși 22 000 de militari în total ; b) în centrul Sinaiului, cea mai întinsă dintre cele patru zone, unde vor putea staționa patru batalioane egiptene echipate cu arme ușoare ; c) de-a lungul frontierei cu Israelul, cuprinzînd și regiunea Charm El Cheikh din Golful Akaba, pe o lățime de 15—40 km, unde vor staționa polițiști egipteni și trupele de urgență ale O.N.U. ; d) în teritoriul israelian, de-a lungul frontierei cu Egiptul, pe o lățime de 1,5—3 km, unde va staționa o forță militară israeliană alcătuită din 4000 de oameni.

Dacă problemele retragerii din Sinai a Israelului și a revenirii peninsulei sub suveranitatea Egiptului par să fie clarificate, inclusiv cele de ordin financiar (președintele Carter a cerut Congresului aprobarea unui fond de 4 miliarde pentru a sprijini atît Israelul cît și Egiptul), alte probleme ce urmează să constituie obiectul unor negocieri concrete, ulterioare semnării tratatului de pace, cum ar fi „autonomia palestiniană", rămîn încă sub semnul unor incertitudini. Asupra unor probleme importante s-au înregistrat, în continuare, afirmarea de opinii diferite. Reține atenția, de exemplu, declarația făcută de premierul Begin, marți, în fața Knessethului — conform relatărilor agenției „France Presse" —, specificînd că „Israelul nu va reveni niciodată la frontierele anterioare războiului din 1967. Israelul nu va permite niciodată și va împiedica să fie creat un stat palestinian în Cisiordania și Gaza, iar Ierusalimul unic și reunificat va rămîne pentru eternitate capitala Israelului". Premierul Begin a intitulat declarația sa — conform precizărilor agenției de presă citate mai sus —

drept „răspuns oficial al guvernului Israelului, către primul ministru al Egiptului, Mustafa El Khalil". Șeful guvernului egiptean declarase, săptămîna trecută, că Ierusalimul de est (arab), Cisiordania și Gaza fac parte din teritoriile ocupate de Israel în 1967 și, potrivit tratatului de pace care urmează să fie semnat, Israelul va trebui să se retragă din teritoriile ocupate în 1967. La scurt timp după declarația din Knesseth a premierului israelian, primul ministru egiptean replica public că „precizările domnului Begin sînt în contradicție cu bazele păcii care au făcut obiectul unui acord la Camp David", reafirmînd poziția neschimbată a Egiptului : necesitatea retragerii israeliene din toate teritoriile arabe ocupate în 1967, inclusiv „orașul arab al Ierusalimului", și realizarea drepturilor legitime ale poporului palestinian.

Ultimele evoluții politico-diplomatice privind încheierea tratatului de pace dintre Egipt și Israel au suscitat, în mod firesc, atenția observatorilor politici, prilejuind ample comentarii exprimînd opinii dintre cele mai diferite.

Încheierea tratatului de pace egipteano-israelian, care pune capăt stării de beligeranță existente de mulți ani între cele două state, deschizînd calea unor relații normale, inclusiv diplomatice, prezintă, desigur, o importanță deosebită pentru viitorul raporturilor dintre Egipt și Israel, constituind un eveniment de semnalat în contextul acțiunilor pentru o rezolvare politică a stării conflictuale din Orientul Mijlociu. Firește, însă, că o reglementare durabilă, completă și justă a situației din zonă are în vedere mai mulți factori și, ca o cerință esențială, ea trebuie să fie, în primul rînd, globală. Complexitatea situației din Orientul Mijlociu, neîncrederea, animozitățile acumulate pe parcursul anilor de conflict fac ca o rezolvare justă, trainică, unanim acceptată, să implice un proces continuu, de anvergură, solicitînd perseverență și realism. Realizarea unei reglementări politice eficiente și echitabile presupune, deci, eforturi multiple, permanente.

Este evident că o reală reglementare a problemelor din Orientul Mijlociu impune calea tratativelor pașnice dintre țările interesate într-o soluție viabilă, eficientă. O astfel de reglementare presupune retragerea Israelului din toate teritoriile ocupate în urma războiului din 1967 ; soluționarea problemei poporului palestinian, pe baza dreptului la autodeterminare, inclusiv la constituirea unui stat palestinian independent ; asigurarea independenței, suveranității naționale, integrității teritoriale a tuturor statelor din regiune. Este de la sine înțeles că orice soluționare a situației din Orientul Mijlociu trebuie să țină seama de necesitatea ca pacea să fie globală, ca, la realizarea unei astfel de păci, să participe toate părțile interesate, inclusiv palestinienii reprezentați prin Organizația pentru Eliberarea Palestinei.

Urmărind, în continuare, evoluția situației din Orientul Mijlociu, opinia publică de pretutindeni dorește ca ea să-și găsească o rezolvare cît mai rapidă, în interesul popoarelor care trăiesc în această parte a lumii, cît și în interesul păcii și destinderii internaționale.

Crăciun Ionescu

Peninsula Sinai și proiectul tratatului de pace egipteano – israelian

Harta reprodusă din ziarul francez „Le Figaro" înfățișează Peninsula Sinai, teritoriu egiptean, ocupat în iunie 1967 de trupele israeliene și care a constituit un punct principal în cadrul negocierilor de pace dintre Egipt și Israel.

În cursul războiului arabo-israelian din octombrie 1973, Egiptul a recucerit o fișie de teritoriu din Sinai, peste Canalul Suez, dar și trupele israeliene au trecut Canalul în partea de sud a acestuia. Ca urmare a acordurilor de dezangajare militară încheiate de Egipt și Israel în ianuarie 1974 și septembrie 1975, trupele israeliene s-au retras din zona Canalului Suez, evacuînd, de asemenea, o porțiune îngustă din Sinai, de pe țărmul estic al Mării Roșii, inclusiv regiunea petrolieră Abou Rodeis.

Situația din Peninsula Sinai se prezintă în momentul de față, după cum indică și harta pe care o reproducem, în modul următor :

1) Teritoriu aflat sub control militar israelian

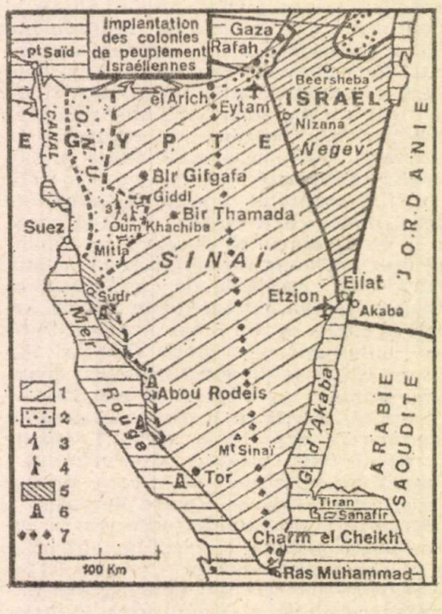

2) Zonă tampon controlată de forțele O.N.U.

3) Stație de supraveghere israeliană

4) Stație de supraveghere egipteană

5) Teritoriu restituit administrației egiptene, de-a lungul țărmului estic al Mării Roșii

6) Instalații petroliere

În partea de nord-est a Sinaiului, pe hartă sînt însemnate implantările de așezări israeliene, survenite în cursul ocupației peninsulei de către Israel.

Conform proiectului tratatului de pace cu Israelul, se prevede ca, într-o perioadă de nouă luni după semnarea tratatului de pace, forțele israeliene să fie retrase la est de linia care se întinde de la un punct situat la răsărit de El Arish pînă la Ras Muhammad — linia punctată (7) de pe harta ce o reproducem.

Retragerea completă a Israelului de pe întregul teritoriu al peninsulei urmează să se încheie la trei ani de la semnarea tratatului de pace.

LUMEA

Săptămînal de politică externă

apare în limbile română, engleză, franceză, rusă, germană, spaniolă

13 (804)

22 martie 1979

ARTICOLE, CORESPONDENȚE

România – vocația dialogului. George Serafin 1

România-Portugalia. Moment de referință pentru o colaborare rodnică. Liana Enescu 2

Dialogul româno-elen. Noi perspective pentru o largă colaborare între două popoare vecine și prietene. Ion Madoșa 4

Cursul ascendent al relațiilor româno-irakiene 6

Orientul Mijlociu. Necesitatea unor noi eforturi în vederea soluționării globale. Crăciun Ionescu 7

Roma. Perspectiva reîntoarcerii la urne. Rodica Dumitrescu 10

Teheran. Intensă activitate pentru normalizarea vieții social-economice. Nicolae Chilie 11

Venezuela. Un mandat prezidențial cîștigat de opoziție. Anca Voican 12

Paris. Între Palais Bourbon și urna de vot... Eugeniu Obrea 14

Pakistan. Priorități și resurse. Constantin Țintea 18

Țările africane. Pregătirea cadrelor naționale – rol activ în accelerarea dezvoltării economico-sociale. Sabina Diaconu 24

INTERVIUL NOSTRU

Edgar Tekere, secretar general al Uniunii Naționale Africane Zimbabwe – Z.A.N.U. 9

REPORTAJ PE GLOB

Sonde românești în Sahara algeriană. Mircea S. Ionescu 15

Varșovia. Crăciun Ionescu 16

SINTEZE

Partidele comuniste din țările vest-europene : opțiuni de politică internațională. Obiectivul securității europene. (I) Mircea Angelescu 19

DOCUMENTAR

R.P. Bangladesh. Proiecte economice. Cornel Negrea 21

RUBRICA 1000 + 1 22–23

ÎN LUMEA ȘTIINȚEI

Un dosar al viitorului : telecomunicațiile spațiale 26

PUNCTE DE VEDERE DIN PRESA MONDIALĂ 28–30

PROFIL

Mohamed Benahmed Abdelghani, prim-ministru al Guvernului Republicii Algeriene Democratice și Populare 30

POȘTA REDACȚIEI 31–32

Primirea de către tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a secretarului general al Uniunii Naționale Africane Zimbabwe — ZANU, Edgar Tekere, care a făcut o vizită de prietenie în țara noastră la invitația C.C. al P.C.R.

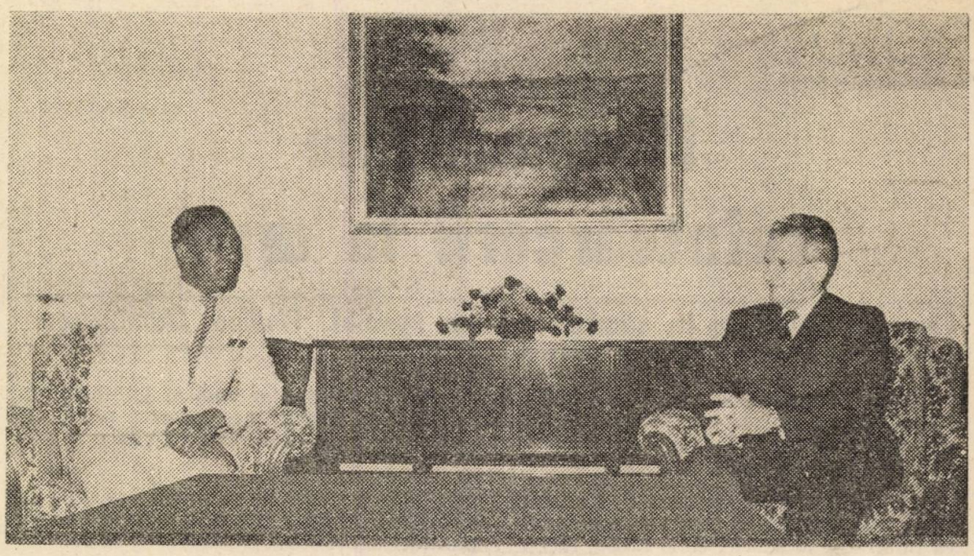

INTERVIUL NOSTRU

„Mulțumiri sincere pentru sprijinul și solidaritatea partidului și poporului român"

Edgar Tekere

secretar general al Uniunii Naționale Africane Zimbabwe – ZANU

La invitația C.C. al P.C.R. a făcut o vizită de prietenie, în România, Edgar Tekere, secretar general al ZANU – Uniunea Națională Africană Zimbabwe. În timpul prezenței sale la București, secretarul general al ZANU a fost primit de tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU.

De asemenea, el a avut convorbiri la C.C. al P.C.R. și a vizitat obiective social-economice din Capitală și din țară. Înainte de a părăsi România, oaspetele a avut amabilitatea să acorde un interviu revistei noastre.

– Vă aflați din nou în România, prilej cu care ați fost primit de președintele Nicolae Ceaușescu. Am dori să cunoaștem opinia dv. despre evoluția relațiilor dintre P.C.R. și ZANU, dintre popoarele român și zimbabwe.

– A devenit un fapt binecunoscut că Uniunea Națională Africană Zimbabwe și militanții săi au stabilit și dezvoltat relații de prietenie și solidaritate cu Partidul Comunist Român și cu poporul român. De aceea, acordăm atenția necesară informării prietenilor români despre evoluția situației din țara noastră și din Africa australă, despre stadiul luptei noastre de eliberare, despre victoriile ce le-am obținut, ca și despre problemele cu care ne confruntăm într-un moment sau altul. Totodată, date fiind problemele ivite pe parcurs, socotim oportun schimbul de păreri cu Partidul Comunist Român – care a condus cu succes lupta pentru eliberare socială și națională a poporului român –, prilej cu care căpătăm o nouă experiență, ne inspirăm, încercăm să găsim soluții adecvate, specifice condițiilor în care se desfășoară lupta noastră. Facem acest lucru cunoscînd și respectînd concepția clară a P.C.R. despre independență și suveranitate națională și modul în care trebuie acționat pentru apărarea și consolidarea lor. Ca popor care luptă pentru dobîndirea independenței, noi credem că, prin întîlnirile periodice cu poporul român și conducătorul său stimat, tovarășul președinte Nicolae Ceaușescu, dobîndim o viziune mai clară a înfăptuirilor ce trebuie realizate, a operei pe care o dorim întreprinsă pentru îndeplinirea țelurilor propuse.

Am avut onoarea de a fi primit de tovarășul președinte Nicolae Ceaușescu, căruia i-am transmis un mesaj referitor la probleme de interes comun din partea președintelui ZANU, tovarășul Robert Mugabe, care a vizitat, în două rînduri, România și s-a întîlnit cu secretarul general al P.C.R. Cu acest prilej, am dorit să-l informez pe tovarășul președinte Nicolae Ceaușescu despre situația generală din Africa australă și am evocat metodele și căile ce le avem în vedere pentru rezolvarea problemelor ; m-am referit la forțele prezente în zonă și dificultățile ce apar în activitatea noastră.

- **„Cunosc și respect concepția clară a României despre independență și suveranitate"**
- **„Lupta noastră armată continuă"**

Am relevat succesele noastre recente, cît și faptul că acestea se datorează și încrederii pe care ne-o dă faptul că bunele noastre relații au intrat în al nouălea an de existență. Este o încredere care va duce la și mai mari succese pe cîmpul de luptă. Am transmis tovarășului președinte Nicolae Ceaușescu, partidului și poporului român mulțumiri sincere pentru sprijinul și solidaritatea față de noi, pentru ajutorul concret, politic, diplomatic, material și moral acordat ZANU și poporului nostru. Sîntem foarte mulțumiți de atmosfera vizitei, de urările adresate ca poporul zimbabwe să-și realizeze cît mai repede năzuința sa de libertate și independență.

– Ați evocat frecvent lupta dv. de eliberare și situația din Zimbabwe. Care sînt caracteristicile esențiale ?

– Mai întîi, trebuie reamintit că lupta noastră armată continuă. Apoi, trebuie precizat că, anul trecut, au existat manevre vizînd anihilarea luptei noastre și crearea unei stări de confuzie privind condițiile proclamării independenței reale și depline a țării. Dar militanții zimbabwe și poporul nu s-au lăsat antrenați în aceste manevre pe care le-au denunțat ; ei au continuat să lupte și să strîngă rîndurile pentru realizarea țelului nostru : eliberarea și independența. Astfel, anul trecut am reușit ca lupta armată să cuprindă tineri și virstnici. Urmărim ca, în zonele eliberate, să creăm forme prin care să apărăm aceste cuceriri și să consolidăm succesele.

– În ultimul timp, regimul de la Salisbury a declanșat mai multe acțiuni agresive împotriva statelor africane independente vecine.

– Într-adevăr. După părerea ZANU, intenția dușmanilor noștri nu constă numai în a înfrînge lupta noastră de eliberare, ci și în aceea de a da înapoi procesul revoluționar din Mozambic, Angola și Tanzania. Întreprinzînd aceste atacuri agresive, de amploare, dușmanul vrea să demoralizeze activitatea popoarelor din aceste țări, ca și din Zambia. Asemenea acțiuni vizează bazele noastre dar, de cele mai deseori, se îndreaptă împotriva populației civile, a oamenilor pașnici și a obiectivelor economico-sociale din țările africane independente vecine. Lansînd aceste atacuri agresive, dușmanul știe că lupta noastră nu este numai o luptă pentru cauza poporului zimbabwe, ci și pentru cea a tuturor popoarelor oprimate din Africa australă ; lovind-o, el speră să lovească în aspirațiile acestor popoare.

Nu este mai puțin adevărat că atari atacuri agresive sînt facilitate, adesea, de comportarea statelor occidentale, a căror atitudine confuză și complice este justificată de dorința lor de a-și conserva interesele în țara noastră și în Namibia sau Africa de Sud, țări care dispun de importante resurse, dar ale căror popoare sînt oprimate, supuse discriminării și exploatării.

– Regimul de la Salisbury se află în preajma așa-ziselor „alegeri". Cum vede ZANU actuala situație din țară ?

– Atitudinea noastră față de aceste „alegeri" e clară și nu suportă comentarii de prisos : ele nu sînt viabile. De altfel, nu se poate crede că regimul minoritar rasist Smith, care a proclamat, unilateral, o independență unilaterală în 1965, s-a schimbat între timp, cu toate că, prin „reglementarea internă" și prin prezența unor oameni de culoare în cabinet, s-ar fi părut că s-a schimbat esența guvernului de la Salisbury. Nu, acesta rămîne tot ilegal, minoritar, rasist și brutal, așa cum a fost întotdeauna ! În fond, ce „alegeri" generale se pot organiza, cînd noi controlăm o importantă parte a teritoriului, iar dușmanul se află numai în orașe, existînd și o zonă în dispută ? Cît de corecte ar fi acestea, cînd este știut că regimul este în stare de război ?

Interviu realizat de Dumitru Constantin

ROMA

Perspectivele reîntoarcerii la urne

Corespondență de la trimisul nostru special, Rodica Dumitrescu

Trei premieri desemnați (Andreotti, La Malfa, Andreotti), o lună și jumătate de tratative ce nu au dus la nici un rezultat. Criza de guvern s-a apropiat rapid de punctul din care nu mai există întoarcere. Dacă nu de jure, de facto Italia a intrat în campanie electorală.

Criza politică preocupă Italia. Italianul mediu, obișnuit, de o viață, să facă politică în stradă, la servici ca și acasă, recepteaza — uneori cu simțul umorului, alteori cu asprime și declarații ce nu admit contrazicere — această instabilitate a guvernelor și legislaturilor țării.

O atmosferă tipic italiană, care transpare și în ultima peliculă a lui Fellini, „Prova d'orchestra". Filmul a declanșat nu puține polemici într-un moment cînd Italia este zguduită de terorism și se află în căutarea unui cadru politic viabil. Fellini, în stilul său propriu, împinge adevărul pînă dincolo de limitele suportabilului, aluzia nu mai este aluzie, ci avertisment, umorul devine dramatism, indiferența — atitudine, violența — „ordine". Totul, într-o cavalcadă a verbului și gestului, a mimicii și tipurilor felliniene. O orchestră banală, în care fiecare instrument este un individ (sau invers) și în care fiecare își are locul său, pentru ca, la un moment dat, totul să se transforme în protest, din protest în violență și ură, în crimă. Un vacarm uman în care toți și-au pierdut identitatea, gîndurile, vorbele. Nu mai există decît dezlănțuirea sălbatică a răului. Și brusc, în acest infern, o forță externă — un uriaș balon-bombă — sparge zidurile sălii, ce se prăbușesc peste instrumente și oameni. Uimirea este totală. Liniștea devine sinistră. Dirijorul, în sfîrșit repus în drepturi de o autoritate fără nume, reușește să reia repetiția. Calm mai întîi, fără a ridica tonul, apoi tot mai tare, țipînd și răcnind la instrumentele-oameni ce se supun fără să crîcnească acestei voci cu inflexiuni metalice, deloc muzicale...

Este, în această imagine a absurdului, o puternică angoasă pe care mulți — și nu numai cronicarii de film — o resimt ca foarte reală. Ea trece dincolo de scenariul crizei.

NUMĂRĂTOARE INVERSĂ. La ora cînd scriu aceste rînduri, Giulio Andreotti își continua febril consultările cu cei ce vor urma să fie noii parteneri de guvern ai democrației creștine : republicanii și social-democraticii, sperînd încă să aibă, în parlament, sprijinul socialiștilor. O dorință confirmată de ultima reuniune (17 martie) a Direcțiunii democrat-creștine, interpretată, însă, de observatori ca o tentativă de aruncare a balonului în terenul socialist, pentru a demonstra electoratului că nu democrația creștină poartă responsabilitatea alegerilor anticipate. Or, se știe că P.S.I. a declarat, nu o dată, că, deși este dispus să facă tot posibilul pentru evitarea unui scrutin înainte de termen, nu este de acord să se abțină sau să sprijine în parlament un guvern de centru, provocînd (prin acest sprijin) formarea unei majorități din care partidul comunist să nu mai facă parte.

Odată lista noului guvern încheiată, Giulio Andreotti se va prezenta în parlament pentru votul de încredere. Cum nici comuniștii și nici socialiștii nu își vor da acordul, premierul desemnat — al cărui guvern, în asemenea condiții, nu va putea trece dincolo de porțile parlamentului — se va prezenta la Palatul Quirinale pentru a-l informa pe președintele Sandro Pertini de insuccesul misiunii sale. Luînd act de aceasta, președintele Republicii va dizolva cele două Camere și va anunța alegerile anticipate. Guvernul tripartit (D.C. — P.S.D.I. — P.R.I.) va deveni un „cabinet electoral", avînd sarcina să îndeplinească sarcinile ministeriale curente. Scenariul acesta, binecunoscut italienilor (au trăit în 34 de ani, 36 de crize de guvern) este deja pus la punct pînă în cele mai mici detalii. Numărătoarea inversă a început. Nu se știe precis cît va dura. Singura necunoscută — și, de fapt, cartea care se joacă acum — este *data* acestor alegeri : înainte sau simultan cu scrutinul pentru parlamentul vest-european ? Decizia n-a fost încă luată și nu va fi decît după ce, oficial, guvernul tripartit al lui Giulio Andreotti va fi pus în minoritate în parlament.

Patru opinii

La sediile principalelor partide politice, atmosfera este febrilă. Un du-te-vino permanent pe coridoare, în birouri telefoanele sună fără întrerupere, secretarele sînt depășite de aceste „appuntamenti" (întîlniri) politice. Momentul pare să nu fie propice pentru interviuri și convorbiri cu ziariștii. Și totuși, cînd, la telefon, le solicit o întîlnire, Giancarlo Pajetta, Bettino Craxi, Pietro Longo și Marcello Gilmozzi acceptă fără ezitare să mă primească. În discuții, o temă — nici nu poate fi altfel într-un asemenea moment — este mereu și mereu abordată : criza. Cum s-a ajuns aici, de ce a izbucnit criza politică, ce vor aduce alegerile ? Sînt întrebări cărora, în cele ce urmează, le răspund, de pe poziții proprii de partid, aceste patru personalități ale vieții politice italiene.

„O criză a politicii de unitate națională"

Giancarlo Pajetta

membru al Direcțiunii și Secretariatului C.C. al P.C. Italian

Criza politică a apărut după doi ani de graduală colaborare între toate forțele democratice — și aceasta, pe de o parte, datorită creșterii și întăririi forțelor stîngii, în special a partidului comunist, la alegerile de la 20 iunie 1976, și, pe de altă parte, datorită situației de criză și a problemelor cu care era confruntată țara. Procesul a fost lung : mai întîi, a existat așa-numitul „guvern al abținerilor", apoi s-a elaborat un program comun și, în sfîrșit, votul unei majorități care, totuși, nu se exprima într-un guvern de unitate, pe care noi îl considerăm necesar pentru producerea unei cotituri semnificative în viața țării. Noi, comuniștii, am constatat însă că, la vremea aceea, acest lucru nu era posibil ; criticile noastre față de compoziția acestui guvern au fost, în parte, aminate, deoarece, în dimineața creării noii majorități, s-a produs răpirea lui Aldo Moro, care ne-a determinat să acceptăm guvernul monocolor democrat-creștin și să-l ajutăm să funcționeze. Apoi, am colaborat cu această majoritate și cu acest guvern, dîndu-ne propria contribuție la soluționarea problemelor de interes general. Într-un moment anume, în timp ce se releva necesitatea unui pas înainte, a unei incisivități comune în fața agravării situației — un rol prioritar îl ocupa terorismul —, noi am avut dovada că democrația creștină nu numai că încerca să oprească un proces pe cale de maturizare, ci chiar a făcut pași înapoi : sabota măsurile decise în program. În acest moment, noi am decis fie să participăm, în continuare, la această majoritate, dar, cu condiția de a avea semne reale ale politicii de înnoire. Altfel — să nu mai participăm. Pentru noi, unul din semne era formarea unui guvern de unitate națională, în care să intre și comuniștii. Aceasta nu pentru că ar fi fost esențială prezența noastră în guvern, ci pentru că aceasta ar fi demonstrat că, în sfîrșit, se înțelege să se dea un răspuns nou problemelor majore. Ne-am lovit de o politică obstrucționistă din partea democrației creștine, prin care se dorea aruncarea responsabilității propriilor indecizii asupra P.C.I. A apărut o adevărată dilemă : pe de o parte, comuniștilor nu li se permitea să intre în guvern și, pe de alta, nu se dorea intrarea lor în opoziție. Desigur, ceea ce s-a întîmplat demonstrează existența unei grave crize a politicii de unitate națională.

„O perspectivă confuză"

Bettino Craxi

secretarul general al Partidului Socialist Italian

- Această criză s-a declanșat „al buio" (în beznă). Și aici este eroarea. Cînd spun „al buio", înțeleg că nu i-au fost prevăzute — atunci cînd a fost declanșată — consecințele. Apoi, e o criză ce a fost deschisă pentru a se găsi un echilibru mai satisfăcător, care să ducă la dezvoltarea politicii de unitate națională, un echilibru între majoritatea parlamentară compusă din cinci partide și guvernul format numai din democrat-creștini. O criză născută pentru a corecta și înnoi s-a transformat într-un adevărat dezastru politic pentru că, dintr-o lovitură, este lichidată majoritatea de unitate națională, perspectivele de a o putea relua, ca și legislatura.

Noi, socialiștii, am fost și sîntem de aceeași părere cu mișcarea sindicală : într-o declarație a Federației Sindicale Unitare se subliniază că recurgerea la alegerile generale anticipate este contrară inte-

INVOLUȚII ȘI CLARIFICĂRI. Care va fi formula de guvernare ce va fi adoptată după alegeri ? La această oră, orice răspuns nu poate fi decît hazardat. Experiența de pînă acum a scos la iveală avantajele și dezavantajele diverselor formule de guvernare. Oricare ar fi fost ele, au pornit de la realitatea societății italiene, în care nu există un partid al majorității absolute, ci numai al majorității relative, aflat, deci, în imposibilitatea de a decide singur asupra problemelor țării. Acest partid a fost întotdeauna democrația creștină, gata să-și aleagă ca parteneri de guvern oricare din așa-numitele „partide ale arcului constituțional" (cele care au participat, în 1946, la elaborarea Constituției republicane), cu excepția comuniștilor. Numai că electoratul italian n-a mai ținut cont, în ultimii ani mai ales, de prejudecățile anticomuniste ale democrației creștine, votînd masiv, la 20 iunie 1976, pentru partidul comunist (diferența între D.C. și P.C.I. fiind de numai patru procente). Primul lider democrat-creștin care a intuit că fără aportul direct și constructiv al comuniștilor Italia nu poate fi guvernată a fost Aldo Moro, președintele Consiliului Național al democrației creștine. Înțelesese — și, cu autoritatea de care se bucura în cadrul propriului partid, l-a orientat pe această cale — că societatea italiană a intrat într-o epocă a mutațiilor, în care democrația creștină trebuia — precum contele lui Lampedusa din „Ghepardul" — „să schimbe pentru a păstra". De aici ideea, pe care n-a mai apucat s-o vadă realizată, a unei „majorități de solidaritate democratică", susceptibilă să dea soluții urgente într-o situație de urgență.

„Însăși uciderea lui Aldo Moro — constată «Rinascita» — apare tot mai mult, acum, după ce a trecut un an, ca un nelinistitor avertisment. Dar — se întreabă în continuare săptămînalul comunist — cum a fost primit acest avertisment de democrația creștină și de celelalte forțe politice ale acelei majorități care s-a format chiar în acea zi nefastă, în acel, acum îndepărtat, 16 martie ?"

Demonstrație la Milano : „muncitorii spun NU violenței și terorismului"

Acceptînd sprijinul parlamentar comunist, democrația creștină n-a renunțat, însă, la „prejudecățile" sale discriminatorii, reducînd acest sprijin la ideea unui simplu experiment tactic, efemer, pe care-l dorea depășit pentru a reveni la vechiul echilibru și la tradiționalul slogan al „rolurilor distincte". O involuție, așadar, în rîndurile acestui partid, care s-a declarat, de altfel, „executorul testamentar" al moștenirii politice lăsate de Aldo Moro. Involuția s-a transferat automat asupra acțiunilor guvernului democrat-creștin care, deși sprijinit de o majoritate de „solidaritate democratică", n-a știut (sau n-a vrut) să meargă în profunzime pentru a da țării schimbările înnoitoare de care avea nevoie.

Este motivul ce i-a determinat pe comuniști să ceară o clarificare de fond asupra ideii înseși de „solidaritate națională" în care partidului comunist i se rezerva rolul de a fi „nici în guvern, nici în opoziție".

■

Confruntată cu o gravă criză economică și socială, Italia trăiește, mai ales, sub umbra fenomenului nou, efect al acestei instabilități — terorismul, apărut în 1969, și ramificat apoi, pe parcursul unui întreg deceniu, într-o lungă și sîngeroasă „strategie a tensiunii".

Rădăcinile fenomenului terorist se află în însăși criza italiană. În sistemul occidental, Italia este poate țara în care procesele democratice unitare de înnoire sînt cele mai avansate. Motiv suficient pentru a explica această carte a violenței pe care o joacă forțele ce se opun acestei tendințe.

Într-o asemenea atmosferă vor fi pregătite alegerile.

Rămîne de văzut dacă, în actuala campanie electorală, partidele fostei majorități vor adopta un ton mai aspru sau mai puțin aspru, fapt de care depinde — unii observatori sînt de această părere — viitoarea ecuație parlamentară. În general, cel puțin pînă la ora actuală, nu se așteaptă, de la aceste alegeri, rezultate decisive.

---

reselor oamenilor muncii. Pe această bază, ne-am situat și am propus diverse soluții. Dar nici una nu a fost acceptată. Ultima noastră propunere a fost formarea unei majorități parlamentare, partidul comunist inclusiv, și a unui guvern format din democrația creștină, partidul socialist, social-democratic, republican și independenți de stînga, aleși pe listele P.C.I. Dacă se ține seama de faptul că democrația creștină a declarat, de la început, că nu va face, în nici un caz, un guvern cu colaborarea directă a comuniștilor, propunerea noastră era, consider eu, onorabilă. Compromisul nu a fost însă acceptat, devenind astfel imposibil de realizat.

După părerea mea, alegerile anticipate sînt o absurditate. Adevărul e că perspectiva este deosebit de confuză. Dacă, după alegeri, lucrurile vor rămîne la fel, putem spune că alegerile au fost inutile.

În ce privește centrul-stînga, pe care îl respingem ca formulă, aceasta e deja o experiență pe care am încheiat-o. Timpurile s-au schimbat și noi sperăm că țara va avea forța de a impune o soluție de guvern mai echilibrată, mai reprezentativă, pentru care continuăm să solicităm colaborarea întregii stîngi.

„O criză fără sens..."

Marcello Gilmozzi

membru al Consiliului Național al Democrației Creștine, director al ziarului „Il Popolo"

Criza politică a izbucnit brusc, neașteptat, în lunile octombrie-noiembrie. Dacă ar trebui să fac de pe acum un pronostic, părerea mea este că, la viitoarele alegeri anticipate, modificările în raportul de forțe vor fi minore. Ne vom regăsi adică în aceeași situație în care ne aflăm acum, cu mici, foarte mici deplasări. De aceea, ori socialiștii se vor decide și vor face un guvern cu democrat-creștinii (de altfel, ar fi putut-o face foarte bine și azi, fiindcă, aritmetic, acest lucru e posibil), ori se merge din nou spre acest „governone", această fostă majoritate care, însă, s-a dovedit a fi prea politizată pentru a putea face să funcționeze bine un guvern care, după părerea mea, are nevoie de opoziție. În Italia, chiar dacă unii zic „da" și alții „nu", lucrurile, vedeți bine, tot merg mai departe. La urma urmei, e imposibil, într-o țară ca a noastră, ca toți să spună „da".

Campania electorală ? Va avea — nu e nici un dubiu — un ton ridicat, polemic, bătălia va fi dură. De altfel, și ultima campanie electorală a fost extrem de polemică și, totuși, s-a putut crea, apoi, o majoritate de solidaritate democratică. În fond, această criză nu are sens...

„Sperăm într-o reluare a dialogului"

Pietro Longo

secretarul general al Partidului Socialist Democratic Italian

Criza e legată de o înrăutățire a situației politice, o înrăutățire progresivă în ultimele luni. Majoritatea de solidaritate națională a început, încă din toamna trecută, să treacă prin anume dificultăți, datorate, în parte, unor rațiuni cu caracter politic general, pe de alta — dificultăților crescînde de a înfrunta eficient problemele cele mai grave : terorismul și șomajul. Primele simptome ale crizei le-am avut în octombrie-noiembrie, cînd Italia a aderat la sistemul monetar vest-european (S.M.E.). Atunci, partidul comunist s-a votat împotriva deciziei favorabile aderării asumate de guvern, partidul socialist s-a abținut, în timp ce guvernul democrat-creștin avea să fie susținut numai de noi, social-democrații, ca și de republicani. De-a lungul timpului, în ciuda propunerilor noastre pentru regăsirea cadrului majoritar, s-au accentuat polemicile politice și ideologice. Dificultățile existente pe plan internațional au influențat negativ și cadrul intern italian.

Criza politică de solidaritate națională s-a datorat, după părerea mea, unor mutații intervenite în raporturile politice dintre cele două mari partide italiene — democrația creștină și partidul comunist. Pe vremea cînd Aldo Moro se mai afla încă în viață, politica democrației creștine se îndrepta, în mod evident, spre un larg consens, spre o largă convergență democratică. După dispariția lui Moro, pozițiile din cadrul democrației creștine au început să fie mai puțin unitare.

În decurs de șapte ani, ne aflăm la cea de-a treia dizolvare anticipată a parlamentului. Bipolarismul vieții politice italiene a dus de fapt, după părerea noastră, la această imposibilitate de guvernare a țării. Sperăm ca — chiar dacă această campanie electorală va fi aspră, dură, contrastantă — dialogul să poată fi reluat după alegeri între toate formațiunile politice democratice și ca solidaritatea națională să poată renaște din cenușa acestui război electoral. Nu va fi nici simplu, nici ușor. A prevedea azi cum va putea fi mîine reînnodat dialogul mi se pare prematur.

R. D.

TEHERAN

Intensă activitate pentru normalizarea vieții social-economice

Corespondență de la Nicolae Chilie

Actualitatea politică iraniană este dominată, în aceste zile, de pregătirile intense care se fac pentru marea consultare electorală de la 30 martie — referendumul popular, în cadrul căruia toți cetățenii țării, în vîrstă de peste 16 ani, sînt chemați la urne pentru a se pronunța în problema instaurării unei noi forme de organizare statală : republica islamică. Etapa finală a pregătirilor pentru alegeri coincide cu sărbătorirea noului an iranian, care începe la 21 martie, și va fi marcat, timp de cîteva zile, de impresionante festivități și sărbători populare la scara întregii țări.

Perioada care a mai rămas pînă la referendum este folosită intens de autorități, de principalele formațiuni politice și organizații de masă pentru exprimarea — în cadrul unor mitinguri, demonstrații sau prin intermediul presei, radioului și televiziunii — a opțiunilor lor politice atît în privința formei de guvernămînt, cît și în legătură cu căile și modalitățile de asigurare a continuității procesului de transformări democratice în Iran. Dispunînd de ample posibilități pentru prezentarea concepției lor în problemele majore cu care este confruntată țara, reprezentanți ai clerului șiit desfășoară o largă și intensă campanie pentru proclamarea republicii islamice în Iran la 30 martie, subliniind că această formă de guvernămînt ar răspunde cel mai bine tradițiilor și nevoilor actuale și de perspectivă ale societății iraniene. La rîndul lor, o serie de formațiuni politice — în primul rînd Frontul Național Democratic —, continuă să manifeste unele rezerve față de ideea proclamării republicii islamice, insistînd asupra necesității ca referendumul de la 30 martie să rezolve doar problema abolirii monarhiei, urmînd ca, în continuare, să aibă loc o mare dezbatere națională și, ulterior, o nouă consultare electorală asupra formei de guvernămînt ce va fi instaurată în Iran. Alte partide politice — între care Frontul Național, condus de actualul ministru de externe, Karim Sandjabi — s-au exprimat în favoarea republicii islamice.

Observatorii de la Teheran remarcă faptul că, dincolo de variatele convingeri politice, manifestările, luările de poziție și declarațiile formațiunilor politice, precum și ale oamenilor muncii, funcționarilor, femeilor, elevilor, studenților au evidențiat preocuparea majoră a populației ca referendumul de la 30 martie să conducă la instaurarea unei asemenea forme de guvernămînt care să permită continuarea procesului de normalizare a vieții politice, economice și sociale în Iran, crearea unor instituții statale și guvernamentale democratice, asigurarea unor drepturi și libertăți largi pentru întregul popor, realizarea unor reforme și adoptarea unor măsuri în favoarea maselor largi muncitoare, promovarea unei politici externe care să fie bazată pe independență și suveranitate națională, pe dreptul poporului iranian de a fi stăpîn pe bogățiile sale, pe o largă cooperare cu toate națiunile lumii.

Atît aiatolahul Khomeini, cît și alți conducători politici și religioși ai Iranului subliniază, în aceste zile, necesitatea unității de acțiune a poporului iranian, a tuturor forțelor naționale. „Noi — spunea aiatolahul Khomeini — trebuie să continuăm mișcarea revoluționară pînă la instalarea și consolidarea republicii islamice. Nu trebuie să ne pierdem entuziasmul de care am dat dovadă pînă în prezent ; poporul iranian trebuie să păstreze vii acele elemente care au stat la baza succesului revoluției — unitatea de acțiune și încrederea în destinele sale. În acest mod, el va putea depăși orice fel de greutăți".

Concomitent cu pregătirea pentru referendum, autoritățile din Iran continuă să acorde o importanță prioritară soluționării problemelor economice și sociale ale țării, normalizării vieții interne în toate compartimentele sale. Continuă procesul de reorganizare a ministerelor și celorlalte instituții guvernamentale, se fac eforturi pentru crearea unei armate naționale și a unor noi forțe de ordine regulate, se reiau, treptat, activitățile în industrie și agricultură, se manifestă o preocupare deosebită pentru asigurarea aprovizionării populației cu produsele necesare, în special cu alimente, se desfășoară negocieri cu diferite guverne și companii străine pentru reluarea cooperării și normalizării importurilor și exporturilor iraniene, îndeosebi în domeniul petrolier.

Alături de aceste preocupări pe planul reintrării pe făgașul normal al vieții interne, noile autorități iraniene acordă o deosebită atenție — după ieșirea țării din blocul militar CENTO — definirii și punerii în aplicare a unei politici externe întemeiate pe o concepție nouă, care, după cum s-a precizat oficial, va subscrie la principiile independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne, colaborării largi cu toate statele, pe baza respectului și avantajului reciproc. Guvernul provizoriu de la Teheran a făcut, totodată, cunoscut că Iranul va promova, în perioada următoare, o politică de nealiniere și va cere, oficial, aderarea la grupul țărilor nealiniate.

Preocuparea noilor autorități iraniene de a desfășura o politică de largă cooperare cu toate statele și-a găsit, între altele, în această săptămînă, o expresie și cu prilejul vizitei efectuate în Iran de o delegație a cultului musulman din România, care a avut convorbiri cu aiatolahul Komeini, cu liderul religios Kashani și cu alte oficialități ale țării gazdă. Cu prilejul acestor convorbiri, reprezentanții iranieni și-au exprimat dorința de a dezvolta bunele raporturi de cooperare româno-iraniene.

Discursul de instalare al noului șef al statului a surprins prin notele sale de exprimare foarte directă. Luis Herrera Campins, avocat în vîrstă de 53 de ani, a anunțat că va iniția în Venezuela o perioadă de austeritate, atît în domeniul public, cît și particular, pentru faptul că preia conducerea „unei țări ipotecate". Pentru realizarea obiectivelor guvernamentale, noul președinte s-a angajat să promoveze acțiunea și colaborarea cu cele mai diferite sectoare naționale, care vor fi consultate și cu care se va menține un permanent dialog. Va fi calea de reducere a dezechilibrelor economice interne și de creștere a puterii de cumpărare a claselor mijlocii și sărace. Luis Herrera Campins a făcut, în acest sens, apel la tradiționala simplitate a venezueleanului, cerînd presei și celorlalte mijloace de comunicare în masă să contribuie activ la renașterea valorilor naționale. Iată unele dintre argumente : „Sîntem liberi în ceea ce privește politica, dar nu și în ceea ce privește economia, cultura, tehnologia. Este timpul să muncim, pentru că nu putem continua să fim cunoscuți numai pentru petrol și pentru cantitățile mari de whisky pe care le consumăm". Noul președinte s-a referit, de fapt, printr-o aluzie directă, deși metaforică, la două dintre caracteristicile vieții economico-sociale venezuelene : rata consumului, considerată a fi mult prea ridicată față de posibilități, și puternica influență nord-americană (în domeniul investițiilor, în cultură, mod de viață etc.).

Care sînt, deci, principalele probleme imediate cu care se va vedea confruntat noul guvern ? Pe plan economic — poate domeniul cel mai urgent — se remarcă o situație specifică. Ca resursă națională de bază, petrolul are o importanță covîrșitoare asupra economiei venezuelene. Naționalizat în 1976, țițeiul a adus țării venituri în cantități aproape greu de administrat. Conștient de valoarea acestei mari bogății, guvernul precedent, al președintelui Carlos Andres Perez, a adoptat, în primul rînd, o politică de conservare (fixînd un plafon zilnic de micșorare a extracțiilor), apoi o politică activă de explorare, în vederea creșterii rezervelor deja verificate. Astfel, de la 3 366 000 de barili zilnic, cîți se extrăgeau în 1973, s-a trecut, în ultimii doi ani, la 2 200 000 barili (din care zece la sută pentru consumul intern), rezervele crescînd de la 11 la 22 de ani (timpul cît este garantată extracția). Valorificarea acestor resurse tinde azi către trepte superioare, în interesul dezvoltării industriei naționale.

Problemele sociale adiacente evidențiază inechitățile grave din sfera distri-

VENEZUELA

Un mandat prezidențial cîștigat de opoziție

Alegerile prezidențiale de la 1 decembrie anul trecut au adus cu ele surpriza unei victorii a opoziției : învinge Luis Herrera Campins — din partea COPEI, social-creștin — noul președinte care și-a preluat mandatul la 12 martie. Este al cincilea președinte constituțional al Venezuelei, de la răsturnarea dictaturii lui Perez Jimenez, în 1958.

buirii avuției naționale. Față de un număr redus de particulari foarte înstăriți, există în Venezuela o mare masă de dezmoșteniți, decalajele fiind pronunțate. O treime din populația capitalei venezuelene trăiește în așa-numitele „ranchitos", periferii foarte vizibile pentru vizitator, pentru că ele acoperă colinele la poalele cărora se află modernul oraș Caracas.

Beneficiind de cel mai înalt nivel al veniturilor din întreaga sa istorie — datorate petrolului —, statul riscă, totuși, să înregistreze, în 1979, un exercițiu economic deficitar. Nivelul cheltuielilor administrației publice a crescut pînă într-atît, încît cele zece miliarde de dolari rezultați, anual, din exportul petrolului nu reușesc să acopere programul de investiții. Pentru a reduce deficitul fiscal, afirmă economiștii, noul guvern ar putea micșora volumul investițiilor efectuate în ultimii doi ani de administrația precedentă.

Pe plan politic, guvernul Campins se va strădui să găsească, între altele, o soluționare definitivă diferendului limitrof cu Columbia ; va fi discutată și aderarea la Pactul amazonian care s-a realizat fără aprobarea partidului COPEI, aflat atunci în opoziție ; în sfîrșit, se va încerca definirea unei mai riguroase politici petroliere, dată fiind participarea Venezuelei la O.P.E.C. (este membru fondator), unde joacă un rol de conciliator între adepții creșterii și cei ai înghețării prețului țițeiului.

Unele dificultăți de guvernare vor proveni din faptul că actualul președinte, Luis Herrera Campins, nu beneficiază de un sprijin omogen în cadrul propriului partid și că puterea executivă se va exercita în absența majorității parlamentare. Acțiunea Democratică, partidul președintelui Perez, deși se resimte în urma înfrîngerii electorale din decembrie trecut, deține încă avantajul în parlament. Cifrele sînt, totuși, echilibrate : A.D. are 23 de senatori și 88 de deputați în timp ce COPEI — 22 de senatori și 84 de deputați. Crește, în acest cadru, importanța Mișcării pentru socialism (MAS), a treia forță politică venezueleană : 2 senatori și 14 deputați, ceea ce conferă partidului un rol decisiv în aprobarea sau respingerea proiectelor avansate în parlament.

În ceea ce privește politica externă, noul guvern se angajează să sprijine respectarea dreptului internațional în relațiile dintre state. America Latină va fi piatra unghiulară a acestei politici, o deosebită atenție acordîndu-se cooperării regionale și, în special, Grupului andin. În politica internațională, a declarat noul președinte, America Latină trebuie să meargă alături de Asia și Africa. Un capitol mai nou îl constituie promovarea unei politici active de apropiere și colaborare cu statele învecinate din Marea Caraibilor. Bunele relații cu Statele Unite, cărora Venezuela le furnizează o parte substanțială din necesarul de petrol, vor avea la bază egalitatea și respectul reciproc.

În perioada precedentului mandat prezidențial, Venezuela s-a afirmat, mai ales pe continentul latino-american, ca unul din cei mai activi promotori ai ideii noii ordini economice internaționale. Cu fiecare prilej, președintele Carlos Andres Perez sau ministrul său de externe, Simon Alberto Consalvi, au subliniat imperativul schimbărilor ce se impun în relațiile dintre țările producătoare de materii prime și cele industrializate. De pildă, de fiecare dată cînd s-a întîlnit cu președintele Jimmy Carter, cu reprezentanți ai unor guverne vest-europene sau cu ocazia diferitelor dezbateri internaționale, între care dialogul Nord-Sud, președintele Perez a relevat inechitățile din relațiile economice mondiale. Sînt linii directoare ce-și vor vedea asigurate continuitatea.

Noul președinte, Luis Herrera Campins, reprezentînd partidul COPEI

În planul politicii latino-americane, atît fostul, cît și actualul președinte apreciază în termeni pozitivi cooperarea regională și subregională. La Caracas se află sediul Sistemului economic latino-american (SELA). Venezuela participă, de asemenea, la activitățile Grupului andin.

Condusă în ultimele două decenii de guverne civile — alese —, avînd, în general, o orientare politică democratică, racordată la necesitățile și interesele naționale, Venezuela s-a pronunțat, de asemenea, în favoarea consolidării proceselor înnoitoare de pe continent. A sprijinit, de pildă, efectiv realizarea noilor tratate americano-panameze asupra Canalului Panama ; s-a pronunțat în favoarea respectării deciziei populare în alegerile din Republica Dominicană ; a acordat azil politic grupului de sandiniști din Nicaragua care au ocupat, în august trecut, parlamentul, marcînd declanșarea insurecției populare din această țară.

Noul președinte preia, deci, de la antecesorul său o politică de participare activă a Venezuelei pe plan continental și internațional. Baza au constituit-o structurile democratice ale vieții politice interne venezuelene, viitorul urmînd a aduce, firește, elemente noi. În același timp, imprimarea unui anumit stil propriu al conducerii, urmărirea unei viziuni guvernamentale globale, cu toate notele sale specifice, precum și modalitățile exercitării actuale a puterii de către o opoziție revenită la guvern vor contura, pe măsura înaintării în timp a mandatului prezidențial recent inaugurat, profilul său distinct în seria liderilor și a cabinetelor venezuelene ce și-au asumat prerogativele supreme de-a lungul ultimelor două decenii.

Numeroși șefi de state, premieri, personalități politice au participat, la Caracas, la instalarea în funcție a noului președinte, Luis Herrera Campins. Confirmînd bunele relații reciproce, România s-a aflat prezentă la acest important eveniment național venezuelean. Din partea țării noastre, a participat Gheorghe Rădulescu, vice-prim-ministru al guvernului, reprezentant personal al președintelui Republicii Socialiste România. Cu acest prilej, la primirea sa de către Luis Herrera Campins, a fost transmis, din partea președintelui Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, un mesaj special de prietenie, împreună cu urări de succese cît mai mari în înalta misiune.

La rîndul său, președintele Luis Herrera Campins a rugat să se transmită președintelui Nicolae Ceaușescu mulțumiri pentru mesaj, însoțite de cele mai bune urări de sănătate și fericire personală, de prosperitate și pace pentru poporul român. Evocînd cu multă plăcere vizitele președintelui României în Venezuela, precum și vizita sa în țara noastră, în calitate de parlamentar, șeful statului venezuelean și-a exprimat convingerea că relațiile româno-venezuelene vor cunoaște o dezvoltare continuă, în folosul ambelor popoare, precum și dorința de a efectua o vizită în România.

Aceste întrevederi se înscriu în cadrul mai larg al colaborării și prieteniei româno-venezuelene. Ne leagă efortul comun pentru progres și pace, aspirațiile de edificare a unei lumi mai bune, în care relațiile dintre state să se bazeze pe principiile respectării independenței și autodeterminării popoarelor, a dreptului deplin asupra resurselor naturale, asupra propriului destin politic. Acest curs pozitiv și ascendent al relațiilor este stimulat de existența afinităților de limbă și de cultură, a originii comune, tot atîtea premise ale lărgirii și aprofundării procesului de cunoaștere și apropiere dintre cele două popoare.

Desigur, un moment de cea mai mare însemnătate în evoluția conlucrării reciproc avantajoase româno-venezuelene l-a constituit vizita efectuată în septembrie 1973, în Venezuela, de către președintele Nicolae Ceaușescu. Documentele semnate cu acel prilej au așezat pe temelii trainice raporturile reciproce, deschizînd ample perspective schimburilor comerciale, colaborării tehnico-științifice și culturale. De asemenea, întîlnirea la nivel înalt româno-venezueleană, de la Caracas, din 1975, a dat un nou impuls cursului ascendent al colaborării dintre România și Venezuela.

Anca Voican

PARIS

Între Palais Bourbon și urna de vot...

O săptămînă bogată în evenimente politice : de la deliberarea agitată pe care a cunoscut-o Adunarea Națională la alegerile cantonale (7 106 candidați pentru 1 847 mandate).

Liniștea de la Palais Bourbon s-a destrămat mai devreme decît prevedea calendarul parlamentar. 315 deputați (din 491) au solicitat o sesiune extraordinară. Acest demers, în care gaullîștii s-au aflat împreună cu opoziția de stînga, a fost justificat prin deteriorarea situației economice. Uzine care își concediază muncitorii, un șomaj în neliniștitoare creștere, inflație greu de stăpînit — realitățile dobîndesc o notă de dramatism ce infirmă asigurările liniștitoare furnizate de autorități, atingîndu-se un punct în care gaullîștii au socotit necesar să marcheze distanța față de partenerii lor din „majoritate". O inițiativă cu substrat electoral sau un act de clarificare politică ? Gestul lui Jacques Chirac a suscitat multe comentarii controversate și chiar amicii săi politici nu l-au menajat. Precaritatea pozițiilor adoptate de gruparea gaullistă „Adunarea pentru Republică" (R.P.R.) a ieșit în evidență la Palais Bourbon : atitudinea critică față de guvern n-a depășit o limită atent precizată, iar la momentul oportun, a realizat o simbolică refacere a „unității" celor două grupări din coaliția aflată la putere. Un joc politic pe care stînga n-a pierdut ocazia să-l denunțe.

În general, dezbaterea de la Palais Bourbon a pus în evidență :

a) *seriozitatea momentului economic.* „Situația este mai gravă decît oricînd" — afirma un deputat gaullist citat de „Newsweek". Primul ministru vorbea despre o conjunctură economică mediocră, inflație cronică și lipsa competitivității unor sectoare economice. Raymond Barre afirma că „neliniștea legitimă nu trebuie să contribuie la neglijarea elementelor de speranță". Cei ce critică guvernul atrag atenția, însă, că, în cele 31 de luni care au trecut de la instalarea sa la Matignon, premierul n-a izbutit să reducă decalajul dintre realitățile îngrijorătoare și remarcile sale optimiste. Chiar „Le Figaro", gazetă binevoitoare față de politica oficială, semnala că, în 1978, Franța a atins cel mai înalt nivel de creștere a șomajului în C.E.E. (20,4 la sută), situație pe care o califică — cu reținere — drept „inconfortabilă".

b) *manevrele politice din „majoritate"* („ambiguitatea jocului politic" — nota „France Presse"). Firește, nici un moment guvernul nu s-a simțit în pericol, deoarece gaullîștii făcuseră cunoscută voința lor de a nu vota o moțiune de cenzură. Ceea ce, totuși, n-a exclus o anumită doză de iritare pe care au trădat-o discursurile. Reprezentanții „Uniunii pentru democrație franceză" (giscardienii) au blocat pe susținătorii lui Chirac în momentul definirii ordinii de zi, permițînd opoziției să deschidă bătălia. Gaullîștii s-au resemnat. „Cearta" n-a împiedicat, totuși, cele două grupări să se pună de acord asupra propunerii privind o comisie de anchetă asupra informării publice, după ce, cu cîteva ore mai devreme, se contura o posibilă înțelegere între gaullîști și socialiști.

c) *diviziunea opoziției s-a menținut,* cele două mari partide ale stîngii prezentînd moțiuni separate de cenzură. Ele s-au regăsit în aceeași critică vehementă la adresa politicii guvernului.

Sesiunea de la Palais Bourbon s-a desfășurat într-o atmosferă agitată, cu părăsiri în masă ale hemiciclului, cu riposte zgomotoase și tribune sensibile la dosarul în dezbatere. Nervozitatea a degenerat în dueluri verbale, în reproșuri violente. Chirac a devenit ținta unor critici pe care a preferat să nu le mai asculte în incintă. Bilanțul dezbaterii nu trebuie judecat, totuși, după rezultatele ei ce pot părea minore. În fapt, esențială este avertizarea țării asupra dimensiunilor crizei economice. Stînga a obținut deliberarea publică pe care a dorit-o. Restabilirea unității „majorității" reprezintă doar un episod, fără o influență decisivă, deoarece dezacordurile în jurul cărora se face mult zgomot au o frontieră pe care nu o depășesc.

În acest climat, 18 000 000 de francezi au fost chemați la urne pentru a alege 1 847 consilieri generali. Despre alegerile cantonale se afirmă, de obicei, că reprezintă „o problemă locală" și că semnificațiile politice ar fi reduse. Chiar dacă acest martie cu griji economice și furtuni politice n-a fost prielnic campaniei electorale pentru votul din cele două duminici de sfîrșit de lună, la urne s-a înregistrat un aflux puțin obișnuit. Absențele de la vot care, în 1973, atinseseră 46,6 la sută n-au mai fost, la 18 martie, decît de 34,5 la sută. Observatorii trec această prezență masivă în contul mobilizării pe care au efectuat-o partidele și care a „politizat" consultarea. 16 905 271 francezi s-au aflat la centrele de votare, dovedind un interes remarcabil pentru o alegere care, în multe cazuri, fusese condamnată la anonimat.

Rezultatele indică o nouă deplasare către stînga a corpului electoral. 55,30 la sută din cei ce au trecut pe la urne s-au pronunțat în favoarea candidaților opoziției. Partidele „majorității" s-au dovedit minoritare : ele au recoltat doar 44 la sută din sufragii. Primele două partide ale Franței, potrivit testului de duminică, sînt socialiștii (26,96 la sută din voturi) și comuniștii (22,46 la sută). Giscardienii s-au plasat pe locul trei cu 21,14 la sută, iar gaullîștii cu 12,34 la sută încheie „careul" principalelor grupări. 10 la sută din voturi au revenit candidaților sprijiniți în comun de formațiile „majorității". S-a afirmat, în repetate rînduri, că votul local este eliberat, într-o măsură mai mare, de presiunile și constrîngerile la care este supus alegătorul înaintea unui scrutin cu miză națională. Poate de aceea acest vot local traduce mai exact sentimentele francezilor, reacțiile lor în fața realităților. Categoric, efectele sînt mai restrînse, pentru că atribuțiile consilierilor generali sînt reduse. Rămîne, însă, semnificația politică a opțiunii. La 18 martie s-a confirmat că, în spiritul populației, stînga este majoritară.

Duminică se consumă al doilea tur de scrutin. Comuniștii și socialiștii vor opta pentru candidatul de stînga cel mai bine plasat. Guvernamentalii vor proceda, în același mod, la stabilirea candidaturilor finale. În cele mai multe locuri se vor înfrunta, probabil, doi candidați : unul al stîngii, altul emanînd din coaliția aflată la putere.

Fără a anticipa concluziile finale, preferința pentru stînga manifestată la urne nu poate lăsa indiferentă „majoritatea". Scrutinul cantonal are o valoare locală pentru că aleșii se ocupă mai ales de bugete departamentale, dar testul are o semnificație națională pe care nimeni nu o poate nega...

Eugeniu Obreja

Finlanda. La alegerile din 18—19 martie (în imagine, președintele Urho Kekkonen la un centru de votare) aproape toate previziunile anterioare s-au confirmat. Participarea a fost masivă, atît din partea alegătorilor, cît și a candidaților. Pentru cele 200 mandate ale Parlamentului au candidat 1370 membri a 12 partide. Cu mici excepții, situația a rămas aceeași dinaintea scrutinului — repartizarea mandatelor este astfel încît e imposibilă formarea unui guvern majoritar monocolor. S-a remarcat, însă, o ușoară ascensiune a conservatorilor, previzibilă de altfel. Consultările pentru viitorul guvern vor începe săptămîna viitoare, noul Parlament urmînd a-și deschide lucrările la 4 aprilie

REPORTAJ PE GLOB

Sonde românești în Sahara algeriană

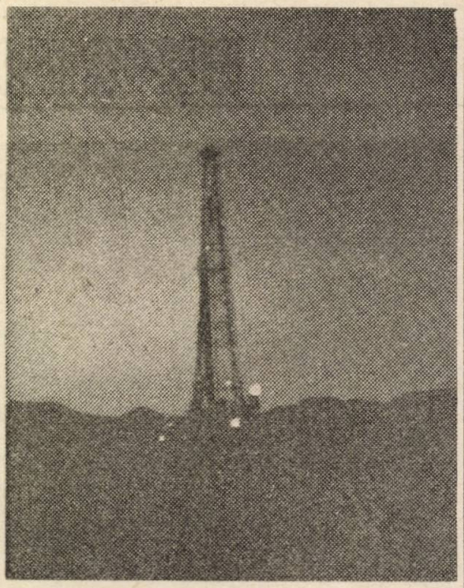

În împărăția nisipului din Sahara algeriană se pot distinge siluetele a circa 35 de instalații românești

Mircea S. Ionescu

Se împlinesc 12 ani de cînd undeva în Sahara marilor erguri, printre dunele de nisip, la punctul de reper denumit Keskessa, un colectiv de petroliști români și algerieni, oameni curajoși și plini de abnegație, monta o primă instalație românească de foraj „3DH–250", construită la întreprinderea „1 Mai" din Ploiești. Cercetările tinerei societăți naționale algeriene „Sonatrach", creată imediat după eliberarea țării și trecerea în proprietatea statului a bogățiilor naturale, pentru a se îngriji de activitatea petrolieră a țării, au descoperit aici, în împărăția nisipurilor, existența unor rezerve de hidrocarburi. În căutarea „aurului negru" de la Keskessa, „3DH–250" a săpat zi și noapte, sfidind parcă aridităţea din jur. Și, la scurt timp, presa algeriană anunța că la Keskessa a fost străpuns primul filon de țiței, deschizînd perspectiva valorificării, în interesul țării, a imenselor bogății naturale din această zonă. „3DH–250" trecuse, astfel, cu succes examenul condițiilor dificile din deșert, dovedind din plin calitățile sale remarcabile. Într-o scrisoare de mulțumire, „Sonatrach" dădea o înaltă apreciere instalației românești de foraj și competenței petroliștilor care au săpat cu ea.

— A fost destul de greu la început..., își amintea ing. Nicolae Badea, în prezent șeful lucrărilor de asistență tehnică din Algeria. Repede însă, la Keskessa, activitatea de explorare și exploatare a țițeiului s-a intensificat. S-au constituit imense platforme pentru amplasarea agregatelor de extracție. Viața a început să se organizeze. Locul vechilor corturi ori barăci în care au locuit primii petroliști a fost luat de locuințe moderne, cu apă curentă, climatizare. Și, încet-încet, Keskessa s-a transformat într-o adevărată așezare muncitorească, a cărei dezvoltare continuă este indisolubil legată de prima instalație de foraj românească montată în Sahara algeriană.

Acum, după 12 ani, străbătînd Sahara algeriană, care, în anii independenței a înscris țara printre marile producătoare de țiței din lume, în pădurea de sonde instalate aici, în împărăția nisipului, poți distinge de la depărtare siluetele a circa 35 de instalații românești de foraj — „F–320–3DH", „F–100", „3DH–250", „T–50" — adevărate „uzine pe roți", realizate de întreprinderile de specialitate din Ploiești și Tîrgoviște. Ele reprezintă aproximativ 30 la sută din parcul național algerian de astfel de utilaje, la care se mai adaugă și alte agregate petroliere importate de Algeria din țara noastră, îndeosebi sape și prăjini grele de foraj.

...Hassi Messaoud — Hassi R'Mel sînt denumite, pe drept, „capitalele" hidrocarburilor algeriene. Hassi Messaoud, unde se află cel mai mare zăcămînt de țiței al țării, urmează să dea, singur, peste 40 milioane tone de petrol anual, iar la Hassi R'Mel, în românește „Puțurile de nisip", specialiștii algerieni au identificat, doar într-o primă etapă, rezerve de gaze naturale evaluate la circa 3 000 de miliarde de metri cubi, Algeria înscrindu-se astfel printre primele țări din lume deținătoare de asemenea bogății. Tot ceea ce a remarcat tehnica contemporană mai avansat a fost concentrat în întreprinderile create aici — de la unități de prospectare, de exploatare și prelucrare, pînă la cele de transport și comercializare. În acest imens patrulater, de-a lungul a sute de kilometri, unde cîndva doar pietrele și vîntul erau stăpînele peisajului, forează astăzi 16 instalații românești. Un drum obositor te conduce, după circa 300 de kilometri parcurși la sud de Hassi Messaoud, într-un nou cîmp petrolifer — Rhourde Nouss, unde, sub supravegherea atentă a unor petroliști români, între care am reținut numele inginerului Stoian Frangulea, maistrului Iacob Vata, sondorului Constantin Covrig și electricianului Zaharia Rebedia, au fost instalate, pe crestele unor hamade (stînci pietroase), cele mai multe instalații românești de foraj.

Grupuri de petroliști români întîlnești și la El-Borma, un alt cîmp petrolifer situat la 380 km sud-est de Hassi Messaoud, nu departe de granița cu Tunisia. În ciuda condițiilor climaterice dificile, ing. Ion Budișteanu, sondorul Ion Greblea, mecanicul Oprea Savu și ceilalți petroliști români de la El-Borma își îndeplinesc cu conștiinciozitate sarcinile ce

Rafinăria de la Hassi Messaoud

Ouargla — Ghardaia este un alt întins perimetru al hidrocarburilor algeriene din Sud

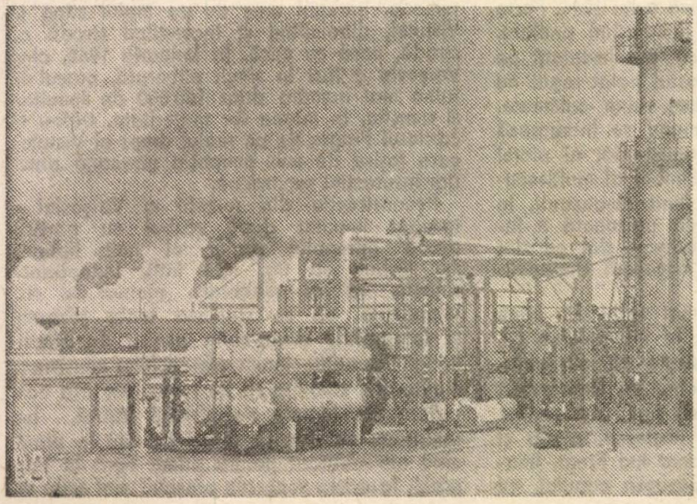

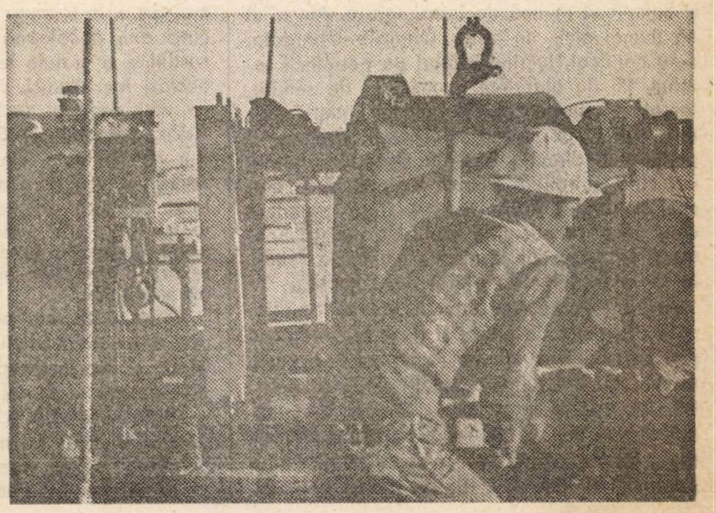

le revin, experiența lor bucurîndu-se de stima și aprecierea beneficiarilor. Despre sîrguința petroliștilor români care acordă asistență tehnică în bazinul petrolier Hassi Messaoud – Hassi R'Mel ne vorbesc cadre de conducere ale „Sonatrach", cum ar fi Hacem Mefti, vicepreședinte, Ami Said, directorul lucrărilor de foraj, sau Mohammed Khelif, directorul serviciilor de explorări, care nu o dată au adus elogii tradiției românești în industria petrolieră, competitivității utilajelor de foraj fabricate în țara noastră, solicitînd, totodată, prelungirea contractelor de cooperare româno-algeriene.

Dar cooperarea româno-algeriană în industria petrolieră nu se limitează numai la asistență tehnică și cercetări.

...Ouargla – Ghardaia este un alt întins perimetru al hidrocarburilor algeriene din sud, care începe de la porțile Saharei, de acolo de unde verdele-închis al cîmpiilor roditoare din nord este înlocuit treptat cu cenușiul unor munți pietroși, iar apoi cu galben-auriul nisipului saharian strălucind uneori ca zăpada. Acolo, „Sonatrach" a încheiat, nu de mult, un alt contract cu întreprinderea românească „Rompetrol" pentru efectuarea în cîmpurile petroliefere din această zonă întinsă prin văi secetoase a unor lucrări de foraj la mari adîncimi, pe o perioadă de cinci ani, cu zece instalații de foraj românești „F–320–3DH", precum și cu specialiști din țara noastră. Lucrările de la Ouargla – Ghardaia, de anvergura unui trust de foraj din țara noastră, așa cum preciza reprezentantul întreprinderii „Rompetrol" din Algeria, ing. Didi Călin, se desfășoară cu succes. S-au săpat deja, în scurt timp, patru sonde care au fost redate producției, prima dintre acestea, care a prezentat o serie de dificultăți tehnice provocate de duritatea stîncii în care s-a săpat, fiind cea de la Gouella, nu departe de panglica de asfalt a Transsaharianului, forată într-un timp record de brigada petroliștilor români condusă de ing. Alexandru Popescu, venit în Sahara tocmai de la schela de foraj din Tg. Ocna, și maistrul Ion Popescu, de la schela de foraj din Craiova.

Activitatea petroliștilor români în zona Ouargla–Ghardaia va cunoaște ample dimensiuni, aici urmînd să sosească, în final, nu mai puțin de 700 de petroliști din țara noastră. Într-adevăr, spunea șeful districtului Sud al „Sonatrach"-ului, Mohammed Brahimi, după o experiență de 12 ani, putem afirma că instalațiile românești de foraj sînt dintre cele mai bune. Iar dacă este să vorbim de competența și activitatea petroliștilor români, de modul de conlucrare cu petroliștii noștri, nu ne rămîne decît să îi felicităm.

Românii și algerienii îndeplinesc o largă și complexă muncă de întrajutorare. Am aflat că numai aici, în zona Ouargla–Ghardaia, s-au calificat, lucrînd alături de petroliștii români, 25 de algerieni în meseria de sondor, iar alți 20, în cea de mecanic la sonde. Pe de altă parte, în cadrul cooperării româno-algeriene în direcția formării de cadre pentru industria petrolieră trebuie amintit că în prezent se află în țara noastră tineri algerieni care urmează cursurile școlii de maiștri pentru diferite meserii cerute de munca la sonde, la Grupul școlar de petrol din Cîmpina.

Așadar, succesele tinerei industrii naționale algeriene de petrol și gaze încorporează și o parte din experiența României în această ramură cu îndelungată tradiție în țara noastră, iar aportul petroliștilor români la punerea în valoare a imenselor bogății naturale ale Algeriei constituie o nouă mărturie a prieteniei dintre cele două țări și popoare.

REPORTAJ PE GLOB

Centrul modern al Varșoviei, în zona bulevardului Marszalkowska

VARȘOVIA

Crăciun Ionescu

Peisajul edilitar al Varșoviei de azi – monumental prin respectul față de arhitectura tradițională a vechiului oraș istoric, sobru în stilul modern, funcțional, al noilor cartiere de locuințe ce fac să sporească, an de an, perimetrul construit al capitalei poloneze – se înfățișează vizitatorului străin ca un tot bine închegat, împletit organic, unitar.

De fapt, Varșovia este un oraș nou, aproape în întregimea sa. Înseși vechile clădiri cu aspect medieval din Rynek Starego Miasta sau de pe Nowy Swiat sînt în realitate niște copii exacte ale celor care au încetat să mai existe cu trei decenii și jumătate în urmă. În piața Zamkowy, a vechiului palat regal, se înalță o coloană de marmură avînd în vîrf statuia regelui Sigismund al III-lea Vasa, care în 1596 a transferat capitala statului polonez de la Cracovia la Varșovia. Monumentul, ridicat în 1644 și considerat de-a lungul timpurilor una din celebrele embleme ale Varșoviei, a fost distrus exact cu trei veacuri mai tîrziu, în toamna tragică a lui 1944. Peste cinci ani, o coloană de dimensiuni similare, susținînd o statuie identică, era instalată pe același loc. Atunci, din fostul palat regal nu se mai vedeau decît niște ruine calcinate. Astăzi coloana lui Sigismund se integrează din nou în complexul monumental al pieței Zamkowy, vechiul castel, simbol al multiseculare capitale poloneze, fiind reconstruit, în ultimii ani, prin contribuția personală a întregii populații, care a adunat zlot cu zlot pentru a completa suma necesară cheltuielilor solicitate.

Aproape fiecare oraș mai vechi din lume are o legendă privitoare la întemeierea sa. Legenda Varșoviei povestește că din valurile Vistulei – fluviul polonez ce traversează capitala – a ieșit o sirenă pentru a anunța pescarilor din Mazurla nașterea, gloria și bogăția orașului care tocmai lua ființă. Imaginea sirenei înălțînd, deasupra capului, cu mîna dreaptă, o sabie și purtînd pe brațul stîng un scut rotund, cu inscripția „Warszawa", a rămas peste veacuri emblemă a capitalei poloneze. Tot conform legendei, fondatorii se numeau Wars și Sawa, de unde și numele polonez Warszawa. Vreme de șapte secole, locuitorii săi au îmbogățit succesiv orașul cu clădiri monumentale, aria sa lărgindu-se continuu.

În preajma primului război mondial, capitala poloneză număra 1 300 000 de locuitori. În dimineața lui 1 septembrie 1939, odată cu dezlănțuirea atacului perfid al reichului hitlerist împotriva Poloniei, Luftwaffe își arunca bombele aducătoare de moarte asupra cartierelor civile Kolo și Rakowice, acțiuni sălbatice continuate zile de-a rîndul. Au urmat, apoi, anii îngrozitori ai ocupației și distrugerii Varșoviei. Peste 800 000 de varșovieni și-au pierdut viața în acele vremuri de restriște. Iar în cursul și după insurecția din toamna anului 1944, hitleriștii au distrus, sistematic, întregul oraș de pe malul stîng al Vistulei, dinamitînd și incendiind stradă cu stradă, casă cu casă. În ianuarie 1945, cînd Varșovia a fost în sfîrșit eliberată, orașul în ruine mai număra doar 160 000 de locuitori și aceștia, în marea lor majoritate, trăiau în cartierul Praga, de pe malul drept al Vistulei, care ieșise de sub ocupația germană anterior insurecției varșoviene.

Reconstrucția din temelii a Varșoviei a început imediat după război cu participarea întregului popor al noii Polonii. Au trebuit să fie, mai întîi, îndepărtate ruinele, să se elaboreze planuri de sistematizare, să se studieze toate picturile și fotografiile disponibile pentru depistarea imaginilor arhitectonice ale vechilor construcții medievale, stabilite să fie restaurate așa cum arătau ele înainte de pîrjolul fascist. Îmi amintesc, cu vreo douăzeci de ani în urmă, cînd am călătorit pentru prima oară la Varșovia, în unele zone ale orașului mai erau vi-

Statuia sirenei, de pe malul Vistulei, emblema capitalei poloneze

Piața orașului vechi, reconstruită după cel de-al doilea război mondial

zibile multe din rănile hidoase provocate de barbaria fascismului : ziduri sfîrtecate de explozii și înnegrite de jeturile aruncătoarelor de flăcări, cioturi de copaci bătrîni, retezați de schije, punctînd contururile unor străzi dispărute, mormane de moloz adunate pe întinse locuri virane acoperite altădată de blocuri și vile. Oamenii mai trăiau, pe alocuri, în barăci de lemn sau în subsolurile de sub ruine. Dar procesul reconstrucției era destul de înaintat ; vechiul centru medieval fusese restaurat cu înfățișarea sa dintotdeauna, prin anumite procedee fiindu-i redată chiar și patina vremii ; marile artere ale capitalei moderne își aliniau clădirile masive din beton și sticlă ; construcția Palatului Culturii, cea mai înaltă din întreaga Varșovie (234 metri) se încheiase ; contururile noului oraș erau nu numai trasate, ci și în mare parte realizate.

Renăscută, ca pasărea Phenix, din propria-i cenușă, capitala poloneză a continuat să se lărgească și să se înfrumusețeze. Șantierele de construcții edilitare se întîlnesc și astăzi în multe zone ale orașului, în ultimii ani fiind ridicate noi cartiere, cum ar fi „Za Zelasną Brawk" cu imobilele sale pe 16 nivele, Goclaw, Ursynow-Natolin, proiectat pentru 150 000 de locuitori în final, Sady Zoliborskie și altele. La Varșovia se construiește mult, ca de altfel în întreaga Polonie și, așa după cum îmi spuneau colegii polonezi, obligativitatea sporirii rapide a spațiului locativ rămîne o problemă importantă de rezolvat în condițiile largului proces de urbanizare necesitat de industrializare, de creșterea demografică. Se prevede ca în perioada 1970—1980, noile locuințe să atingă, pe ansamblul țării, cifra de 1 575 000 pentru circa 9 milioane de oameni. Aproape un milion, din apartamentele construite în acești zece ani în Polonia, aparțin cooperativelor de locuințe, cu tradiție și experiență de o jumătate de secol. Aceste cooperative numără astăzi două milioane de membri. Conform statutului lor, orice cetățean polonez, după un stagiu de trei ani de depuneri lunare a unei sume stabilite în raport cu veniturile, cu proporțiile și așezarea locuinței solicitate, poate deveni membru, așteptînd apoi atribuirea apartamentului, fără drept de proprietate personală sau subînchiriere. Amortizarea locuinței este eșalonată pe timp îndelungat și chiria nu poate depăși 12 la sută din salariu.

Paralel cu construcția noilor cartiere, cu extinderea pe orizontală și verticală a Varșoviei, edilii capitalei au luat în considerație și necesitatea acută de descongestionare a circulației auto, construind artere moderne, cu tunele și viaducte. Wilostrada (autostrada Vistulei), întinsă de-a lungul malului sting al fluviului, măsoară 21 de kilometri, ajungînd de la cartierul industrial Zoliborz pînă la Wilanow, unde într-un parc imens se află palatul cu același nume, fosta reședință de vară a regelui Ioan III Sobieski, mîndrie a arhitecturii poloneze medievale. Calea Lazienkowska, o altă arteră modernă, din două șosele, fiecare cu trei benzi de circulație, fără încrucișări sau stopuri, este formată în proporție de 57 la sută din tuneluri și viaducte.

În Varșovia de azi trăiesc un milion și jumătate de oameni, din totalul de 35 de milioane ai Poloniei anului 1979, iar suprafața sa depășește 450 kmp. Capitala poloneză este nu numai centru administrativ al țării : Varșovia muncitorească numără 230 000 de locuitori ce lucrează în sutele sale de întreprinderi industriale ; aici învață peste 50 000 de studenți care urmează cursurile Universității, Școlii Politehnice și ale altor 11 institute de învățămînt superior de pe cuprinsul orașului.

Varșovia industrială este reprezentată de mari întreprinderi, cum ar fi uzina de oțeluri speciale „Warszawa", fabrica de miniordinatoare „Era", „Uzina varșoviană de televizoare" și, bineînțeles, de cunoscuta uzină de autoturisme „F.S.O." din cartierul Zeran, pe ale cărei porți au ieșit în decurs de 28 de ani diverse tipuri de mașini — „Warszawa M-20", „Syrena", „Polski Fiat" în mai multe versiuni și, de curînd, ultima născută, „Polonez", cu performanțe după ultimele cerințe ale pieței mondiale.

Varșovia culturală este reprezentată de 23 de teatre, o filarmonică, un teatru de operă și unul de operetă, 28 de muzee, 181 biblioteci publice, numeroase galerii și saloane de expoziții. A existat, dintotdeauna, în capitala poloneză o intensă viață literară, artistică, amplificată în anii socialismului de accesul la cultură, la bunurile acesteia, a maselor largi, a întregii populații. Amintind despre tradiția culturii poloneze care a dat un Chopin, un Paderewski, pe Adam Mickiewicz, Boleslaw Prus, Henryk Sienkiewicz, este de subliniat continuitatea prezentă nu numai în muzică și literatură, arhitectură, pictură și sculptură, dar și în arte mai moderne, așa cum ar fi cinematografia, situată pe un loc important la scară mondială.

N-aș putea încheia aceste rînduri despre Varșovia de azi fără a vorbi de oamenii săi. De acei oameni harnici, plăcuți, prietenoși, pe care i-am întîlnit peste tot și care mi-au exprimat cu căldură cele mai bune sentimente față de poporul român, de țara noastră, legată de patria lor prin relații tradiționale, amplificate în anii de construcție a noii societăți socialiste. Mulți dintre interlocutori vizitaseră în ultimii ani România, și aprecierile sincere pe care le-am auzit confirmau, o dată mai mult, prietenia statornică a popoarelor noastre, de ieri ca și de azi, animată de țeluri și preocupări similare, de dorința lor comună de a trăi într-o lume mai bună și mai dreaptă, scutită de vicisitudinile cunoscute dintr-un trecut nu prea îndepărtat.

Hala de montaj a uzinei de autoturisme din cartierul Zeran

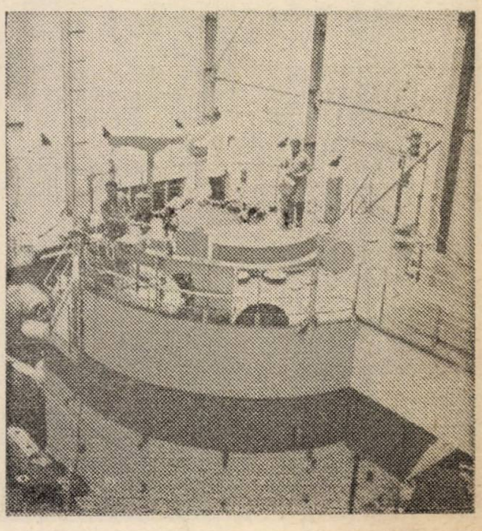

Reactorul nuclear „Ewa" al Institutului de cercetări atomice de la Swierk, din împrejurimile Varșoviei

Rafinăria de la Karachi — rod al cooperării româno-pakistaneze

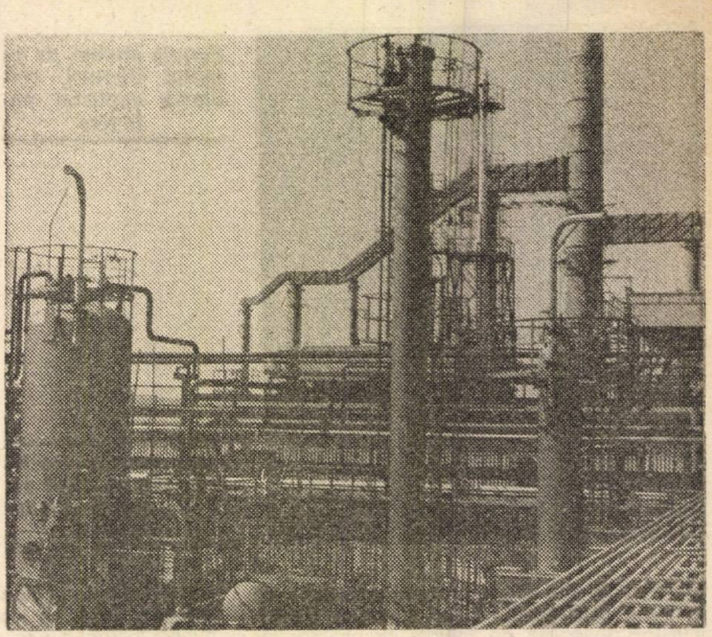

PAKISTAN

Priorităţi şi resurse

Corespondenţă de la Constantin Ţintea

Poposind pe meleagurile Văii Indului — locuri binecuvîntate cu nenumărate splendori naturale şi, în acelaşi timp, cu un important potenţial de dezvoltare, al căror specific generos şi a căror ambianţă blîndă par a fi modelat structura psihică a locuitorilor lor — întîlneşti, aici, un popor de o mare noblеţe spirituală, a cărui filozofie proprie a cumpătării, chintesenţă a unui trecut de 5000 de ani, se traduce într-o desăvîrşită ospitalitate. Contactul cu omul de pe stradă sau cu oficialităţile confirmă mereu această impresie. Iată de ce, luînd contact cu realităţile pakistaneze, te descoperi dintr-o dată implicat, simţi că eşti alături de acest popor paşnic, ce se străduieşte să scuture moştenirea colonială, să-şi croiască un drum propriu spre dezvoltare, spre prosperitate. Un drum deloc uşor, ci, dimpotrivă, presărat cu dificultăţi diverse, care impun — aşa cum preşedintele Mohammad Zia Ul-Haq — a relevat, frecvent, în ultima vreme — măsuri energice, o atmosferă de muncă şi austeritate, bizuirea, într-o măsură sporită, pe propriile forţe.

OFENSIVA NOULUI. Multiplele faţete ale Pakistanului de astăzi conţin, în ele însele, elocvente dovezi ale acestor străvechi vestigiile înapoierii economice pierzînd teren în faţa tot mai numeroaselor obiective industriale de mari dimensiuni, a realizărilor şi planurilor îndrăzneţe din alte sectoare. Ilustrează cu „brio" această ofensivă a noului rafinăria de la Karachi, rod al cooperării româno-pakistaneze, care a transformat Pakistanul într-un exportator de produse petroliere, complexul siderurgic ce se construieşte în aceeaşi zonă, care va deveni cea mai mare unitate industrială a ţării, uzina de maşini grele de la Taxila, importantele unităţi de la Kalashah sau Multan ale industriei chimice, uzina de tractoare şi camioane de la Karachi, barajele de la Tarbela şi Mangla, cele 171 de fabrici textile, sau — pe alt plan — Islamabadul, capitala ţării, care, prin concepţia sa modernă, prin edificiile sale de o mare varietate arhitectonică, subsumate ideii „unităţii în diversitate", pun într-o perspectivă îndrăzneaţă, dar pe deplin realizabilă, evoluţia ţării.

„HRANA, ENERGIA, TEHNOLOGIA". Eforturile ample de dezvoltare, desfăşurate de poporul pakistanez în actuala etapă, are drept cadru prevederile planului cincinal (iulie 1978—iunie 1983), al cincilea din istoria ţării, ale cărui obiective fundamentale sînt lichidarea slăbiciunilor structurale ale economiei naţionale şi întărirea bazei economice materiale. Planul caută să realizeze premisele unui progres în trei direcţii hotărîtoare — hrana, energia şi tehnologia. Alături de emanciparea industrială, între programele concrete figurează dezvoltarea regiunilor rurale, diminuarea problemelor aglomeraţiilor urbane, dezvoltarea zonelor înapoiate. Prioritatea priorităţilor : agricultura, care, contribuind cu 39 la sută la produsul naţional brut, furnizînd 40 la sută din veniturile externe şi utilizînd 50 la sută din forţa de muncă, este ramura preponderentă a economiei naţionale Producţia agricolă urmează a creşte în ritmul anual de 6 la sută — nu atît prin extinderea suprafeţelor cultivate cît, mai ales, prin sporirea productivităţii. O altă direcţie majoră de acţiune o constituie dezvoltarea resurselor umane şi asigurarea satisfacerii nevoilor fundamentale ale populaţiei. Pentru aceasta, au fost adoptate măsuri cuprinzătoare în domeniile sănătăţii, construcţiilor de locuinţe, transportului, asigurării locurilor de muncă. Facilităţile existente în sferele educaţiei, asistenţei medicale sînt, în bună parte, inadecvate pentru rezolvarea problemei creşterii populaţiei, Pakistanul împărtăşind, sub acest aspect, soarta ţărilor în curs de dezvoltare supuse, o perioadă îndelungată, dominaţiei colonialiste. Cheltuielile din domeniul educaţiei, la nivelul de 1,8 la sută din P.N.B., se situau în 1978, la unul din cele mai scăzute niveluri din lume. Cota populaţiei alfabetizate nu depăşea 25 la sută din total, iar mortalitatea infantilă era extrem de ridicată. Facilităţile instituţionale pentru formarea de cadre calificate răspundeau numai necesităţilor unei părţi din numărul noilor veniţi în sfera forţei de muncă.

DE LA AGRICULTURĂ LA INDUSTRIE. Planul cincinal vizează rezolvarea multora din actualele dificultăţi, deşi — se relevă — nu poate fi considerat o soluţie pentru toate problemele ţării. El constituie, în fapt, o tentativă de canalizare coerentă a resurselor naţionale pentru valorificarea potenţialului economic, în actuala etapă, şi pentru asigurarea unei vieţi mai bune pentru popor, situaţia de ansamblu urmînd a fi ameliorată, gradual, în perioada următoare. *„Ne îndreptăm spre o dezvoltare multilaterală a economiei* — ne-a declarat ministrul finanţelor şi planificării, *Ghulam Ishaq Khan. Punem accentul atît pe agricultură, cît şi pe industrie. Esenţialmente, sîntem o ţară agrară. Surplusurile din această ramură le investim în industrie şi în alte sectoare importante. Încercăm să ajungem la un stadiu de dezvoltare care să ne permită asigurarea, prin mijloace proprii, a necesarului de produse. Am realizat deja acest lucru în ceea ce priveşte industria bunurilor de larg consum. Dorim să construim o bună bază industrială, să dezvoltăm sectoarele de vîrf, siderurgia, industria grea".*

Anul premergător lansării planului s-a soldat cu rezultate remarcabile în unele domenii, constituind un bun punct de plecare pentru traducerea în viaţă a importantelor obiective actuale. Astfel — informa Oficiul central de statistică de la Islamabad —, produsul naţional brut a crescut cu 9,2 la sută, iar nivelul per capita — cu 6 la sută (faţă de un spor de 2,8 la sută şi, respectiv, un declin de 0,2 la sută în exerciţiul financiar 1976—1977).

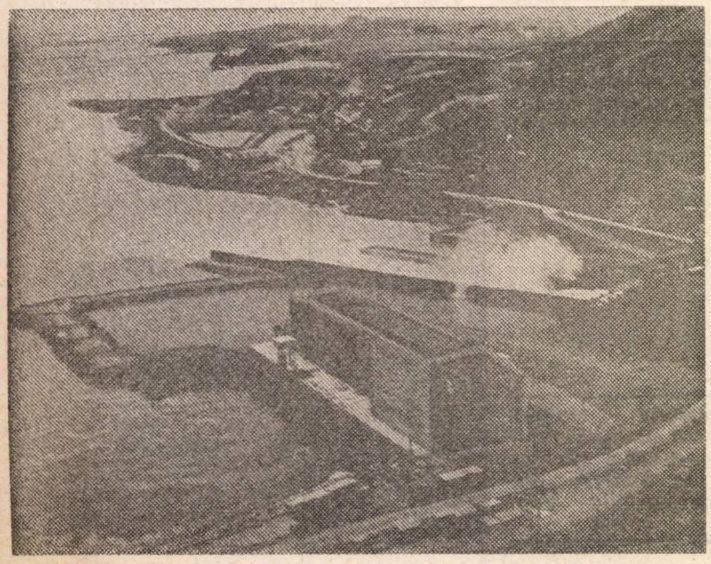

Barajul de la Tarbela — elocventă dovadă a „ofensivei noului"

Producția sectorului agricol a crescut cu 4,3 la sută, iar cea a sectorului industrial — cu 4,7 la sută. În sfîrșit, rata inflației s-a redus considerabil, în timp ce deficitele balanțelor comercială și de plăți s-au diminuat. Cu o situație dificilă a continuat, însă, să fie confruntat Pakistanul în ceea ce privește producția de grîu ; pentru satisfacerea consumului intern este necesar — după cum a informat ministrul pentru problemele alimentației și agriculturii, Khwaja Mohammad Safdar — importul unei cantități de 2,25 milioane tone. Producția de grîu va constitui în următoarea perioadă unul din domeniile de maximă însemnătate pentru guvern. Potrivit președintelui Consiliului de cercetări agricole, Amir Mohammad, vor fi necesare „eforturi uriașe" pentru menținerea unui echilibru între producția de grîu și creșterea populației, necesarul actual de 10,44 milioane tone urmînd a atinge 11,47 milioane tone în 1980 și 15,42 milioane tone în 1990, cînd populația țării se va cifra, probabil, la 112,1 milioane locuitori (comparativ cu aproximativ 74 milioane în prezent). Dar — a subliniat Amir Mohammad — Pakistanul își poate dubla recolta de grîu fără sporirea suprafeței cultivate — numai prin aplicarea metodelor agricole moderne. Eliminarea importurilor de grîu, în paralel cu sporirea exporturilor de orez (la nivelul de 1,1 milioane tone anual) și de alte produse agricole constituie, de altfel, un obiectiv concret al planului cincinal.

„O COOPERARE RECIPROC AVANTAJOASĂ". În domeniul energetic a fost elaborat un plan de acțiune care prevede atît intensificarea activității de prospectare, cît și sporirea producției cîmpurilor aflate în exploatare. În exercițiul financiar 1977—1978, în acest scop au fost alocate 49 milioane dolari, iar, în actualul an fiscal, aceste fonduri s-au dublat.

Programelor din sectoarele agricol, energetic, industrial, al educației, asistenței medicale etc. le-au fost canalizate, în anul fiscal în curs, mijloace financiare considerabile — ele totalizează 2,25 miliarde dolari. Cifra este edificatoare pentru amplul efort de dezvoltare pe care îl desfășoară în prezent Pakistanul, efort ce face posibilă — și presupune — promovarea unei intense colaborări economice internaționale. În cadrul acesteia, cooperarea româno-pakistaneză își găsește un loc privilegiat. Sînt elocvente, în acest sens, gîndurile pe care ni le-a împărtășit ministrul finanțelor și planificării, Ghulam Ishaq Khan, ce deține și calitatea de președinte al părții pakistaneze în Comisia mixtă guvernamentală de cooperare economică, științifică și tehnică româno—pakistaneză: „Cele două țări ale noastre au ajuns la o mai bună înțelegere. Am realizat împreună proiecte importante, cum ar fi rafinăria petrolieră de la Karachi. Sîntem recunoscători României pentru asistența pe care ne-a acordat-o și sperăm să extindem cooperarea de acest fel". Ministrul pakistanez a adăugat, referitor la perspectivele concrete de extindere a cooperării bilaterale : *„Aceasta depinde de bunăvoința celor două guverne, de relațiile prietenești existente între Pakistan și România. Și, pe măsură ce trece timpul, constatăm o întărire a raporturilor noastre bilaterale. Cooperarea de acest fel este reciproc avantajoasă."*

O materializare a voinței reciproce de situare pe un plan superior a raporturilor bilaterale a prilejuit-o a V-a sesiune a Comisiei mixte guvernamentale, ale cărei lucrări s-au desfășurat, nu demult, la București. Sesiunea a identificat căi și mijloace concrete de colaborare bilaterală, relevînd, în același timp, rolul tot mai important ce revine Comisiei în dezvoltarea cooperării economice, a schimburilor comerciale, în concordanță cu posibilitățile sporite ale celor două țări, cu aspirațiile lor de prosperitate și progres.

Partidele comuniste din țările vest-europene. Opțiuni de politică internațională (I)

Obiectivul securității europene

Mircea Angelescu

Partidul nostru acordă o deosebită atenție evidențierii factorilor capabili să acționeze cu consecințe directe asupra stimulării procesului de edificare a securității europene, a forțelor care se pronunță pentru o politică de independență, colaborare și pace, pentru excluderea războiului și înfruntărilor armate din viața continentului și a lumii. În rîndul acestora, la loc de frunte se află partidele comuniste din țările capitaliste ale Europei, chemate să antreneze masele largi la acțiuni convergente în favoarea așezării pe temelii noi a raporturilor dintre națiunile europene.

Exprimînd cerința ca, în perioada următoare, pînă la reuniunea de la Madrid, să se intensifice activitatea politică și acțiunile maselor largi populare, ale popoarelor europene pentru o politică de destindere, colaborare și pace, tovarășul Nicolae Ceaușescu *afirma :* „Avînd în vedere atît situația internațională complexă cît și necesitatea înfăptuirii politicii de destindere, cooperare și securitate în Europa și în întreaga lume, este necesar ca forțele politice realiste, masele largi populare să aibă un rol mai activ, să nu aștepte ca problemele să fie soluționate numai de guverne și state".

Fără a prezenta, exhaustiv și ordonat cronologic, întregul complex de elaborări teoretice și acțiuni politice ale partidelor comuniste vest-europene pe planul edificării securității și cooperării pe continentul nostru, se cuvin reliefate cîteva aspecte semnificative care să contribuie la fixarea, cu mai multă exactitate, a dispozitivului forțelor sociale și politice care, în prezent, sînt chemate să-și reînnoiască eforturile pentru a asigura continuarea procesului pozitiv început în Europa și care, în ciuda unor progrese, întîmpină opoziții, unele chiar puternice, ale unor forțe interesate în menținerea împărțirii nefirești a continentului, a unor anumite tensiuni și incertitudini în ceea ce privește viitorul relațiilor intereuropene.

În dezbaterile presei occidentale, în legătură cu problemele securității europene, se ignoră adesea aspirațiile spre pace și înțelegere ale popoarelor respective, existența unor importante forțe politice, între care partidele comuniste, care se pronunță pentru o politică internațională nouă, democratică, care nu judecă viitorul în termenii strategiei sferelor de influență și a politicii de bloc. De aceea, evidențierea poziției și contribuției specifice a partidelor comuniste vest-europene la procesul de edificare a securității europene, a ponderii lor sporite în ansamblul factorilor de progres prezintă un interes special pentru justa apreciere a raportului de forțe și dinamicii internaționale, pentru evaluarea exactă a tendințelor politice din viața contemporană.

Acțiunea politică în direcția înfăptuirii securității și cooperării în Europa constituie o componentă importantă a luptei generale duse, în ultimul deceniu, de partidele comuniste din țările capitaliste. Este un fapt, în genere recunoscut, că, într-o perioadă de început a procesului actual — perioadă în care existau numeroase reținere și rezistențe față de ideile noi ce animau viața politică a continentului — partidele comuniste s-au înscris printre forțele avansate din țările occidentale.

În toți acești ani, concepțiile partidelor comuniste privind principiile și căile pentru instaurarea unor raporturi noi între țările europene au parcurs un drum de continuă îmbogățire, pe parcursul căruia participarea acestor formațiuni la lupta politică pentru declanșarea, stimularea și susținerea procesului de edificare a securității pe continent a adus noi elemente, din care a rezultat o viziune tot mai cuprinzătoare asupra ceea ce trebuie să fie viitorul Europei.

Prin incidența profundă pe care politica internațională și, mai direct, situația din Europa au exercitat-o, întotdeauna, asupra politicii interne, prin obstacolele pe care politica blocurilor le-a opus liberei dezvoltări a diferitelor țări, preocuparea partidelor comuniste pentru o nouă politică pe continent s-a împletit tot mai strîns cu acțiunea pentru reînnoirea democratică și socialistă. În prezent, sînt larg recunoscute implicațiile pozitive profunde pe care îmbunătățirea climatului politic pe continentul european le-a avut asupra desfășurării activității partidelor comuniste și, în general, a forțelor democratice din Occident, începînd cu perioada de la sfîrșitul anilor '60 și debutul anilor '70. *„Partidele comuniste* — remarca un analist italian — *care acționează în Occident au posibilitatea să iasă din izolarea la care le constrînseseră războiul rece și anticomunismul visceral și să se sustragă acelor condiționări internaționale care, pînă atunci, au reprezentat, mai mult sau mai puțin, o frînă în calea desfășurării depline a unei politici naționale proprii și a unei noi practici de unitate și solidaritate în cadrul mișcării muncitorești internaționale".* (1)

Din această legătură intimă între obiectivul destinderii și al păcii și obiectivul progresului democratic își trag propria forță intrinsecă preocupările partidelor comuniste în planul securității europene, precum și faptul că activitatea în acest domeniu este nu numai o sarcină a diplomației, ci și o sarcină a forțelor politice și populare.

Din aceste considerente se desprind idei importante pentru înțelegerea ansamblului politicii partidelor comuniste și, înainte de toate, constatarea că acțiunea lor consacrată înfăptuirii securității europene se înscrie, în prezent, ca o *componentă esențială a strategiei revoluționare*, se desfășoară pe un teren propriu, îndeplinește în unele țări o importantă funcție politică de mobilizare a opiniei publice și influențare a deciziilor guvernamentale. Din legătura organică a sarcinilor pe plan național și a celor pe plan european și internațional decurge, deci, *„autonomia specifică"* a pozițiilor partidelor comuniste în problemele securității și depășirii blocurilor, în raport cu pozițiile statale și inițiativele diplomatice ale guvernelor.

Înscriindu-se în eforturile partidelor comuniste occidentale de a găsi, în condițiile crizei capitalismului monopolist de stat, puncte de vedere și preocupări similare, precum și forme superioare de cooperare, Conferința partidelor comuniste din Europa capitalistă, de la Bruxelles, din ianuarie 1974, a evidențiat faptul că *„există pe continentul nostru posibilități reale de realizare a unei cotituri hotărîtoare în sensul destinderii și păcii, al înfăptuirii unui sistem de securitate și de cooperare"* ; s-a exprimat interesul major și sprijinul comuniștilor față de eforturile pentru succesul Conferinței general-europene, aflată, atunci, într-o perioadă în care presiunea opiniei publice internaționale a jucat un important rol stimulativ.

Consistența pozițiilor unor partide comuniste vest-europene se datorește, în mare măsură, faptului că, încă din faze inițiale, înfăptuirea securității pe continent nu a fost concepută în termeni vagi, generali, ca o simplă exprimare a unor deziderate de pace, de îmbunătățire a climatului politic deteriorat de acumulările „războiului rece". Dimpotrivă, în formularea — diferită desigur de la partid la partid — a conceptului de securitate europeană regăsim idei fundamentale atît în ceea ce privește baza principială a relațiilor viitoare dintre statele continentului, cît și în ceea ce privește importanța esențială pe care o au măsurile pe plan militar. Astfel, Partidul Comunist Italian vorbește despre *„un sistem de securitate bazat pe recunoașterea independenței și egalității tuturor statelor, mari sau mici, pe reducerea armamentelor, pe eliminarea bazelor militare străine, pe principiul neintervenției în treburile interne ale vreunei țări, pe dreptul de a decide propriul viitor, fără amestec din afară"* [2]). După cum rezultă din documentele acestor partide, o nouă organizare a raporturilor dintre state în Europa și, în general, în lume presupune, ca o condiție primordială, impunerea și respectarea principiilor democratice, de deplină egalitate și respect reciproc, plecîndu-se de la recunoașterea rolului pe care îl au de jucat națiunile în viitorul istoric previzibil, chiar în condițiile Occidentului dezvoltat. *„Departe de a fi o idee perimată, independența națională este o mare revendicare a vremurilor noastre. Cucerirea, apărarea și consolidarea sa sînt la ordinea de zi a lumii contemporane ;... unul din fundamentele permanente ale întregii politici a partidului comunist este de a nu separa niciodată independența națională de victoria progresului social și a progresului democratic"* [3]).

Eveniment de o deosebită însemnătate în viața continentului, Conferința partidelor comuniste și muncitorești din Europa care a avut loc la Berlin în iunie 1976, a pus în evidență sarcinile mari, de înaltă răspundere, ce stau în fața partidelor comuniste și muncitorești, a clasei muncitoare și a popoarelor europene în lupta pentru întărirea colaborării și securității pe continent, pentru progres social și pace în întreaga lume. Desfășurată într-un spirit democratic, de deplină egalitate și respect reciproc, Conferința de la Berlin a pus în evidență necesitatea trecerii în mod ferm la măsuri practice de înfăptuire a securității pe continent, la acțiuni concrete și eficiente îndreptate spre dezarmare și dezangajare militară, spre promovarea unei largi și neîngrădite colaborări între state în domeniile economic, politic, tehnico-științific, cultural și în alte domenii de activitate, spre instaurarea pe continent a unui climat nou care să dea garanție fiecărei națiuni că se va putea dezvolta în mod liber, de sine stătător, la adăpost de orice agresiune sau ingerințe în treburile sale interne.

Desfășurîndu-și activitatea în țări capitaliste, partidele comuniste occidentale acordă o deosebită atenție *coexistenței pașnice între țări cu sisteme sociale și politice diferite*, considerînd-o ca o cerință primordială pentru asigurarea unui climat de pace și cooperare pe continentul nostru și în întreaga lume și, în același timp, ca un cadru internațional favorizant pentru lupta pe care o desfășoară pentru consolidarea democrației și înnoire socială. Consecința firească a acestei aprecieri este afirmarea cvasigenerală a faptului că, pentru comuniștii occidentali, existența în Europa a statelor cu structuri politice și sociale diferite nu elimină conceptul unei *realități unitare a Europei* cu tradițiile sale, cu caracteristicile sale politice, economice și culturale ; este, în fond, o replică la acele încercări de a prezenta împărțirea continentului în grupări politico-militare și economice drept expresia unui fapt definitiv consacrat, care ar trebui, potrivit acestor concepții anacronice, să se reflecte în organizarea colaborării interstatale, în ducerea tratativelor de dezarmare de la bloc la bloc.

Perioada care a trecut de la semnarea Actului final al Conferinței de la Helsinki și, îndeosebi, rezultatele modeste ale reuniunii de la Belgrad au pus partidele comuniste din țările vest-europene în situația de a aprofunda analiza etapelor parcurse, de a formula mai riguros ordinea de priorități a obiectivelor politice de dezarmare și colaborare economică, rămase încă de înfăptuit.

În proiectul de rezoluție pentru Congresul al XXIII-lea al Partidului Comunist Francez se apreciază că tendința fundamentală spre coexistență pașnică, spre destindere și colaborare nu se dezvoltă automat, de la sine, ci este legată nemijlocit de intensificarea acțiunilor în vederea realizării unor progrese pe calea diminuării încordării militare. Arătînd că Europa și lumea întreagă se află — datorită accelerării competiției armamentelor — în fața unei alegeri hotărîtoare, *Declarația de la Stockholm* a partidelor comuniste din țările nordice subliniază că *„continuarea destinderii reclamă realizarea de pași concreți pe calea dezarmării"* [4]). Exprimînd aprecieri și preocupări similare, proiectul de teze pentru Congresul al XIV-lea al Partidului Comunist Italian pune în evidență necesitatea unei *„relansări puternice a proceselor de destindere"* prin *„aplicarea tuturor punctelor și de către toate statele a Actului final de la Helsinki și căutarea unor înțelegeri capabile să oprească cursa înarmărilor și să inițieze un proces de reducere controlată și echilibrată a armamentelor"*.

Apreciind că, la Belgrad, liniile fundamentale ale procesului de destindere și cooperare, conturat la Helsinki, au fost reconfirmate, în esență, unele partide comuniste din Occident subliniază, totodată, că nu s-au făcut pași înainte, problemele au rămas deschise, ele se vor pune din nou pe scena internațională și, în fața acestei situații, nu sînt justificate manifestările de satisfacție.

Deosebit de semnificativă este reapariția, cu mai multă vigoare, a necesității afirmării voinței maselor populare, a opiniei publice în aceste momente determinante pentru accelerarea progreselor destinderii pe continentul european. „Este important ca, odată încheiată conferința de verificare de la Belgrad, pe baza învățămintelor sale, să se producă *o adîncă reflectare de fond, la nivelul maselor și al forțelor politice* — și nu numai la cel diplomatic. Și aceasta, pentru că viitorul înțelegerilor de la Helsinki (ca și, pe plan mai general, stadiul relațiilor internaționale) privește pe fiecare dintre noi, deoarece, în lumea de azi, coexistența și cooperarea sînt din ce în ce mai mult premisa oricărui progres social afectiv și condiția pentru a înfrunta, în mod adecvat, dramaticele probleme ale societății contemporane" [5]).

Subliniind faptul că Spania are, în calitate de gazdă a viitoarei reuniuni general-europene din 1980, responsabilități deosebite, Partidul Comunist din Spania apreciază că pregătirea condițiilor pentru ca, la această reuniune, să se poată adopta măsuri concrete, îndeosebi pe linia înghețării și reducerii armamentelor, cere un efort politic nu numai din partea guvernelor, al diplomaților, ci și din partea tuturor sectoarelor opiniei publice. *„Sîntem preocupați* — declara recent revistei «Lumea» liderul comunist spaniol Manuel Azcarate — *ca reuniunea de la Madrid să constituie, într-adevăr, un pas spre securitate și să nu fie doar o tribună pentru declarații, adică să fie o reuniune la care să se stabilească măsuri concrete, capabile să schimbe sensul lucrurilor* [6]).

În acest cadru, se înscriu preocupările actuale de politică externă ale partidelor comuniste occidentale, confruntate, deopotrivă, cu exigențele unei activități revoluționare tot mai complexe, cît și cu cerința afirmării mai puternice a tuturor forțelor politice chemate să dinamizeze procesul de edificare a securității, înțelegerii și cooperării pe continentul european.

---

[1] *A. Rubbi „I partiti comunisti dell' Europa occidentale"*, 1978, Teti editore — Milano.
[2] *„Les communistes italiens"*. Nr. 1, 1972.
[3] *„L'Humanité"*, 5 februarie 1976.
[4] *„Ny Dag"* — Nr. 36, 20 decembrie 1978.
[5] *S. Segre*, „Rinascita" — Nr. 11—35, 17 martie 1978.
[6] *Manuel Azcarate*, „Lumea" nr. 51, 14 decembrie 1978.

DOCUMENTAR

R.P. BANGLADESH

Proiecte economice

Cornel Negrea

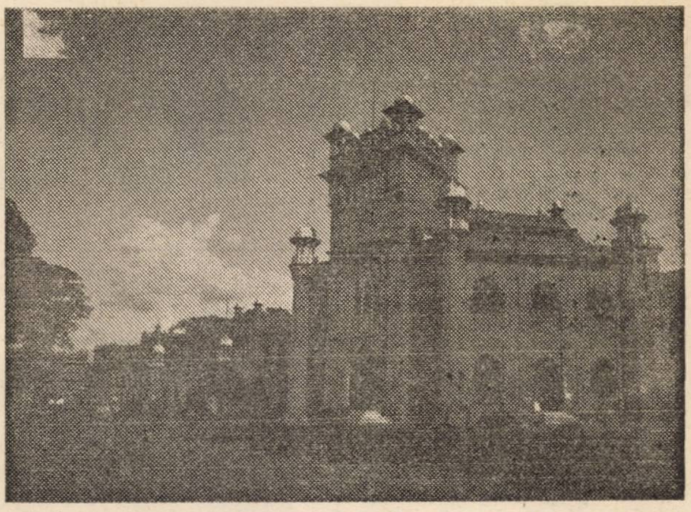

Clădirea universității din Dacca

„DEZVOLTARE ȘI INDEPENDENȚĂ". Acestei devize îi sînt subsumate marile priorități naționale, a căror expresie concretă o regăsim și în planul de doi ani (1979—1980) care definește obiectivele și strategia în dezvoltarea economică și socială. Agricultura este considerată drept ramură de bază a economiei țării. De altfel, președintele Ziaur Rahman a apreciat, recent, că „salvarea țării rezidă în dezvoltarea agriculturii". În ultimii ani, pentru dezvoltarea agriculturii au fost întreprinse o serie de măsuri care au permis creșterea suprafețelor cultivate și extinderea irigațiilor. S-a acordat, de asemenea, o atenție sporită cultivării grîului și orezului, obținîndu-se producții record.

O sarcină actuală, căreia i se acordă prioritate absolută, este dublarea producției alimentare, obiectiv care va putea fi atins prin readucerea în circuitul agricol a noi suprafețe de teren, extinderea sistemelor de irigații, utilizarea unor cantități sporite de îngrășăminte chimice, folosirea unor varietăți de culturi de înaltă productivitate și introducerea metodelor moderne de cultivare a pămîntului. Prin realizarea acestui program, se intenționează reducerea dependenței țării de importul de cereale, care, în cursul anului fiscal 1978—1979, s-a ridicat la 1,3 milioane tone, respectiv, 10 la sută din producția de cereale a țării.

Cu toate că, în etapa actuală, economia țării se bazează pe agricultură, guvernul acordă o mare importanță industrializării țării, prin diversificarea ramurilor industriei — singurele în măsură să asigure dezvoltarea economică și socială a țării într-un ritm accelerat. Au fost construite fabrici de ciment și zahăr, întreprinderi textile, iar noi exploatări miniere au intrat în producție. În prezent, se lucrează la elaborarea unui larg program pentru electrificare rurală. Eforturi sporite și alocații importante din bugetul de stat sînt destinate cercetărilor pentru descoperirea de zăcăminte de țiței și reducerea dependenței țării de importul de combustibil. Guvernul R. P. Bangladesh este confruntat, de asemenea, cu alte probleme de ordin economic și social care își așteaptă de mult soluționarea. După alegerile parlamentare, din luna februarie anul acesta, guvernul speră, însă, să dispună de condiții mult mai favorabile pentru adoptarea unor măsuri care să permită abordarea mai fermă a acestor probleme. De pildă, să se treacă la aplicarea deplină a reformei agrare, întrucît 40 la sută din țăranii bengalezi nu dispun încă de pămînt. Se acționează, de asemenea, pentru crearea de noi locuri de muncă, pentru a ține pasul cu creșterea continuă a numărului tinerilor care devin apți de muncă.

PROCESUL DEMOCRATIZĂRII. Un rol deosebit în vederea asigurării procesului democratizării vieții interne și participării tuturor forțelor politice la aplicarea în practică a programului de dezvoltare economică și socială l-au avut alegerile parlamentare din 18 februarie, care s-au soldat cu victoria Partidului Naționalist din Bangladesh, al președintelui Ziaur Rahman, care a obținut două treimi din locuri în parlamentul țării. Observatorii politici apreciază că victoria obținută de Partidul Național din Bangladesh va permite președintelui Ziaur Rahman să asigure o mai mare stabilitate politică și unirea forțelor politice ale țării în vederea mobilizării acestora pentru soluționarea problemelor care confruntă țara și, în special, a celor economice.

OBIECTIVE ALE COOPERĂRII CU ROMÂNIA. Deși aflate pe continente diferite, despărțite de mari distanțe geografice, România și Bangladesh au statornicit între ele o conlucrare pe deplin pozitivă. Un rol primordial în evoluția continuu ascendentă a relațiilor de prietenie și colaborare l-a avut dialogul la nivel înalt dintre președintele Nicolae Ceaușescu și președintele Ziaur Rahman.

Momente de referință pentru evoluția relațiilor dintre România și Bangladesh le-au reprezentat încheierea unor acorduri și înțelegeri și, în special, semnarea Declarației comune — document care dă semnificații de durată și eficiență relațiilor politice dintre cele două țări. Ele reprezintă, în același timp, o expresie a bunelor relații de prietenie și conlucrare, o mărturie a voinței de a conlucra, la dimensiuni sporite, atît pe plan bilateral, cît și pe arena internațională.

Cîteva exemple ni se par concludente. În planul concret al acțiunilor întreprinse, conform documentelor și înțelegerilor convenite, delegații de experți și specialiști români au examinat și evaluat, împreună cu specialiști din Bangladesh, posibilitățile de cooperare în domeniul extracției, prelucrării țițeiului și gazelor naturale, exploatării cărbunelui și a altor minerale. Între întreprinderile Industrialexport și Petrobangla a fost semnat un prim contract pentru livrarea de instalații de foraj, existînd posibilități ca acest contract să fie urmat de semnarea altor acorduri. De asemenea, România a furnizat echipamentele și asistența tehnică pentru construirea unei filaturi de bumbac la Barisol, obiectiv inaugurat recent de președintele Ziaur Rahman.

Conlucrarea reciproc avantajoasă între cele două țări urmează să fie extinsă prin construirea altor obiective economice în Bangladesh (de pildă, linii de înaltă tensiune, o fabrică de confecții, un complex de sticlărie, o fabrică de ciment, precum și o filatură de bumbac, o fabrică de conserve de ananas etc.), în general, obiective care se așteaptă a fi convenite cu prilejul apropiatei sesiuni a Comisiei mixte guvernamentale de cooperare economică, tehnică și științifică, care va avea loc la București.

După dialogul la nivel înalt din octombrie 1978, schimburile economice, comerciale și științifice s-au amplificat simțitor. Au fost intensificate contactele la diferite niveluri și, implicit, descoperite noi posibilități de dezvoltare și diversificare a legăturilor și cooperării bilaterale.

Pe planul relațiilor internaționale, pozițiile identice sau apropiate ale celor două țări au favorizat o bună colaborare la O.N.U., în „Grupul celor 77" și în cadrul mișcării de nealiniere.

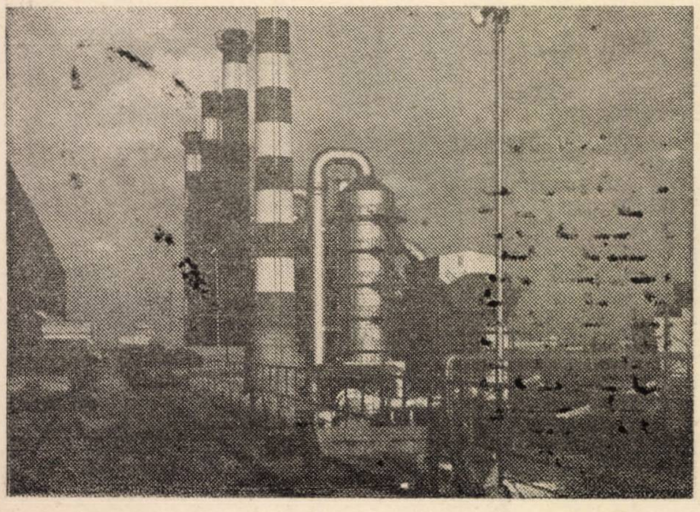

Zona industrială din orașul Chittagong

Petrol

Noi precizări privind viitoarea politică petrolieră a Mexicului: ministrul mexican al afacerilor externe, Santiago Roel, a declarat recent că țara sa „nu are nevoie și nici nu este interesată să intre în Organizația țărilor producătoare de petrol". Șeful diplomației mexicane a adăugat că Mexicul nu dorește să-și mai sporească producția petrolieră, care va fi destinată numai nevoilor pieței interne.

„Nimicul"

O nouă marfă pe piața americană: „nimicul". Nu este vorba de o glumă, ci de o afacere serioasă. Trei comercianți din statul Colorado au creat în acest scop o societate – „Nothing Corporation" (corporația nimicului) – care a și lansat pe piață o carte de credit specială, așanumita „nothing card", care practic dă dreptul la... nimic. Garantată pe viață, menită în intenția celor care au conceput-o să fie onorată oriunde, „nothing card" este confecționată dintr-un material rezistent, poartă numele titularului, semnătura sa certificată și un număr cuprins între zero și infinit... „Sîntem o întreprindere onestă", au ținut să precizeze cei trei fondatori. Pentru a cumpăra în orice magazin ceea ce doriți – sînt sfătuiți amatorii – nu trebuie decît să prezentați această carte de credit și... suficienți bani lichizi. O știre de ultimă oră: „nothing card" a început să fie vîndută cu cinci dolari bucata.

Nemulțumiri

Fostul premier belgian, Leo Tindemans, președintele Partidului Popular European (federație a partidelor democrat-creștine din țările C.E.E.), a formulat, cu prilejul unei recente reuniuni, critici severe la adresa activității Consiliului ministerial al Pieței comune. El a arătat că cei nouă miniștri din C.E.E. adoptă decizii contradictorii, decizii care, în plus, nu sînt cunoscute de opinia publică. Aceste hotărîri se referă cel mai adesea la sume imense și sînt luate fără vreun control parlamentar.

1000+1

Primele alegeri regionale ale anului în R. F. Germania, cărora li se acordă valoare de test. Cele din Rhenania-Palatinat au confirmat, la acest nivel, o reducere a audienței Uniunii Creștin-Democrate. Cu atît mai mult cu cît Rhenania-Palatinat era „fieful" liderului opoziției creștin-democrate, Helmut Kohl, fost prim-ministru al landului. U.C.D. a reușit să obțină majoritatea, dar a pierdut 3,5 la sută din voturi față de scrutinul din 1975. În imagine: *principalii candidați ai recentelor alegeri: Klaus von Dohnanyi (P.S.D.), Hans Otto Scholl (P.L.D.) și Bernhard Vogel (U.C.D.)*

Meteorologie

Activitatea omului, îndeosebi consumul tot mai mare de combustibili fosili, constituie unul din factorii principali ai evoluțiilor meteorologice anormale, se apreciază într-un studiu dat publicității la Tokio de Agenția meteorologică japoneză. În document se precizează, pe baza datelor culese între anii 1970–1977, că sporirea cantităților de bioxid de carbon în atmosferă a determinat modificări sensibile în evoluțiile meteorologice globale: temperaturi foarte scăzute și o frecvență neobișnuită a perioadelor de secetă. Studiul nipon schițează și o prognoză, formulînd două ipoteze. Prima dintre ele susține că, în viitorii 10–20 de ani, temperatura în emisfera nordică va continua să scadă, în timp ce a doua afirmă contrariul. Cu toate acestea, ambele ipoteze folosesc aceleași argumente: intensificarea consumului de combustibili fosili, creșterea cantității de bioxid de carbon în atmosferă, extinderea zonelor despădurite, asfaltarea drumurilor, construirea de edificii înalte și înmulțirea zonelor urbane.

Alfabet

Optzeci de cercetători, lingviști, misionari, preoți și pastori au lucrat timp de aproape zece ani la cea mai cuprinzătoare reformă lingvistică pe care a cunoscut-o Camerunul pînă în prezent. De aici încolo, limbile diverselor triburi camerunezе vor dispune de un alfabet unic. Acesta reia în mare parte alfabetul latin, dar adaugă o serie de simboluri, reprezentînd combinații de consoane sau de vocale. Alte sunete sînt redate prin accente. Cercuri oficiale de la Yaoundé au explicat că acest alfabet va fi util pentru alfabetizarea adulților, pentru predarea diferitelor limbi camerunezе în școli, dar mai ales pentru promovarea efectivă a patrimoniului cultural al țării.

Aur

În Spania a fost descoperit un zăcămînt aurifer estimat de experți ca fiind mai bogat decît cele din California, R.S.A. sau Australia. El este situat în Pirineii spanioli, la 40 km sud de frontiera cu Franța și la o altitudine de 1 200 m. Potrivit constatărilor specialiștilor firmei „Granitos Valle de Aran", care a obținut dreptul de exploatare pe o perioadă de 15 ani, la o tonă de granit revin 100 grame de aur. În general, în zăcămintele de acest gen cunoscute în lume, la o tonă de piatră revin numai 20 grame. Zăcămîntul spaniol are o lungime de trei kilometri și o lățime de 1,5 kilometri.

Scala

Opera „Scala" din Milano continuă să se zbată în mari dificultăți financiare – în bugetul pe 1979/1980 este prevăzut un deficit de 3,5 miliarde lire (3,8 milioane dolari). Primarul orașului Milano, Carlo Tognoli, care este și președinte al consiliului de administrație al operei, a declarat că o mare parte a pierderilor suferite de „Scala" se datorează dobînzilor pentru banii împrumutați pentru a compensa neprimirea la timp a fondurilor guvernamentale alocate operei.

Australopithecus afarensis — *este denumirea științifică a ceea ce antropologii americani consideră a fi o nouă verigă în preistoria omului. Speciile identificate datează de 3,5 milioane ani și au fost găsite în Tanzania*

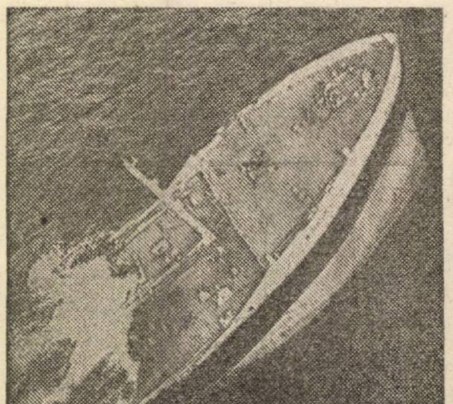

Petrolierul britanic „Kurdistan" — care transporta 29 000 tone țiței — a eșuat în largul insulelor Terra Nova, fiind practic rupt în două. Toți cei 41 de membri ai echipajului au fost salvați de gărzile de coastă canadiene. Nu s-au semnalat scurgeri din epavă, *deoarece, din cauza temperaturii scăzute, țițeiul s-a „congelat", luînd aspectul unei gelatine*

La baza militară iordaniană Al Rams : convorbiri între regele Hussein al Iordaniei și Yasser Arafat, președintele Comitetului Executiv al Organizației pentru Eliberarea Palestinei

„Părintele spiritual al Comunității economice vest-europene" — astfel a fost supranumit Jean Monnet, *care a încetat din viață zilele trecute, în vîrstă de 90 de ani. El este unul din principalii artizani ai Tratatului de la Roma, semnat la 25 martie 1957, prin care a fost instituită Piața comună. Jean Monnet este considerat, de asemenea, adevăratul inspirator al Comunității vest-europene a cărbunelui și oțelului și al Euratomului*

100

În R. F. Germania activează în prezent peste 100 de organizații și asociații neofasciste, se arată într-un document dat publicității de oficiul de presă „Inițiativa democratică". Documentul precizează că elementele neofasciste dispun de depozite secrete de arme. În ultima perioadă, orașul Mannheim (landul Baden-Württemberg) a devenit unul dintre cele mai puternice centre ale activității și provocărilor neonaziste. Aceste informații sînt însoțite de un apel la unirea tuturor forțelor democratice din R.F.G. pentru eliminarea grupurilor neonaziste.

Experiență

Statele Unite au efectuat în poligonul din deșertul Nevada o experiență nucleară subterană, a anunțat Departamentul american al energiei. Testul, purtînd numele de cod „Memory" și avînd o intensitate de pînă la 20 kilotone, a fost cel de-al patrulea anunțat în acest an.

Mesaj

Într-o depeșă a agenției de presă China Nouă se relatează că Federația sporturilor din întreaga Chină a transmis membrilor conducerii organizațiilor sportive din provincia Taiwan un mesaj prin care invită sportivii din Taiwan să participe la cea de-a patra ediție a campionatelor naționale ce se va desfășura la Beijing, între 10 și 23 septembrie. În mesaj se spune, printre altele: „Compatrioții care fac parte din cercurile sportive ale provinciei Taiwan sînt invitați să folosească acest prilej pentru a-și vizita rudele și prietenii din patrie. Îi vom întîmpina cu căldură, îi vom trata cu respect, le vom asigura intrarea și ieșirea liberă și le vom acorda toate înlesnirile necesare".

Protecție

Guvernul grec — printr-o decizie a Ministerului industriei — a luat importante măsuri pentru „protejarea monumentelor de pe Acropole și ameliorarea condițiilor de viață ale locuitorilor". În acest scop, a fost interzisă construirea instalațiilor industriale în întreaga capitală, cît și în regiunea Tavros, la șase kilometri de Atena, în drumul spre Pireu.

Artă

Buletinul de informații al ministerului francez de interne aduce noi date la un dosar ce continuă să-și sporească filele : numărul furturilor de artă a crescut anul trecut în Franța cu 18 la sută, în comparație cu 1977. Într-un singur an au fost sustrase 1 124 opere de artă. Furturile s-au comis mai ales în colecții particulare, înregistrîndu-se, în schimb, un regres în muzee și biserici. Un recent seminar internațional desfășurat în localitatea americană Wilmington a precizat că anual, în lume, sînt sustrase în medie 42 000 de opere de artă.

Stupefiante

La Bogota s-a anunțat că, în cursul acțiunilor desfășurate de autoritățile columbiene pentru combaterea traficului de stupefiante, în diferite puncte ale țării situate în preajma Atlanticului, au fost capturate, în ultimele luni, 35 de avioane înmatriculate în Columbia sau în S.U.A. Între aparatele reținute figurează și un avion de tip „DC-4", descoperit în apropierea frontierei cu Venezuela, care avea la bord trei resortisanți nord-americani și 16 columbieni și o încărcătură de 250 de saci cu marijuana ce urmau să fie transportați de traficanții de droguri în Statele Unite.

Economii

Ministrul american al energiei, James Schlesinger, a declarat că economisirea voluntară de energie este insuficientă pentru Statele Unite. În cursul unei depoziții în Comisia senatorială pentru energie, el a subliniat că consumul de petrol în S.U.A. atinge în prezent un nivel record de 21 milioane barili pe zi, în pofida apelurilor la economie lansate de președintele Carter. Administrația americană, a subliniat Schlesinger, s-ar putea vedea nevoită să recurgă la măsuri obligatorii pentru a reduce acest consum cu cinci la sută, așa cum au convenit recent țările membre ale Agenției Internaționale pentru Energie.

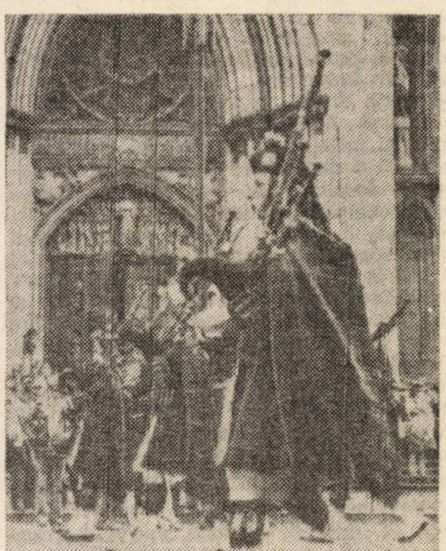

Vremea ploioasă și rece nu i-a împiedicat pe mii de newyorkezi să asiste, în Manhattan, la pitoreasca paradă a irlandezilor prilejuită de tradiționala lor sărbătoare : St. Patrick's Day

Aproape un kilometru de resturi menajere s-a adunat în Finsbury Park din Londra, în timpul unei greve a gunoierilor. Edilii londonezi speră că... în două săptămîni vor face să dispară această imagine

Rubrică realizată de Marcel Negreanu

ȚĂRILE AFRICANE

Pregătirea cadrelor naționale — rol activ în accelerarea dezvoltării economico-sociale

Preocupările pentru educarea tinerei generații se încadrează în eforturile depuse de Guineea-Bissau pentru propășirea generală a țării

În eforturile pentru lichidarea subdezvoltării, a decalajelor dramatice existente în lume, cu repercusiuni asupra progresului general al omenirii, cultura și educația sînt chemate să joace un rol deosebit de important. Dată fiind interdependența dintre dezvoltarea economică, socială și nivelul de pregătire educațională, al științei și tehnologiei, eradicarea treptată a decalajelor în domeniul educației — decalaje care determină agravarea celor economice — constituie o cerință imperioasă, o sarcină majoră a comunității internaționale în ultimul sfert al secolului al XX-lea, pentru lichidarea împărțirii anacronice a planetei în „țări bogate și țări sărace", pentru instaurarea unei noi ordini economice și politice internaționale, care să permită dezvoltarea armonioasă a tuturor națiunilor. Progresul educațional este, în definitiv, o componentă esențială în vastul proces de afirmare plenară a independenței popoarelor, a dezvoltării lor de sine stătătoare, potrivit năzuințelor naționale legitime, a cauzei colaborării, libere și egale în drepturi, reciproc avantajoase, între toate națiunile lumii.

Desigur, progresul în domeniul educației este un proces complex, ce se înfăptuiește în forme specifice de la țară la țară, în funcție de condițiile istorico-naționale, de gradul de dezvoltare a forțelor de producție, de structurile politice, economice și sociale existente.

Pe continentul african, tinerele state, recent eliberate de sub îndelungata dominație colonială, sînt confruntate cu necesitatea creării unor noi structuri și în planul culturii și educației, în vederea unei dezvoltări reale și susținute. Eforturile acestor țări pentru lichidarea grelei moșteniri a trecutului de dominație și asuprire colonială, îndeosebi a flagelului analfabetismului, și pentru culturalizarea maselor, prin dezvoltarea și democratizarea învățămîntului de toate gradele, reprezintă laturi inseparabile ale procesului de consolidare a independenței politice, de făurire a unei economii de sine stătătoare, de dezvoltare a conștiinței naționale, de consolidare a națiunii înseși. Desigur, este necesar a se ține seama de o serie de factori specifici, precum diversitatea de etnii, limbi și dialecte existente în cele mai multe state ale continentului. De o deosebită importanță este ca preocupările vizînd punerea în drepturi a limbilor autohtone, valorificarea moștenirii culturale să contribuie la cimentarea națiunilor respective, la definirea propriei lor identități, la întărirea solidarității naționale în realizarea obiectivelor etapei deschise de actul proclamării independenței. „Considerăm — arăta președintele Senegalului, Leopold Sedar Senghor — că africanii trebuie, înainte de toate, să-și înfigă rădăcinile în valorile culturii lor tradiționale, călcate în picioare de colonialism".

Conștiente de faptul că moștenirea grea a trecutului de oprimare — analfabetismul — constituie o plagă ce trebuie înlăturată într-un timp cît mai scurt, cele mai multe țări africane au inițiat, imediat după cucerirea independenței naționale, o adevărată ofensivă împotriva neștiinței de carte, organizînd campanii de alfabetizare, alocînd fonduri importante pentru construirea de școli, dotarea lor cu materialele didactice necesare și pentru pregătirea de cadre didactice autohtone. Reflectînd eforturile în acest domeniu, revista „Afrique Nouvelle" consemna, recent, cîteva exemple care conturează dimensiunile procesului de alfabetizare în țările africane. În Angola, peste 600 000 de adulți sînt antrenați, în prezent, la cursurile de alfabetizare. Totodată, în învățămîntul primar sînt cuprinși peste un milion de copii. În Niger, în cadrul acțiunilor de instituire a unor structuri regionale de alfabetizare, autoritățile au creat centre de formare a cadrelor didactice, chemate să învețe populația să scrie și să citească. În Madagascar, peste 2 500 de bacalaureați participă la campania de alfabetizare întreprinsă, în care sînt cuprinși, în prezent, 43 000 de neștiutori de carte între 15 și 60 de ani. În Tanzania, numai în ultimii ani, au fost alfabetizate peste 1 900 000 de persoane.

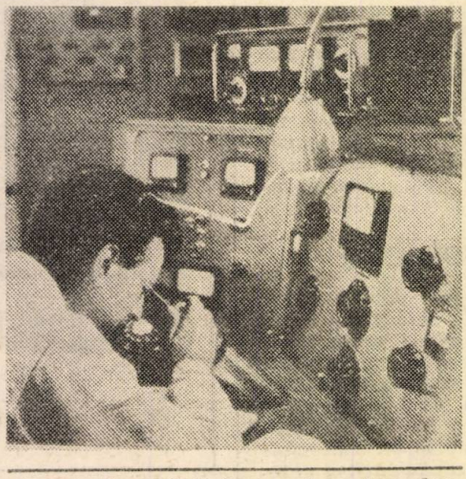

Aspect din activitatea unui centru algerian de cercetări în domeniul medicinei

Definindu-și opțiunile dezvoltării independente, tinerele state africane pornesc de la convingerea că realizarea progresului social presupune accesul larg al maselor la educație, democratizarea culturii și a mijloacelor de informare. Alocarea unor importante fonduri din bugetul național pentru dezvoltarea învățămîntului (în special în Egipt, Algeria, Tunisia, Libia, R.P. Congo, Camerun, Senegal, Sudan, Zair), introducerea învățămîntului obligatoriu și gratuit (Tanzania, Nigeria, Angola etc.) au marcat contribuții însemnate la democratizarea procesului de învățămînt, la succesele repurtate de aceste țări pe tărîm cultural-educativ. În Egipt, numărul elevilor depășește 4,6 milioane, iar în Zair, peste trei milioane de elevi sînt înscriși în învățămîntul primar și mediu. În școlile elementare și medii ale Libiei învață circa 900 000 de elevi ; sistemul de învățămînt elementar și secundar cuprinde în Tunisia peste 1 200 000 de elevi, în Sudan — aproximativ un milion de elevi, iar în Zambia — peste 300 000 elevi.

Avînd în vedere faptul că potențialul uman reprezintă cea mai importantă bogăție a unei țări, se fac eforturi pentru mai buna organizare, pentru perfecționarea metodelor de predare și a programelor educaționale, pentru orientarea sistemului educativ spre practica productivă, astfel încît procesul de instruire să răspundă cerințelor reale ale tinerelor state. Este cunoscut faptul că majoritatea statelor africane s-au angajat pe calea făuririi unei industrii naționale, refuzînd să mai rămînă doar simple furnizoare de materii prime ieftine pentru țările capitaliste dezvoltate. Valorificarea, în interes național, a bogatelor resurse naturale ale acestor țări, în cadrul industriilor autoh-

tone, reclamă pregătirea de cadre specializate, instruirea corespunzătoare a forței de muncă, în vederea creșterii eficienței economiei, legată nemijlocit de progresul general, de ridicarea nivelului de trai, material și spiritual, al popoarelor respective. Aceleași cerințe decurg din necesitatea dezvoltării agriculturii — domeniu în care lucrează majoritatea populației țărilor africane. Obiectivele de modernizare a agriculturii africane, prin introducerea pe scară tot mai largă a noilor tehnici și realizarea unor vaste proiecte de irigații și ameliorare a solului, valorificarea superioară a resurselor agricole nu se pot înfăptui decît prin formarea unor importante contingente de cadre calificate, prin instruirea, pe scară largă, a oamenilor muncii din această importantă ramură a economiei.

Tocmai de aceea, planurile de dezvoltare elaborate în majoritatea țărilor africane includ, în mod firesc, ca un obiectiv prioritar, dezvoltarea învățămîntului, specializarea acestuia în funcție de necesitățile economiei. Este semnificativă în acest sens dezvoltarea pe care o cunoaște învățămîntul superior într-un număr tot mai mare de țări africane. Egiptul, țară care a obținut succese notabile pe plan economic, are în prezent aproximativ 300 000 de studenți, la o populație de peste 37 milioane locuitori ; în Algeria, numărul tinerilor care urmează cursurile diferitelor instituții de învățămînt superior este de 70 000, la o populație de aproape 17 milioane locuitori. În vederea acoperirii necesarului de cadre calificate în diverse domenii de activitate, în țări ca Algeria, Libia, Tunisia, R.P. Congo, Nigeria, Sudan, Zambia au fost înființate noi instituții de învățămînt superior, centre de cercetare științifică și de specializare. În Zair, procesul definit „zairizare" are ca o componentă fundamentală formarea de cadre autohtone, Universitatea națională — UNAZA, cu mai multe filiale la Kinshasa, Lubumbashi, Kisangani — ajungînd la un număr total de 20 000 de studenți.

Eforturile vizînd dezvoltarea învățămîntului, precum și impulsionarea activității de cercetare științifică, prin înființarea unor institute și centre specializate în diverse domenii, relevă importanța acordată de țările africane factorilor educaționali, în procesul de accelerare a progresului lor economico-social, de conștientizare crescîndă a maselor, de mobilizare a energiilor lor la înfăptuirea obiectivelor dezvoltării independente, de afirmare plenară a ființei naționale.

Pe linia afirmării personalității distincte a țărilor africane, precum și a definirii rolului lor în cadrul comunității mondiale se înscriu și preocupările pentru conservarea și cultivarea valorilor artei populare, pentru stimularea creației literar-artistice, elaborarea de istorii naționale, dezvoltarea teatrului și cinematografiei, punerea bazelor și dezvoltarea mijloacelor de informare în masă — presă, radio și televiziune —, factori educaționali de deosebită importanță.

Evident, progresul economic, social, educațional, tehnico-științific al țărilor africane este o operă de interes vital, în primul rînd pentru aceste state. În același timp însă, în condițiile unor decalaje fără corespondent în trecut, problema creării unui cadru internațional care să asigure valorificarea echitabilă a tuturor eforturilor naționale, să favorizeze progresul fiecărei țări și dezvoltarea mai accelerată a celor rămase în urmă devine o sarcină a întregii comunități mondiale. Este necesar ca eforturile țărilor africane, ale tuturor țărilor în curs de dezvoltare să beneficieze de un sprijin substanțial, prin toate formele de cooperare, sprijin care să se concretizeze, între altele, în asigurarea accesului neîngrădit și în termeni cît mai favorabili al acestor state la cuceririle științei și tehnicii contemporane. Promovarea largă a cooperării internaționale, pe baze echitabile, reprezintă un factor important pentru stimularea dezvoltării țărilor respective și, în același timp, o cerință obiectivă a progresului lumii contemporane, putînd contribui, în măsură considerabilă, la reducerea decalajelor economice și, implicit, educaționale, la eradicarea subdezvoltării, la lichidarea împărțirii lumii în țări bogate și țări sărace.

România urmărește cu profundă simpatie și solidaritate eforturile tinerelor state africane pentru consolidarea independenței lor politice și făurirea unei economii de sine stătătoare, pentru progres economic, social, cultural, tehnico-științific, acordînd o deosebită importanță cooperării cu aceste țări, în cadrul larg al activității multilaterale desfășurate de partidul și statul nostru pentru promovarea înțelegerii și cooperării internaționale, pentru întărirea unității de acțiune a tuturor forțelor progresului ale contemporaneității. Mărturii ale relațiilor de prietenie dintre țara noastră și statele africane sînt numeroasele acorduri bilaterale de schimburi culturale și științifice, sprijinul prețios acordat de România acestor state în pregătirea de cadre naționale și specialiști. Este cunoscut faptul că numeroși tineri africani studiază în institutele de învățămînt superior din România. În prezent, numărul tinerilor de peste hotare care studiază în România este de peste 13 600, în marea lor majoritate din țări în curs de dezvoltare din Africa, Asia și America Latină. Aceștia se pregătesc pentru profesiuni ce corespund preocupării și interesului țărilor lor de a-și asigura dezvoltarea economică de sine stătătoare. Peste 50 la sută dintre ei frecventează învățămîntul tehnic din centrele universitare București, Iași, Cluj-Napoca, Craiova, Ploiești, Brașov și Pitești, fiind repartizați în domenii de vîrf ale științei și tehnicii ; mai mult de 40 la sută se pregătesc în cadrul institutelor de medicină și farmacie, iar ceilalți în învățămîntul universitar, economic și artistic.

Totodată, un mare număr de profesori și specialiști români, cu bogată experiență, aflați în multe țări africane, își aduc, prin activitatea lor, contribuția la punerea bazelor și dezvoltarea sistemelor naționale de educație și pregătire profesională și acordă asistență tehnică acestor state în domeniile industriei, agriculturii, construcțiilor, transporturilor, prospectării și valorificării resurselor naturale. Petroliști români și algerieni efectuează împreună operațiuni de prospectare și exploatare a petrolului și gazelor, în regiunea Hassi Messaoud-Hassi R'Mel, șantierele devenind adevărate școli de specializare. O filială a întreprinderii românești „Geomin" execută foraje geologice și hidrologice în Zambia, specialiștii și tehnicienii români împărtășind din experiența și priceperea lor cadrelor zambiene. Participarea specialiștilor români la construirea a sute de săli de școală și mii de apartamente în capitala libiană, Tripoli, a unei șosele între localitățile Tarhuna și Ben Walid constituie o elocventă mărturie a conlucrării rodnice dintre România și Libia. Specialiștii români au construit în Tunisia, la Gafsa, un modern complex pentru extragerea, prelucrarea și transportul fosfaților, iar în Maroc participă la amenajarea celui mai mare port al țării la Marea Mediterană, Nador. În Egipt, uzina de asamblat tractoare de la Heluan, uzina de produse sodice de la El Mex, complexul de tratare a fosfaților de la Hamrawein se numără printre mărturiile cooperării fructuoase cu România. Specialiștii români își aduc, de asemenea, contribuția la realizarea unor importante obiective economice în R.P. Congo, Nigeria, Sudan, Tanzania și în multe alte state africane, bucurîndu-se de calde aprecieri pentru munca lor, pentru sprijinul acordat acestor țări în eforturile de propășire economico-socială.

Încă din primii ani ai independenței, în R. P. Angola a fost lansată o amplă campanie de alfabetizare. Învățămîntul a devenit un drept al tuturor angolezilor

Pornind de la analiza profund științifică a realităților lumii contemporane, România a relevat, în documentele prezentate în cadrul Organizației Națiunilor Unite și al instituțiilor specializate ale O.N.U., necesitatea eliminării decalajelor economice și, totodată, educaționale, pronunțîndu-se pentru instaurarea unei noi ordini economice internaționale, care să permită dezvoltarea armonioasă a tuturor națiunilor. În spiritul politicii sale constructive, de largă cooperare internațională, România consideră că un loc deosebit de important revine colaborării tehnico-științifice între state, acțiunilor lor concrete în vederea realizării unui larg transfer de tehnologie modernă, de care trebuie să beneficieze, în condițiile cele mai avantajoase, țările în curs de dezvoltare, inclusiv statele africane. Țara noastră militează cu consecvență pentru promovarea unei colaborări internaționale, bazate pe principiile egalității și echității, pentru asigurarea unui cadru internațional adecvat, care să înlesnească eforturile naționale de dezvoltare și să asigure respectarea dreptului fiecărui popor de a fi stăpîn pe propriul destin, de a înfăptui, în mod liber, progresul în toate domeniile, de a participa activ la circuitul mondial de valori.

Sabina Diaconu

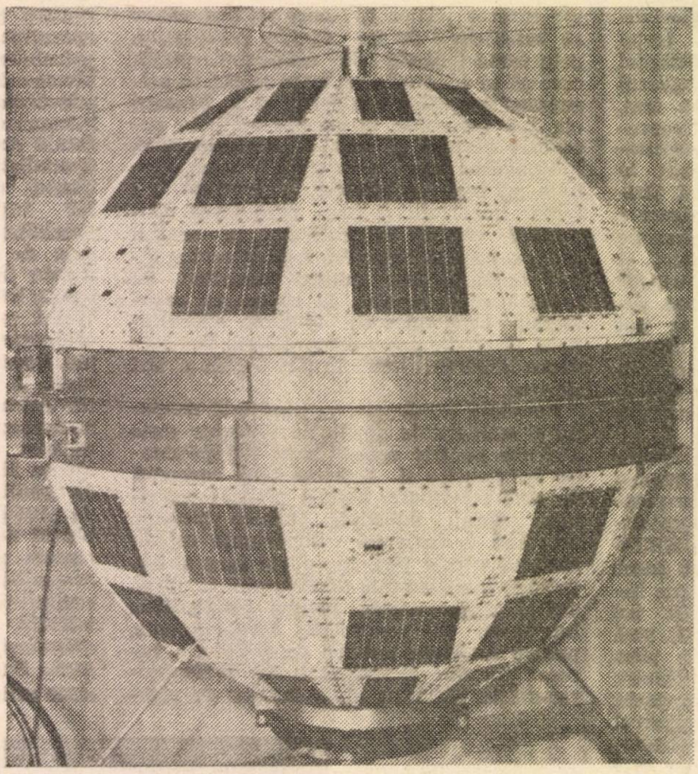

În noaptea de 10 spre 11 iulie 1962, prima imagine traversa în direct Atlanticul, prin Telstar

Un dosar al viitorului: telecomunicațiile spațiale

Prin intermediul lor, dimensiunile lumii au fost reduse, iar omenirea poate, astăzi, să primească instantaneu informații din orice punct al globului. În cincisprezece ani, telecomunicațiile spațiale au cunoscut o dezvoltare spectaculară și sînt încă departe de a-și fi epuizat resursele. Specialiștii prevăd, pînă la sfîrșitul secolului, noi dezvoltări considerabile în acest domeniu. Revista „Sciences et Avenir" — din care reluăm ample fragmente în cele ce urmează — prezintă un dosar revelator al acestei rețele spațiale care, prin extinderea ei, reduce distanțele terestre.

Se vorbește de telecomunicații prin spațiu doar de șaisprezece ani. În noaptea din 10 spre 11 iulie a anului 1962 avea loc un eveniment istoric : prin Telstár, prima imagine traversa direct Atlanticul. Dar perspectivele de-abia deschise n-au apărut în adevărata lor valoare de la început. Mulți dintre specialiști priveau sateliții ca un fenomen marginal. Acest nou instrument, gîndeau ei, ar putea, cel mult, să se substituie uneori mijloacelor existente, fără a implica o „regîndire" a structurilor aflate în funcțiune.

Cu toate acestea, folosirea spațiului a căpătat repede o importanță considerabilă. Utilizarea sateliților a devenit acum firească pentru telefonul și retransmisiile la mare distanță. Importanța sateliților de comunicații este deja foarte mare, mult mai mare decît era de prevăzut înainte, dar nu ne aflăm decît în fața prologului. De-abia în următorii douăzeci de ani, telecomunicațiile prin spațiu vor dobîndi adevărata lor dimensiune. Nevoile globale ale omenirii în materie de telecomunicații pot fi considerate drept nelimitate, atît la scara generației noastre, cît și, fără îndoială, a celor următoare. Or, tehnicile informaticii se află încă la vîrsta tinereții. Transmiterea informației nu cere decît o cantitate de energie nesemnificativă.

Desigur, nu toate comunicațiile vor folosi satelitul. Rolul acestuia va depinde de adaptarea lui la nevoi. De pildă, utilizarea spațiului devine din ce în ce mai avantajoasă pe distanțe din ce în ce mai scurte. Iar recurgerea la sateliți devine interesantă numai la distanțe ce depășesc 800 km. Mai mult, spațiul oferă posibilități mult superioare mijloacelor convenționale.

Astăzi, tehnica este bine pusă la punct. Satelitul de comunicații și-a dovedit calitățile și poate fi privit ca un produs curent.

Scurta istorie a unei invenții

Perioada de tatonare a fost scurtă. La început, tehnicienii ezitau între orbita de mișcare și orbita geostațională. Cea din urmă nu părea convenabilă datorită depărtării sale : un satelit trebuie să graviteze la 36 000 km de Pămînt pentru a-și efectua revoluția în timpul unei rotații a globului terestru în jurul axei sale, adică pentru a părea imobil pe o orbită ecuatorială. Adversarii orbitei geostaționare erau numeroși, începînd cu responsabilii marii firme americane ATT : pentru ei, depărtarea satelitului geostaționar implica, între altele, o întîrziere de 0,25 secunde în drumul dus-întors al unui semnal.

Aceste obiecții au fost înlăturate. După sistemele Syncom (construite de inginerii firmei Hughes, care au rămas mult timp campionii geostaționarului), orbita geostaționară a fost adoptată de sistemul internațional Intelsat. Primele două tipuri de sateliți Intelsat I și II au fost experimentale. N-a existat decît un singur Intelsat I : micul dar celebrul „Early Bird" (38,5 kg), plasat deasupra Atlanticului, care a conectat America și Europa timp de cinci ani (mai 1965 — iulie 1970) grație celor 36 de circuite bidirecționale.

După 1975, telecomunicațiile prin spațiu intră într-o nouă fază de dezvoltare. Costul comunicațiilor de acest gen scade vertiginos. Prețul de închiriere a unei căi telefonice era de 32 000 dolari în 1965. El este astăzi sub 8 000 dolari.

O nouă generație de sateliți este preconizată pentru 1985. Ea va pregăti, practic, comunicațiile anului 2000. Ordinele de mărime vor fi modificate radical : din 1990, numărul circuitelor va fi aproape 200 000. Potrivit previziunilor actuale, acești sateliți ai zilei de mîine vor forma două categorii. Specialiștii americani au schițat deja portretul-robot al unui nou Intelsat, a cărui capacitate va fi de cel puțin 100 000 circuite. Va fi vorba de sateliți puternici, dotați cu largi panouri. Greutatea lor va atinge 1 100 kg. Cea de-a doua categorie : sateliți grei care vor fi transportați pe orbita geostaționară cu ajutorul unei

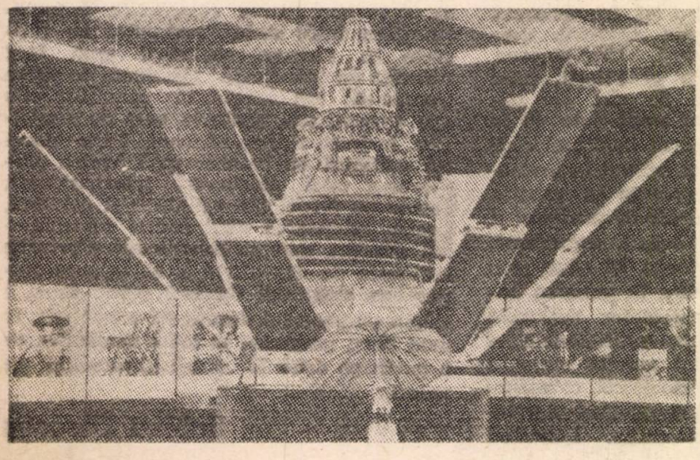

În 1965 a fost plasat pe orbită satelitul sovietic de retransmisie „Molnia 1". După doi ani, programele televiziunii centrale sovietice au început să fie recepționate la mii de kilometri de Moscova

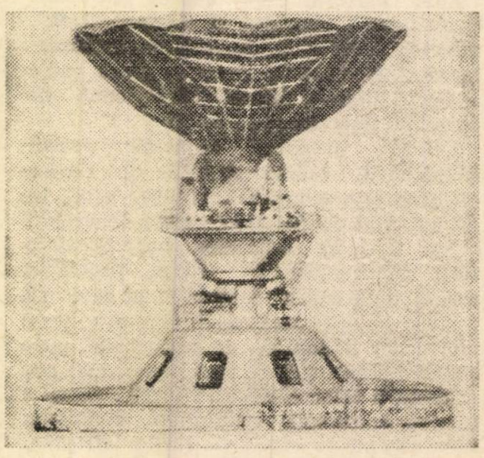

Stația sovietică „Orbita", de pe insula Sahalin